

Česká zemědělská univerzita v Praze
Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů
Katedra zahradní a krajinné architektury

**Česká zemědělská
univerzita v Praze**

Zahrada a park u domova seniorů v Jenštejně u Prahy

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Autor práce: Bc. Barbora Šrámková
Vedoucí práce: doc. Ing. arch. Jan Vaněk, CSc.

©2021

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci „Zahrada a park u domova seniorů v Jenštejně u Prahy” jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Brandýse nad Labem dne 10. 4. 2021

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu doc. Ing. arch. Janu Vaňkovi, CSc., za jeho čas a za odborné připomínky, které mi poskytoval při konzultacích. Chtěla bych také poděkovat své rodině a přátelům za podporu a trpělivost.

Souhrn

Tato diplomová práce řeší obnovu parku a zahrady u domova seniorů v obci Jenštejn nedaleko Prahy. Práce je rozdělena do tří částí. V první části je zpracována literární rešerše. Literární rešerše se zaměřuje na vysvětlení a charakteristiku pojmu zeleně. Uvádí pohledy na problematiku optikou různých autorů a odborníků. Dále je zpracován dnešní pohled na nemocniční zařízení a areály, jelikož svým charakterem se zpracované území řadí mezi tyto objekty. Důraz je kladen na podrobnou charakteristiku a členění. Dále jsou zahrnu informace o vlivu zeleně a zahradní architektury na kvalitu psychického i fyzického zdraví. Tato část je zakončena ukázkami projektů, jež sloužily jako inspirace ke zpracování vlastního návrhu.

V druhé, analytické části je snaha sesbírat co největší škálu informací k dané lokalitě. Tyto informace slouží jako podklady pro další vývoj. Je zde kladen velký důraz na bohatou historii území. Jsou zde také zpracovány přírodní podmínky, infrastruktura, sítě a územní plán. Součástí je i rozsáhlá inventarizace zeleně spolu s náležitými výkresy a tabulkami. Jsou zde zahrnuty i dřeviny, jež je třeba odstranit nebo odborně ošetřit. Tato část je zakončena podrobnou fotodokumentací současného stavu.

Poslední část zahrnuje vlastní návrh. Návrh vychází především ze současného stavu a historie celé lokality. Došlo také ke konzultaci s provozovatelem objektu. Proto je návrh upraven dle potřeb a žádostí ze strany personálu a klientů zařízení. Součástí návrhu je situace, která je podpořena vizualizacemi a řezem. Byly zde vytvořeny osazovací plány a rozpracován technický detail. Pro přehled je zde zahrnut oceněný výkaz výměr.

Celkovým motivem bylo vytvořit harmonické a příjemné místo pro seniory a personál zařízení.

Klíčová slova: zeleň, park, zahrada, záhon, nemocniční zařízení

Summary

This diploma thesis is focused on revitalization of park and garden in retirement home in Jenštejn near Prague. The thesis is divided into three parts. The first part represents literature review. The literature review shows the characteristic and the concept of greenery. It also provides insights into the issue from various experts. Furthermore, today's view of hospital and other facilities is elaborated because the character of the treated area stands between these facilities. Emphasis is placed on detailed characteristics and classification. Information on the influence of greenery and garden architecture on the quality of mental and physical health is also included. This part ends with examples of projects that served as inspiration to develop my own design.

In the second, analytical part, there is the effort to collect as much information as possible about the site. This information serves as a basis for further process. There is a great emphasis on the rich history of the area. Natural conditions, infrastructure, utility networks, and a zoning plan are also processed here. It also includes an extensive dendrological inventory of plants along with drawings and tables. In this inventory, there are included woody plants that need to be removed or professionally treated. This part ends with a detailed photo documentation of the current state.

The design itself is shown in the last part of thesis. The design comes out from the information on the current state and history of the entire site. There was also a consultation with the operator of the building. Therefore, the design is adjusted according to the needs and requests of the staff and clients of the facility. Part of the design is the situation, which is supported by visualizations and sectional drawings. Flower beds layout plans were created, and technical detail was developed. As an overview the is bill of quantities incorporated.

The overall motive was to create a harmonious and pleasant place for seniors and staff of the facility.

Keywords: Greenery, park, garden, flowerbed, hospital

Obsah

1. Úvod.....	6	5.1.1 Studie.....	40
2. Cíl a metodika.....	6	5.2. Návrh výsadeb.....	47
2.1. Cíl.....	6	5.2.1. Záhony se zvýšenou autoregulační schopností.....	50
2.2. Metodika.....	6	5.3. Mobiliiář a technické prvky.....	53
3. Literární rešerše.....	7	5.3.1. Cestní síť.....	53
3.1. Zeleň.....	7	5.3.2. Stavební prvky.....	53
3.1.1. Rozdělení zeleně.....	7	5.3.3. Mobiliiář.....	55
3.1.1. Funkce zeleně.....	7	5.4. Oceněný výkaz výměr.....	60
3.2. Nemocniční a hospitalizační zařízení	7	6. Diskuse.....	61
3.2.1. Výhody zeleně	7	7. Závěr.....	61
3.2.2. Rozdělení venkovních prostor.....	7	8. Seznam použité literatury.....	62
3.2.3. Skupiny uživatelů	9	9. Seznam obrázků.....	63
3.2.4. Zásady zeleně zdravotnických zařízení	10	10. Seznam mapových podkladů.....	63
3.2.5. Architektonické prvky.....	10	11. Seznam tabulek.....	64
3.2.6. Projektování zeleně.....	12	12. Seznam grafů.....	64
3.2.7. Zařízení pro seniory.....	12		
3.3. Ukázky realizací.....	13		
4. Zhodnocení podkladových údajů.....	14		
4.1. Charakteristika lokality.....	14		
4.1.1. Obecné informace.....	14		
4.1.2. Demografický popis obce.....	14		
4.1.3. Základní SWOT analýza.....	14		
4.1.4. Historie obce Jenštejn.....	14		
4.1.4.1. Historie Dehtár.....	15		
4.1.4.2. Jan Mikolášek.....	15		
4.1.5. Vývoj obce na historických mapách.....	16		
4.2. Přírodní poměry.....	17		
4.2.1. Geologie.....	17		
4.2.2. Pedologie.....	17		
4.2.3. Hydrologie.....	17		
4.2.4. Klimatická oblast.....	17		
4.2.5. Potenciální vegetace.....	17		
4.2.6. Typologie krajiny dle osídlení a využití.....	17		
4.2.7. Reliéf území.....	17		
4.3. Domov pro seniory.....	18		
4.3.1. Funkční a prostorová analýza.....	18		
4.3.2. Územní plán a infrastruktura.....	18		
4.4. Inventarizace.....	21		
4.4.1. Metodika.....	21		
4.4.2. Vyhodnocení dendrologického potenciálu.....	22		
4.5. Stávající stav.....	34		
5. Návrhová část.....	40		
5.1. Ideové řešení.....	40		

1. Úvod

Vzhledem k dlouhodobým sociálním a sociologickým trendům se stává geriatrická péče stále důležitější. Průměrná délka života se s vývojem medicíny stále prodlužuje, a je tedy nutné zaměřit se intenzivněji právě na péči o seniory. Do nedávné doby byly celkově nemocniční a hospitalizační zařízení spíše na okraji zájmu zahradních architektů. Tato zařízení byla navržena tak, aby co nejefektivněji plnila svoji funkci a na estetické hledisko se nebral velký zřetel.

Je to až s podivem, když si uvědomíme, jak velký vliv na zdraví člověka má právě vhodně zvolená zeleň a kontakt s přírodou. Západní medicína vnímala vždy člověka spíše jako stroj, který je třeba opravit, když se něco porouchá. Duševní zdraví stálo na okraji zájmu. Naproti tomu východní medicína svým přístupem léčí i ducha. My v posledních letech zjišťujeme, že jde o spojené nádoby. Bez zdraví duševního není ani to fyzické v pořádku a naopak (Fang 2000).

Naštěstí díky novým holistickým přístupům se pohled na podobné areály značně mění. Dnes jsou snahy pacientům pobyt co nejvíce zpříjemnit a zajistit co nejbližší kontakt s přírodou. V minulých dobách nebyl brán zřetel na okolí těchto budov. I když jde často o doplňkovou zeleň, vznikají dnes pod rukama zdatných zahradních architektů úchvatná díla (Clare Cooper & Marni 1999).

Zde se setkáváme s netradičním typem zeleně. Jde vlastně o park nebo zahradu, jež obklopuje dům s pečovatelskou službou pro seniory. Je tedy dobré si uvědomit, že se nejedná o klasický park a je nutné na celý prostor nahlížet trochu jinou optikou. Díky umístění se charakter celého prostoru blíží venkovskému sídlu a je nutné brát v potaz i napojení na okolní krajinu a historické pozadí celé oblasti.

2. Cíl a metodika

2. 1. Cíl

Cílem práce je vypracování projektu obnovy a revitalizace parku a zahrady u domova pro seniory. Úkolem je navrhnout koncepční a prostrové řešení zahradních úprav v areálu. Vzhledem k lokalizaci a charakteru objektu je návrh upraven tak, aby co nejvíce vyhovoval jeho uživatelům. Velký důraz je kladen na historii a polohu řešeného území. Součástí je návrh vegetačních úprav, technických prvků a oceněný výkaz výměr.

2. 2. Metodika

Diplomová práce se skládá z teoretické a praktické části. Formou literární rešerše je v teoretické části detailně probrána zeleň a její užití v hospitalizačních zařízeních. Pojem zeleň je zde podrobně vysvětlen a popsán. Je zde obsaženo také rozdělení zeleně a její funkce. Na toto téma plynule navazuje problematika zeleně v nemocničních a hospitalizačních zařízeních. Pro lepší pochopení jsou zde tato zařízení podrobně popsána a rozebrána na jednotlivé části. Na základě mnoha výzkumů a odborných článků je vysvětleno, proč je pro psychické i fyzické zdraví jedince tak důležitá zeleň, jež ho obklopuje. Na závěr je zde několik ukázek. Jsou zde zpracované objekty, jež se svým charakterem přibližují řešenému území. Tyto projekty sloužily především jako inspirace pro tvorbu vlastního návrhu. Všechny sesbírané informace pomáhají uvažovat o prostoru trochu jinak než jen jako o pouhé zahradě či parku.

V rámci praktické části práce byly provedeny analýzy stavu zájmového území a jeho začlenění do okolní krajiny. Vypracované analýzy upřesnily požadavky na podobu projektu a nasměrovaly návrh finálním směrem. Na základě rozboru mapových podkladů, které jsou dostupné na veřejných portálech, došlo ke zpracování přírodních poměrů. Využitím oficiálních výkresů obce Jenštejn bylo možné také detailně zpracovat analýzy územního plánu, sítí nebo infrastruktury. Velký důraz je zde kladen na historii území. Vývoj území je zde zaznamenán na historických mapách a byla taktéž využita oficiální kronika obce.

Na základně vlastního průzkumu území byla zpracována fotodokumentace a doplněna inventarizace. Inventarizace zeleně je vyhotovena dle metodiky Machovce (1982). Nynější inventarizace vychází především z dokumentů, které byly zpracovány v roce 2018 Ing. Ivanou Řehákovou, a to na žádost provozovatele objektu. Kvůli současné epidemiologické situaci nebylo možné opakovat terénní průzkum. Také prosba o setkání se seniory a diskuzi nad návrhem byla zamítnuta. Jedinou možností byl telefonický rozhovor s provozovatelem objektu. Z jeho strany bylo vzneseno několik žádostí, na které byl brán zřetel při vyhotovování finálního návrhu. Po krátké diskuzi bylo také dohodnuto, že v návrhu nebude vůbec zahrnut lesní porost v západní části pozemku, jež sice podle katastrálních map zasahuje svou rozlohou na parcelu pozemku, ale funkčně je oddělen.

Finální návrh je syntézou informací získaných literární rešerší, analýzami, průzkumem na místě a telefonickým rozhovorem s provozovatelem objektu. Návrh je vypracován v jednom variantním řešení a je zpracován do projektové fáze studie.

Práce byla zpracována za pomoci počítačových programů MS Excel 2018, MS Word 2018, Adobe Photoshop 2021 a Adobe InDesign 2021. K práci byla využita data Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního a dále data poskytnutá správcem objektu a obcí Jenštejn.

3. Literární rešerše

První část literární rešerše je zaměřena především na pojem zeleň. Jsou zde pečlivě probrány její definice a funkce. Kapitola také stručně shrnuje dělení zeleně.

Ve druhé části jsou zpracovány hospitalizační zařízení z pohledu architektonického řešení a ozelenění. Je zde podrobně rozebrána charakteristika a funkčnost jednotlivých částí.

V poslední části je více přiblížena problematika zařízení pro seniory. Jsou zde zdůrazněny aspekty, na které je při návrhu zeleně třeba brát ohled. Nakonec jsou vloženy zajímavé ukázky zpracování a konceptuálního řešení.

3. 1. Zeleň

Stejně jako mnoho jiných pojmů v zahradní architektuře má i pojem zeleň nesčetně definic a podob. Některé jsou spíš převážně technické a vědecké, například, že zeleň působí přirozeně polyfunkčně v každém prostředí. Je to živý biologický systém, jenž nezávisle na člověku ovlivňuje všechny aspekty a kvalitu daného prostředí (Otruba 2002). Další zajímavý pohled nabízí Čablová et al. (2011), jež především poukazuje na nezastupitelnou roli zeleně v krajině. Dále připomíná, že zeleň určuje mikroklimatické a hygienické podmínky, rekreační potenciál a velice významně dotváří estetický význam dané lokality.

3. 1. 1. Rozdělení zeleně

Každý autor má své vlastní rozdělení zeleně. Pro naše účely zcela jistě postačí rozdělení dle Otruby (2002). Ten dělí zeleň především podle funkčního členění. Toto funkční členění zahrnuje především vlastnické vztahy, funkce zeleně, ale i jednotlivé prvky. Jednotlivé kategorie jsou následující: veřejná zeleň, soukromá zeleň veřejného významu, obytná zeleň soukromých zahrad, zeleň vyhrazená, samostatné celky vyhrazené zeleně, meliorační a ochranná zeleň, zeleň s výraznou biologickou funkcí, solitéry, aleje, zeleň fasád, pnoucí a ovíjivá zeleň.

3. 1. 2. Funkce zeleně

Dle Hurycha (2011) má pro harmonický vývoj lidské společnosti význam především zdravé a neporušené životní prostředí. Díky zahradám, parkům a jiným prvkům krajinné vegetace lze docílit přirozeného nebo aspoň přírodě blízkého prostředí, jež je pro člověka tak blahodárné.

Estetický význam zeleně pramení především z uplatňování rostlin v malebných kompozicích; společně s vodou, kameny a dalšími přírodními i umělými prvky dotváří příjemný obraz krajiny, zahrady nebo třeba městského parku. Hlavně ve městech díky zeleni dochází ke změkčování strohých kontur budov (Kalusok 2004).

Zeleň významným způsobem ovlivňuje hygienické a mikroklimatické podmínky prostředí, protože ovlivňuje teplotu, vlhkost, chemické složení ovzduší a může snižovat obsah škodlivin. Některé druhy rostlin jsou dokonce využívány pro své schopnosti poutat škodliviny nebo odpuzovat hmyz (Hurych 2011). Dalšími faktory, jež zeleň významně ovlivňuje, je hluk a prašnost. Na základě podrobných měření bylo dokázáno, že hodnoty prašnosti v ulicích s patřičnou zelení byly až čtyřikrát nižší než v ulicích zcela bez zeleně (Čablová et al. 2011).

Kromě mikroklimatické a hygienické funkce, jež ovlivňuje především fyzické zdraví člověka, je nesmírně důležitá funkce psychická. Zeleň správně plní psychickou funkci, když se díky ní člověk cítí opět spojen s přírodou, protože to je pro něj přirozené. Právě z této skutečnosti pramení psychická pohoda. Ve městech je toto ještě důležitější, protože kvůli znečištění, hluku a městské zástavbě se člověk může cítit od přírody odtržen (Jebavý 2008).

Dle Otruby (2002) je největší přínos zeleně pro psychiku člověka právě v uklidňujícím dojmu, jenž navozuje v nervové soustavě. Dle něj je také estetická a psychická funkce provázána, protože obě musí být podtrženy správně zvolenou kompozicí, barevným spektrem, strukturou rostlin apod.

Zeleň samozřejmě může plnit mnoho dalších funkcí například rekreační, prostorovou nebo vodohospodářskou a půdoochrannou. To vše samozřejmě závisí na celkovém uspořádání, umístění a účelu, za jakým byla zeleň vysázena (Jebavý 2008).

3. 2. Nemocniční a hospitalizační zařízení

Donedávna byla nemocniční zařízení, domy pro seniory nebo rehabilitační centra vnímána veřejností jako rozsáhlé komplexy budov, které je třeba navštívit, ale nikdo tam nechtěl trávit příliš dlouhou dobu. Braly se jako samostatné celky zcela odtržené od okolního prostředí a krajiny. Tyto budovy vždy spíš trochu vzbuzovaly strach a plnily čistě a stroze svou funkci. Proč by taky měly být nějak esteticky přínosné? Vždyť hlavní funkcí takového komplexu je zajišťovat zázemí pro léčení pacientů a logistiku s tím spojenou. Stačí přece zajistit zásobování, skladovací prostory, místo pro personál, pacienty, kuchyň a víc není třeba.

Naštěstí dnes již víme, že pro zotavování člověka a jeho psychickou pohodu je velmi významné i jeho prostředí. Člověk je tvor nesmírně vnímavý a k dobré fyzické i duševní pohodě potřebuje nejen čistotu prostředí, ale musí být do jisté míry naplněna i jeho estetická potřeba.

3. 2. 1. Výhody zeleně

Fyzické výhody
Výzkumy ukazují, že pacienti se rychleji zotavují ze zákroků nebo nemocí, jsou-li v esteticky příznivějším prostředí. Také rehabilitace byly shledány mnohem efektivnějšími a účinnějšími v přírodě blízkém prostředí (Clare

Cooper & Marni 1999). Existují praktické studie, jež prokázaly velice pozitivní účinek na krevní tlak a hladinu cholesterolu u pacientů, kteří trávili určitý čas v parcích nebo zahradách (Parsons 1991). Další studie se zabývala délkou doby, jež byla nutná k úplnému zotavení pacientů. Výsledky byly ohromující. Pacienti, kteří byli umístěni v pokojích s výhledem do zahrady nebo parku, byli propuštěni výrazně dříve než pacienti, kteří výhled do přírody neměli. Také pozdější zkoumání rekonvalescence v domácích podmínkách přineslo stejné výsledky (Ulrich 1984). Zkrátka i lidské tělo reaguje na přírodu a hojivé procesy jsou evidentně ovlivněny vlivem okolního prostředí.

Psychické výhody
Možnost volby mezi soukromím a sociální interakcí může velmi napomoci procesu zotavování a celkové fyzické pohodě jedince. Mnoho zařízení se donedávna řídilo přísným harmonogramem a často téměř nutilo své pacienty, aby se všech aktivit účastnili. Toto necitlivé zacházení však může mít velice negativní vliv na psychické zdraví. Přílišný pocit omezování a ztráta kontroly mají obrovský vliv na úroveň stresu (Ulrich 1991).

Další provedené výzkumy ukazují, že vysoký krevní tlak a srdeční aktivita způsobená stresem mohou být sníženy, je-li pacient vystaven přívětivým přírodním scénériím. Tyto scénérie v něm navozují příjemné myšlenky a rozptylují jeho mysl od bolesti nebo nepříjemných pocitů. Výzkum provedený v Londýně se zabýval vlivem zahradnických prací na psychickou pohodu pacientů. Bylo prokázáno, že i obyčejné sekání trávy nebo pletí záhonů mělo velice pozitivní vliv na psychické zdraví a celkový pocit pohody (Leibrock & Harris 2011).

Sociální výhody
Každý bez ohledu na věk nebo onemocnění potřebuje k životu jistou míru sociálního kontaktu a podpory. Jsou-li pacienti dlouhou dobu odtrženi od své rodiny a přátel, je pro ně tento aspekt o to důležitější. Je prokázáno, že pacienti, jež měli během svého zotavování více sociálních interakcí a podpory, nebyli pod takovým stresem jako pacienti, kteří byli izolováni (Ulrich 1991). Také délka rekonvalescence u těchto pacientů byla mnohem kratší. Sociální interakce prokazatelně zlepšují imunitní reakce, podporují dobrou náladu, snižují stres a to vše vede k lepšímu snášení léčebných procedur. Vhodně zvolená zeleň, jež přímo vybízí k procházkám, vysedávání a společně strávenému času je pro nemocniční a hospitalizační zařízení stěžejní (Ulrich 1991).

Kromě pacientů je jistě vhodné zmínit také personál. Personál těchto zařízení má velice náročnou a odpovědnou práci. Proto je vhodné přizpůsobit okolí, tak aby mohl své povinnosti plnit v co nejlepší psychické pohodě (Clare Cooper & Marni 1999).

3. 2. 2. Rozdělení venkovních prostor

Upravené drobné plochy
Zelené plochy mezi budovami, které jsou velice často používány k čekání nebo stravování, spojují budovy s pěšími cestami. Jejich údržba může být nákladná (Clare Cooper & Francis 1997).

Přední vchod s podchodem

Přední vchod často zahrnuje příjezdovou cestu, která je částečně krytá a hlavní vchod. Většinou se zde zastavují vozidla s pacienty nebo vozy rychlé záchranné služby. Velice často jsou zde umístěny telefonní automaty, poštovní schránky, lavičky, odpadkové koše atd (Clare Cooper & Francis 1997).

Obr. 1: Hlavní vchod nemocnice v Massachusettsu. Zdroj: <https://www.hatcherlandscape.com/>.

Zeleň vstupních prostor

Jedná se o vizuálně příjemné zelené plochy, které jsou umístěny poblíž vchodu. Většinou nejrepresentativnější a neudržovanější část zeleně (Clare Cooper & Francis 1997).

Obr. 2: Hlavní vchod nemocnice v New Orleansu. Zdroj: <https://www.jhu.edu>.

Vnitrobloky a vnitřní dvory

Dvory nebo vnitrobloky jsou většinou ústřední a nejvíce využívanou částí celého komplexu budov. Jsou hojně využívány jak pacienty, tak personálem nebo návštěvníky. Velmi často bývají umístěny blízko jídelny. Měly by být navrženy a uspořádány tak, aby nedocházelo k jejich přeplnění a nepříjemné kumulaci velkého množství osob. Tyto prostory mohou být doplněny o vodní prvky, květinové záhony, stromy nebo parterové trávníky (Clare Cooper & Francis 1997).

Obr. 3: Vnitroblok brněnského sídliště. Zdroj: <https://brnenska.drba.cz/>.

Náměstí

Uplatňují se u velice rozsáhlých komplexů. Tyto venkovní plochy jsou obvykle zpevněné a konstruované tak, aby odolaly náporu vozidel. Jsou doplněny o bezbariérové přístupy, rampy a zábradlí pro pohodlnější pohyb imobilních pacientů. Stromy by svým habitem měly umožňovat plynulý a bezpečný provoz nemocnice. Náměstí mohou být opět doplněna o sezení s lavičkami, záhony nebo nádobovou zeleň. Jelikož jsou tyto plochy zpevněné, nároky na údržbu obvykle nebývají tak vysoké (Clare Cooper & Francis 1997).

Obr. 4: Zeleň před nemocnicí v Šanghaji. Zdroj: <https://www.parkwaypantai.cn/>.

Střešní terasy

Střešní terasa je obvykle dlouhý úzký balkon, který zabírá jednu stranu střechy nemocniční budovy. Jsou-li v blízkosti ještě vyšší budovy, musí být terasa navržena tak, aby poskytovala stále dostatek soukromí a neumožňovala zcela otevřený pohled z vyšší budovy. Je třeba také myslet na to, že střešní terasy jsou vystaveny velmi silnému větru, slunečnímu záření nebo naopak stínu, proto je nutné velice pečlivě volit umístění takové terasy v areálu (Clare Cooper & Francis 1997).

Obr. 5: Střešní zahrada nemocnice v Bergenu v Norsku. Zdroj: <http://architecturenorway.no/>.

Střešní zahrady

Střešní zahrady jsou vizuálně velice atraktivní a přinášejí pacientům uklidňující pohled na přírodní prvky místo pohledu na střešní krytinu nebo lékařské vybavení (Petros & Georgi 2011). Celkově se jedná o praktický a udržitelný způsob regulace odtoku a zadržování dešťové vody. Dokážou zadržet 70–90 % srážek v letních měsících a přibližně 35–40 % v zimních měsících. Střešní zahrady také umožňují velké úspory energií, které za pár let kompenzují zvýšené náklady při jejich budování (Fang 2000).

Obr. 6: Střešní zahrada Smilow Cancer Hospital. Zdroj: <https://news.yale.edu/>.

Léčivé zahrady

Zotavovací nebo léčivé zahrady nabízejí bezpečné a klidné prostředí, jež je vhodné zejména pro meditaci, odpočinek a relaxaci. Takovéto parky byly již od středověku součástí různých léčebných zařízení, jako jsou nemocnice, hospici, rehabilitační centra nebo pečovatelské domy. Tyto prostory jsou vhodné pro širokou škálu činností a aktivit, ale zároveň jsou velice esteticky atraktivní. Jsou vhodné zejména ke klidným procházkám, čtení, meditaci nebo lenošení v trávě. Mohou být doplněny i o drobné prvky zahradní architektury nebo dětská hřiště. Celkově mají za úkol navodit pohodu a zmírňovat stres u pacientů i personálu (Kaplan 2001).

Obr. 7: Léčivá zahrada u základní školy v Německu. Zdroj: <https://landscapingdigimag.com/>.

Úspěšně fungující a hodnotnou léčivou zahradu tvoří tyto prvky:

Zvýšení pocitu bezpečí a soukromí

Lidé by si měli být vědomi, že zahrada je tu pro ně a že v ní mohou najít útočiště. Měla by obsahovat zákoutí, jež nabízejí dostatek soukromí a únik od okolního ruchu. Právě pacienti, již jsou dlouho mimo domov, mohou mít občas pocit ztráty soukromí. Samozřejmě musíme mít stále na zřeteli, kdo bude zahradu využívat, a zajistit maximální bezpečnost (Clare Cooper & Francis 1997).

Převaha zelených ploch

Příjemné pocity vyvolává spíše zelená scénérie na rozdíl od strohých

zpevněných ploch a technických prvků. V zahradě by tedy rozhodně měly převažovat zelené plochy. Stromy, keře, květiny a ostatní zeleň by měla tvořit přibližně 70 % zahrady. Tím pádem na chodníky, zpevněné plochy a pod. zbývá 30 % (Mitrione & Larson 2007).

Vhodně zvolené cesty a propojení

Architektura by měla návštěvníky jemně provádět po areálu, ale neměla by být samoučelná. Vytváření různých stezek a možností k procházkám je velice žádoucí. Celkově by měla vybízet k pohybu a cvičení. Na druhou stranu vytváření příliš spletitých cest a chodníků není vhodné (Kaplan 2001).

Pozitivní rozptýlení

Jak již bylo řečeno, pobyt v přírodě nebo pohled na příjemně fungující park má významný vliv na hladinu stresu. Další pozitivní účinky můžeme zaznamenat u zahradničení jako takového. Dle jedné studie bylo zaznamenáno obrovské zlepšení psychického zdraví u pacientů léčebného zařízení v Great Ormond. Jednalo se o skupinu mladých lidí s poruchami příjmu potravy. Samotné pěstování zeleniny mělo obrovský terapeutický účinek a velice přispělo k účinnosti celé léčby (Tyson 1998). Květinové a zeleninové záhony jsou také hojně využívány k léčebným účelům v Bow Center v Londýně (Parcell 2012).

Minimalizace okolních vlivů

Zahrada by měla být navržena tak, aby bylo co nejvíc zabráněno rušivým vlivům okolí. Městský ruch, kouř a nepřírozené světlo jsou faktory, jež by měly být co nejvíce omezeny (Mitrione & Larson 2007).

Ucelenost a harmonie

Složitě nebo neucelené kompozice a tvary mohou sice působit zajímavě, ale pro léčebné účely nejsou příliš vhodné. Je třeba opatrně volit barvy a struktury. Ostatně koncept celé zahrady by neměl být přespříliš složitý nebo chaotický. Bylo také prokázáno, že abstraktní a nedefinované kontury mohou působit pro některé pacienty rušivě (Parcell 2012).

Meditativní zahrady

Jedná se o zvláštní typ malé uzavřené zahrady nebo prostoru, který poskytuje naprosté soukromí a útočiště při meditaci. Někdy může být tato zahrada součástí léčivé zahrady. Měla by být navržena tak, aby poskytovala naprosté soukromí, tedy aby do ní nebylo vidět ze žádného okna nebo dokonce z ulice. Její rozložení je většinou velmi jednoduché a minimalistické. Velice často je zde zahrnuta i různá symbolika, například kruh představující život, čtverec představující řád nebo keltský uzel, jež představuje cestu životem (Tyson 1998). Součástí by měl být pravidelně strážný trávník a příjemné sezení. Vegetace by měla být laděna spíše do studených barev, jako jsou fialová, modrá nebo bílá. Jasně teplým odstínům a kontrastům bychom se měli spíše vyhnout (Neducin et al. 2010).

Obr. 8: Ukázka meditativní zahrady. Zdroj: <https://www.nature-and-garden.com/>.

Veřejnosti nepřístupná zeleň

Některá zdravotnická zařízení s omezeným prostorem mají malou uzavřenou zahradu, do které je možné nahlédnout skrz okna nebo prosklené dveře, ale není návštěvníkům přístupná. Navozuje příjemnou atmosféru například v chodbě nebo čekárně, kdy může návštěvník skrz prosklené dveře pozorovat květinové záhony, keře nebo stromy. Nejsou tak náročné na údržbu a její součástí může být i vodní prvek. Jsou vizuálně krásné, ale bohužel poskytují potěchu pouze pro oči (Fang 2000).

Obr. 9: Ukázka zeleně, která není přístupná veřejnosti, v nemocnici. Zdroj: <https://www.hatcherlandscape.com/>.

Částečně přístupná zeleň

Tyto zahrady mají velice podobný charakter jako předchozí varianta. Jediný rozdíl je v tom, že jsou přístupné z chodby nebo čekárny. Poskytují však velice málo prostoru. Také je třeba mít na zřeteli, že slouží především k vizuálním účelům a musí být dobře viditelné. Návštěvníci mají možnost si vegetaci prohlédnout zblízka a jejich pohyb zde je značně omezen (Fang 2000).

Jedlé zahrady

Nemocniční zahradu je možné povýšit na novou úroveň díky implementaci léčivých nebo jedlých bylin. Opět může být toto zákoutí zahrnuto v léčivé zahradě nebo je možné vyhradit mu speciální místo. Ovočné stromy a keře jsou velice často voleny jako doplňky ke klasické výsadbě. Někdy je ale vhodné zřídit „jedlou zahradu“. Podněcuje všechny smysly a nabízí možnost realizace i pacientům. Zahrada by měla být jednoduchá a vyvážená. Estetická a užitná funkce by měly být v co nejlepším souladu. Je vhodné volit i druhy, které jsou jedlé, ale zároveň mají atraktivní květy nebo listy (Parcell 2012).

Obr. 10: Ukázka vyvýšených záhonů. Zdroj: <https://www.dumazahrada.cz/>.

3. 2. 3. Skupiny uživatelů

Pacienti

Prostředí zdravotnického zařízení by mělo především odpovídat potřebám pacientů, kteří ho budou nejvíce používat. Při návrhu je třeba zvážit psychologický profil, věk, zdravotní handicap či délku pobytu. Ambulantně léčení pacienti budou mít úplně jiné požadavky než dlouhodobě hospitalizovaní (Ulrich 1991). Například pro pacienty, již podstupují rehabilitaci dolních končetin, mohou být vhodné různé chodící pomůcky v zahradách. Zařízení pro seniory by měla více dbát na různá zábradlí a vyhnout se stísněným prostorům. Pro imobilní pacienty mohou být velice vhodné záhony s různě členitými výškami. V psychiatrických léčebnách bude brán větší zřetel na uklidňující aspekt celé kompozice a také bezpečnost (Neducin et al. 2010).

Návštěvníci

I pro návštěvníky je vhodné zajistit příjemné podmínky. Navštěvování rodinou a přáteli a hlavně podpora je pro zotavování pacientů nesmírně důležitá. Ovšem tyto návštěvy mohou být pro někoho velice emocionálně i psychicky vyčerpávající (Gerlach-Spriggs et al. 1998).

Personál

Venkovní prostory jsou zvláště důležité pro zdravotnický personál, který tráví většinu času v zařízení. Zaměstnanci potřebují zvláště určená místa, kde si mohou odpočinout a která budou trochu mimo dosah pracovního ruchu. Zdravotníci jsou neustále pod velkým tlakem a toto jim může pomoci částečně omezit stres. Zatímco administrativní pracovníci venkovní prostory spíše využívají v období oběda nebo povinné přestávky, zdravotní sestry zase mohou pomáhat pacientům s pohybem nebo rehabilitací přímo v parku (Gerlach-Spriggs et al. 1998).

3. 2. 4. Zásady zeleně zdravotnických zařízení

Při návrhu parku u zdravotnického zařízení je nutné se zaměřit na celkové umístění areálu, přístupnost, technickou obslužnost, preference, potřeby pacientů a konstrukční prvky, jež mají být zahrnuty. Park by měl nabízet mnoho možností aktivit. Společenské prostory a soukromá zákoutí by měly být v harmonii. Celek by měl působit spíše terapeutickým a uklidňujícím dojmem (Clare Cooper & Marni 1995).

Přístupnost

Toto je základní požadavek jak pro zařízení samotné, tak pro okolní prostory. Zahrady a parky by měly být snadno přístupné skrz dobře viditelné vchody a cesty. Cestní síť by měla umožňovat pohodlný přístup všem pacientům bez ohledu na jejich věk či zdravotní postižení. Celkově by měla být cestní síť dobře čitelná a ne příliš složitá (Fang 2000).

Viditelnost

Čím více je zahrada na očích, tím víc vybízí k navštěvování a aktivitám. Měla by být dobře viditelná nebo aspoň označená. Je to vhodné především, je-li umístěna na pozemcích za budovou zařízení. Z pokojů pacientů by měl být dobrý výhled do zahrad, i když si ji občas nemohou užít, aspoň nabízí příjemné vizuální rozptýlení (Gupta et al. 2007).

Pocit kontroly

Výzkumy ukazují, že pocit ztráty kontroly může vést ke stresu, zvýšení krevního tlaku, nebo dokonce k depresi. Také byla zaznamenána zhoršená funkce imunitního systému. Zvýšení pocitu kontroly můžeme dosáhnout, tak, že necháme pacienty částečně rozhodovat o finální podobě návrhu. Například na základě průzkumu vybrat typ nábytku, umístění soch nebo podobu vodního prvku (Kunders 2004).

Pocit bezpečí

Pacienti se velice často cítí psychicky i fyzicky zranitelní, a je tedy důležité zajistit jim dostatečný pocit bezpečí. To především zahrnuje přiměřené osvětlení a telefony v odlehlejších částech areálu, aby mohli případně volat o pomoc (Verdeber & Refuerzo 2019). Obecně řečeno by měl park působit uzavřeně a odděleně od dění na okolních ulicích, ale na druhou stranu nesmí působit jako vězení. Také nesmějí mít pacienti pocit, že je neustále někdo sleduje. Mezi další prvky, jež je třeba zahrnout, jistě patří madla nebo zábradlí, zkrátka veškeré možné doplňky, které napomáhají starším a imobilním pacientům s pohybem po areálu (Leibrock & Harris 2011).

Fyzický komfort

Někteří pacienti mohou být citliví na teplotu a světlo (pacienti s popáleninami). Jiní pacienti mohou brát léky, po kterých jsou fotosenzitivní. Proto by měl park zahrnovat místa, jež jsou chráněna před slunečním svitem a poskytují dostatek zastíněného prostoru i s možností posezení. Stejně tak by měl obsahovat zákoutí, jež jsou chráněna před větrem a jinými nepříznivými vlivy. Je to dáno i tím, že mnoho pacientů může mít výrazně oslabenou imunitu. Také je vhodné volit mobiliář, tak aby poskytoval maximální pohodlí (Leibrock & Harris 2011).

Ticho

Průzkumy ukazují, že velice mnoho zahrad nebylo správně naplánováno a navrženo a v důsledku toho byli uživatelé rušeni hlukem okolní dopravy, strojů nebo klimatizace (Clare Cooper & Marni 1995). Tyto zahrady jsou poté mnohem méně navštěvované a neplní správně svůj účel. Při plánování parku je třeba brát zřetel na tyto aspekty a snažit se rušivé vlivy co nejvíce eliminovat. Zvláště části parku, jež jsou určeny pro terapeutické účely, by měly být klidné a tiché (Bruce & Folk 1999).

Důvěrnost

Díky neznámému a anonymnímu prostředí mohou zdravotnická zařízení působit velice skličujícím dojmem. Lidé se zde nemusí cítit úplně komfortně a odloučení od rodiny, jim na pohodě příliš nepřidá. Umožnit lidem více kontaktu s přírodou prostřednictvím venkovní a interiérové zeleně je velice žádoucí. Zvláštním případem mohou být lidé například s Alzheimerovou chorobou nebo v terminálních stádiích nemoci. Zvláště pro tyto pacienty je žádoucí vytvořit příjemné a takřka domácí prostředí, aby jim bylo aspoň trochu ulehčeno (Leibrock & Harris 2011).

Flexibilita

Vnější prostory by měly vždy svým vzhledem lákat. Měly by být navrhovány tak, aby byly co nejvíc multifunkční. Vždy je třeba uvážit, kdo, k čemu a za jakých podmínek je bude využívat. Také je vhodné uvážit, jak jsou nyní využívány například na odpočinek, svačinu o přestávce, cvičení nebo setkávání s rodinou. Prostory by měly být co nejvíce flexibilní a nabízet možnost využívání po celý rok. Také sortiment rostlin by měl být volen tak, aby plnil svoji funkci co nejdéle (Kaplan & Kaplan 1983).

Udržitelnost

Při navrhování venkovních prostor musíme brát zřetel také na finanční a ekologickou udržitelnost celého projektu. Ne všechny plochy musí být nutně zelené a některé materiály mohou pomoci se sběrem dešťové vody a zabránit tak zbytečnému plýtvání. Je možné využít záhony se zvýšenou autoregulační schopností a docílit tak esteticky hodnotného efektu s nižšími náklady na údržbu. Je vhodné využít xerothermní rostliny na sušších stanovištích apod. Některé vodní prvky, jež recyklují a znovu využívají dešťovou vodu, mohou být do budoucna vhodnou investicí. Stejně tak některé solární svítelníky a lampy mohou být dobrou alternativou ke klasickým (Piotrowski & Rogers 2007).

3. 2. 5. Architektonické prvky

Brány a vstupní prostory by měly především zajišťovat bezpečný provoz nemocničního zařízení. Samozřejmě je velice přínosné i vizuálně atraktivní zpracování, ale funkčnost a bezpečí by měly být na prvním místě. Bezbariérový přístup by měl být samozřejmostí. Dále je velice důležité přesné označení. Vstupní prostory je vhodné vybavit dostatečným množstvím laviček, aby pacienti i návštěvníci mohli v pohodlí vyčkávat přijetí personálem nebo odvoz. Vstupní prostory by měly být dostatečně široké, aby vyhovovaly i imobilním pacientům, kteří jsou odkázáni na kolečková křesla (Verdeber & Refuerzo 2019).

Obr. 11: Hlavní vchod nemocnice v Austrálii. Zdroj: <https://www.tetrattech.com/>.

Chodníky a cesty

Vhodně zvolená cestní síť je nesmírně důležitá. Zvláště v nemocničním zařízení nesmí být zbytečně komplikovaná a nepřehledná. Většinou má svou určitou hierarchii. Jsou zde hlavní trasy, jež často vedou od hlavního vchodu na recepci a poté dál na patřičná oddělení. Pak se zde nacházejí menší a boční cesty. Velice důležité je správné označení. Všechny chodníky jsou navrhovány tak, aby splňovaly přísné normy a pomáhaly bezpečnému chodu zařízení. K označení příslušných směrů se používají barevné cedule a popisky (Kunders 2004).

Jednosměrné cesty by měly být široké cca 1,5 m, obousměrné aspoň 2,1 m. Je zde riziko zakopnutí, pokud jsou okraje cest zvednuté, proto je dobré se tomuto vyhnout. Na některých místech mohou být doplněna zábradlí nebo různé opěrky či madla. Zvláště riziková jsou místa přechodu podlahového materiálu nebo nerovného terénu (Verdeber & Refuerzo 2019).

Hlavně u chodníků v parku je vhodné se vyhnout pravým úhlům. Většina návštěvníků je nebude respektovat a vznikají potom nevzhledná vyšlapaná místa. Sklon cesty by neměl přesahovat 5 %. Tam, kde se nemůžeme vyhnout většímu sklonu, by měla být umístěna zábradlí, aby se zabránilo sklouznutí. Povrch cest by měl být hladký, pevný a vyrovnaný. Volíme-li dlažební kostky, měly by být dostatečně hladké, aby umožňovaly bezpečný pohyb i osobám s chodítky nebo na invalidním vozíku. Různé materiály mají své výhody i nevýhody. Beton je velice vhodný materiál, ale poměrně nákladný. Asfalt pohlcuje, ale i vyzářuje teplo a v létě se může příliš rozpálit. Drcená žula může být vhodná pro invalidní vozíky, ale není bezpečná pro pacienty s berlemi. Nově vyvinuté pogumované dlažby jsou dostatečně pevné, aby unesly invalidní vozík, a zároveň mohou absorbovat sílu pádu. Jejich cena je však velmi vysoká. Samozřejmostí je náležitá údržba v zimních měsících (Leibrock & Harris 2011).

Dětské koutky

Není příliš vhodné, aby se děti volně pohybovaly po zdravotnickém zařízení, a proto jsou speciálně pro ně zřizovány dětské koutky nebo dětská hřiště. Zde mají dostatek prostoru a volnosti, aby se mohly zapojit do her. Pro děti, jež jsou zároveň pacienty daného zařízení, jsou tato místa zvláště důležitá. Tady mohou na chvíli zapomenout na své onemocnění a rozvíjet dětskou fantazii. Všechna dětská hřiště musí podléhat náležitým normám a být denně přísně kontrolována (Whitehouse et al. 2001).

Obr. 12: Dětské hřiště Laurel Hills Park . Zdroj: <https://raleighnc.gov/>.

Jídelní prostory

Protože jídelní prostory jsou využívány především v době pauzy pro načerpání sil a energie, měly by být i řádně ozeleněny. Hlavní mobiliář zde budou jistě tvořit stoly, židle a odpadkové koše. Je vhodné prostor doplnit o slunečníky, které chrání před prudkým letním sluncem. Venkovní jídelní prostory jsou v současnosti stále oblíbenější (Verdeber & Refuerzo 2019).

Obr. 13: Ukázka jídelních prostor nemocnice v Austrálii . Zdroj: <https://www.tetrattech.com/>.

Umění

Vytvoření zvláštní galerie nebo uměleckého koutku je zajímavá inovace v nově navrhovaných zařízeních. Nejen příroda, ale i vhodně zvolená umělecká díla mohou mít blahodárný vliv na léčebné procesy (King Sadler 2007).

Při výběru uměleckých děl bychom měli hledat vhodně působící díla. Tato díla by měla mít to, co King Sadler (2007) popsal jako „emocionální shodu“. To znamená, že když se divák setká s dílem nebo sbírkou děl, bude mít tendenci soustředit se na to, co přímo souzní s jeho emocionálním

nastavením. Například abstraktní umění může vyvolávat příjemné pocity u klidné osoby. Naopak u osoby trpící úzkostmi nebo depresí může vyvolávat stejné umění úplně odlišné reakce. Z tohoto důvodu je vhodné volit sochy, obrazy a jiná umělecká díla, která vysílají jasně pozitivní signál, a abstraktnímu umění se spíše vyhnout.

Obr. 14: Ukázka zahradního umění . Zdroj: <https://cz.pinterest.com>.

Voda

Slyšet tekoucí vodu ve fontáně, vidět ryby v rybníce nebo pozorovat odraz slunečních paprsků na vodní hladině, to vše má nesmírně uklidňující vliv na lidskou mysl. Začlenění vodních prvků do léčebných a terapeutických zahrad je nesmírně přínosné. Celý areál i venkovní prostory by také měly být doplněny o zařízení s pitnou vodou (King Sadler 2007).

Obr. 15: Ukázka vodního prvku v zahradě. Zdroj: <https://cz.pinterest.com>.

Mobiliář

Tato kapitola zahrnuje zejména drobný zahradní nábytek, jako jsou lavičky, odpadkové koše, osvětlení a značky. Všechny prvky by měly být vybrány tak, aby byly maximálně funkční a odpovídaly potřebám uživatelů. Nábytek by měl být buď ukotven, nebo dosahovat takové hmotnosti, aby bylo obtížné s ním neodborně manipulovat. Neměl by být umístován v blízkosti zdí a plotů (Clare Cooper & Marni 1995).

Sezení

Místa k sezení by měla být situována tak, aby je lidé skutečně chtěli využívat. Měla by nabízet dostatečný výhled. Hlavně v parku by měly lavičky poskytovat ničím nerušený výhled na vegetaci. Je vhodné navrhovat drobnější sezení pro jednotlivce i rozložitější posezení pro početnější skupiny. V zahradě lze také využít různého uspořádání laviček do kruhu

apod. (Leibrock & Harris 2011).

Lavičky jsou obvykle umísťovány v chodbách nebo odpočinkových prostorách tak, aby poskytovaly dobrý výhled. Je vhodné vedle těchto laviček nechat prostor pro odložení berlí nebo invalidního vozíku. Šířka sedací plochy by se měla pohybovat od 40 do 50 cm a výška se může pohybovat od 45 cm až do 65 cm, v některých výjimečných případech i víc. U starších a imobilních osob se doporučují spíše vyšší lavičky, a to kvůli pohodlnému vstávání (Verdeber & Refuerzo 2019).

Lavičky mohou být umělecká díla sama o sobě. Nicméně pro nemocniční prostory nejsou příliš vhodné materiály, jež zadržují teplo nebo chlad, jako je beton, hliník nebo ocel. V těchto lokalitách je vhodné upřednostnit spíše dřevo nebo tvrdý plast. Mobilní židle a lavičky se dají uskupit nebo přenést v závislosti na počasí nebo počtu osob. Sedadla by obecně měla mít opěrku rukou a zad (Leibrock & Harris 2011).

Značení

Přehledné a jasné značení je naprostý základ. Musí být jasné, srozumitelné a dobře viditelné. Je jedno, jestli se jedná o značení různých oddělení nebo dopravní značení na parkovišti. Jsou-li v areálu umístěny hmatové značky, měly by být ve výšce 150 cm (120 cm pro děti). Někdy může být i jako značení směru použito zvukového vjemu, jako je např. zurčící voda nebo zvonkohra. Tyto prvky se uplatňují v zahradě pro zrakově postižené (Verdeber & Refuerzo 2019).

Osvětlení

Primárním účelem osvětlení je bezpečnost. Osvětlení řízené detektory pohybu může včas odhalit vandaly nebo případné zloděje. Parkovací plochy, vstupní prostory a obslužné komunikace musí být náležitě osvětleny. Osvětlení pomáhá předcházet zranění při pohybu po areálu za tmy. Osvětlení podél hlavních cest by mělo být rozvrženo a umístěno tak, aby bylo bezpečně vidět do tváře kolemjdoucích. Osvětlení zahrady může vhodně dotvořit celý prostor a nabídnout příjemnou scénérii i z pokojů pacientů (Clare Cooper & Marni 1995).

Shromaždiště odpadu

Prostor, na němž se shromažďuje, popřípadě likviduje a odváží nemocniční odpad, má své zvláštní místo. Hygienické normy jsou zde zvláště přísné a při navrhování venkovních prostor je třeba na toto dbát. Kontejnery na odpad by měly být umístěny aspoň 3,6 m od místa, kde dochází ke shlukování osob nebo jiné socializaci (Leibrock & Harris 2011).

3. 2. 6. Projektování zeleně

Jak již bylo zmíněno, je vhodné upřednostňovat rostliny méně náročné na vodu kvůli stále se zhoršující situaci dostupnosti vody a nákladů na zalévání. Zelen by měla celkově vhodně doplňovat celý prostor, spojovat budovy, nebo naopak jemně tlumit jejich strohé kontury. Sortiment by měl být volen co nejcitlivěji, aby vytvářel klidný a harmonický dojem (Jebavý 2008).

Spíš než vytváření tmavého lesního prostředí se jeví vhodnější světlé a otevřené prostory. Osluněné louky, široké cesty nebo ovocné sady jsou ideální prostředí pro zotavování pacientů. Zahrada by měla působit na všechny lidské smysly, proto je vhodné volit pestré a vonné byliny. Kompozice, jež se proměňuje podle ročního období díky různě kvetoucím rostlinám, je nejvhodnější volbou. Svoji funkci plní po celý rok, ale také dává člověku pojem o opakujících se přírodních cyklech. To vše je v léčebném zařízení příjemné rozptýlení (McCuskey 2006).

Již dle Otruby (2002) mají stromy svou nezastupitelnou úlohu v zahradní architektuře. Velké koruny stromů v létě poskytují příjemný stín a v zimě úkryt volně žijícím živočichům. Mají významný vliv na mikroklima prostoru a mohou snižovat teplotu vzduchu. Listy, jež hrají všemi barvami, v létě příjemně šustí ve větru a harmonicky dotvářejí celek. Svou hrou světla, stínu, barev a zvuku mohou působit uklidňujícím až meditativním dojmem. V zařízení pro duševně postižené nebo choré, kde jsou nutné vysoké zdi, je vhodné použít dřeviny, které svým habitatem mohou zjemnit kontury zdí. Pacienti těchto zařízení se potom nemusí cítit jako vězni (Mitrione & Larson 2007).

Protože někteří návštěvníci mohou být zrakově postižení, je vhodné volit sortiment nejen pestrobarevný ale i dostatečně vonný. To může mít spoustu benefitů. Čichový smysl je úzce propojen se vzpomínkami a pocity a dokonce může stimulovat nalezení vzpomínek, jež byly hluboko ukryté. V některých případech se dokonce užívá čichových vjemů při práci s pacienty, kteří trpí amnézií (King Sadler 2007). Důležitá je také sensorická stimulace u zrakově postižených a u pacientů se sníženou kognitivní funkcí. Je vhodné sortiment doplnit o rostliny, které jsou celkově výrazné, mají výrazné listy nebo zajímavé květy. Dále je důležité jasně barevně vymezit okraje záhonů (Leibrock & Harris 2011).

Užitková nebo jedlá zahrada může být skvělý doplněk. Pokud se dají výpěstky zužítkovat v místní kuchyni tím lépe. Pro pacienty může být zahradničení příjemné rozptýlení a forma určité terapie. Pěstování ovoce a zeleni také přináší jistý návrat ke kořenům (Bruce & Folk 1999).

Při projektování zeleně je třeba dbát zvýšené opatrnosti hlavně v areálech určených pro děti nebo mentálně postižené. V takových parcích je třeba se vyhnout potenciálně nebezpečným rostlinám. Jsou to hlavně rostliny jedovaté, trnité nebo silně alergenní. Také není vhodné vysazovat podél cest dřeviny, z nichž padají listy nebo plody, po kterých je možné uklouznout. Nízké keře a husté vegetační stěny by měly být od chodníku také vzdáleny, aby nebránily výhledu a nezvyšovaly riziko pádu (Main & Geil Greet 2009).

Vyvýšené okrasné záhony jsou velmi vhodným doplňkem pro osoby na

invalidním vozíku. Měly by být navrženy tak, aby byly snadno přístupné ze všech stran. Jejich výška by se měla pohybovat kolem 60 cm. Dalším vhodným řešením jsou velké květináče, nádoby nebo vertikální zahrady. Pacienti tak nemusí být ochuzeni o přímý kontakt s vegetací (Bruce & Folk 1999).

Vyvýšené pěstební boxy jsou poměrně novým prvkem implementovaným do areálů nemocničních zařízení. Jedná se o vyvýšené nádoby nebo záhony s okrasnými nebo užitkovými rostlinami. Velice často se o ně starají pacienti. Kvůli dobré přístupnosti je třeba, aby byl záhon široký 1,5 m, pokud je přístupný ze všech stran, a 0,75 m, pokud je přístupný pouze z jedné strany (Verdeber & Refuerzo 2019).

Údržba

Areál těchto zařízení musí podléhat pravidelné a pečlivé péči. Je to velice důležité jak pro psychické a fyzické zdraví pacientů, tak z bezpečnostních důvodů. Na rozdíl od zpevněných ploch je údržba parkové zeleně nákladnější a časově náročnější. Nabízí však nepopiratelné benefity. Je důležité pravidelně prořezávat a kontrolovat dřeviny, aby se zabránilo újmě na majetku nebo zdraví kvůli ulomení větve nebo zřícení části koruny. Je třeba dbát na správné zastřížení živých plotů podél parkovišť apod. Je potřeba vždy zvolit správný harmonogram údržby a dodržovat jej. Zalévání a seč se řídí podle klimatických podmínek v daném roce. Dále je třeba zajistit správnou výživu rostlin patřičným hnojením. V zimních měsících je třeba dbát na ochranu před mrazem u choulostivých druhů apod. (Parcell 2012).

3. 2. 7. Zařízení pro seniory

Z obecné roviny hospitalizačních zařízení se přesuneme konkrétně k zařízení pro seniory. Samozřejmě areál, jenž je určen přímo pro péči o starší pacienty, bude mít velice podobné znaky jako klasický nemocniční areál. Na některé aspekty je třeba brát větší zřetel a naproti tomu některé prvky zde zcela mizí (Kaplan 2001).

Například zde bude dán větší důraz na zapojení vyvýšených záhonů a přístupu k nim. Je třeba dbát, aby mobiliář svou konstrukcí odpovídal potřebám seniorů, a připravit prostor, jenž je bude motivovat k aktivnímu odpočinku a zkvalitní tak jejich život. Do návrhu je vhodné zahrnout prostory, kde se mohou v klidu setkávat s rodinou a přáteli (Mitrione & Larson 2007).

Je třeba mít na paměti, že park budou využívat lidé se sníženou mobilitou. Tomu musí být maximálně přizpůsobeny všechny cesty a přístupy. Také se zde mohou vyskytovat lidé s demencí nebo jiným závažným mentálním onemocněním. Pro ně může být velice vhodné zapojit i jiné vjemy než jen obraz (Kaplan 2001).

V těchto typech zahrad upřednostňujeme především rostliny, které mají výrazné morfologické znaky jako plstnatost, hladkost, tvrdost, měkkost, význačné růstové znaky apod. Dále využíváme výrazných vůní listů, květů nebo celé rostliny (Otruba 2002).

Celek je vhodné ve smyslu kompozice i naučnosti doplnit vodními prvky s různým charakterem vody v pohybu i klidu, horninami, ale i výtvarnými díly. Možné je též využít zvukových (hudebních) efektů (Otruba 2002).

3.3. Ukázky realizací

Střešní zahrada James Terry Court

Autor:
PRP Landscape

Projekt:
Rekonstrukce budovy a stavba
střešní zahrady James Terry Court

Rok:
2013

Lokalita:
Crayon - Velká Británie

Zdroj: <https://www.rmbi.org.uk/home/james-t>

Dům s pečovatelskou službou v Sezimově Ústí

Autor:
ABM architekti

Projekt:
Návrh nového domu s pečovatelskou službou v
Sezimově ústí (soutěžní návrh)

Rok:
2014

Lokalita:
Sezimovo Ústí - Česká republika

Zdroj: <http://www.abmarch.cz/en/nursing-home-sezimovo-usti>

Fiona Stanley hospital

Autor:
Fiona Stanley Hospital Design Collaboration

Projekt:
Fiona Stanley hospital - nová budova nemocnice
a venkovní areál

Rok:
2015

Lokalita:
Perth - Austrálie

Zdroj: <https://www.fionastanley.health.wa.gov.au>

4. Zhodnocení podkladových údajů

4. 1. Charakteristika lokality

4. 1. 1. Obecné informace

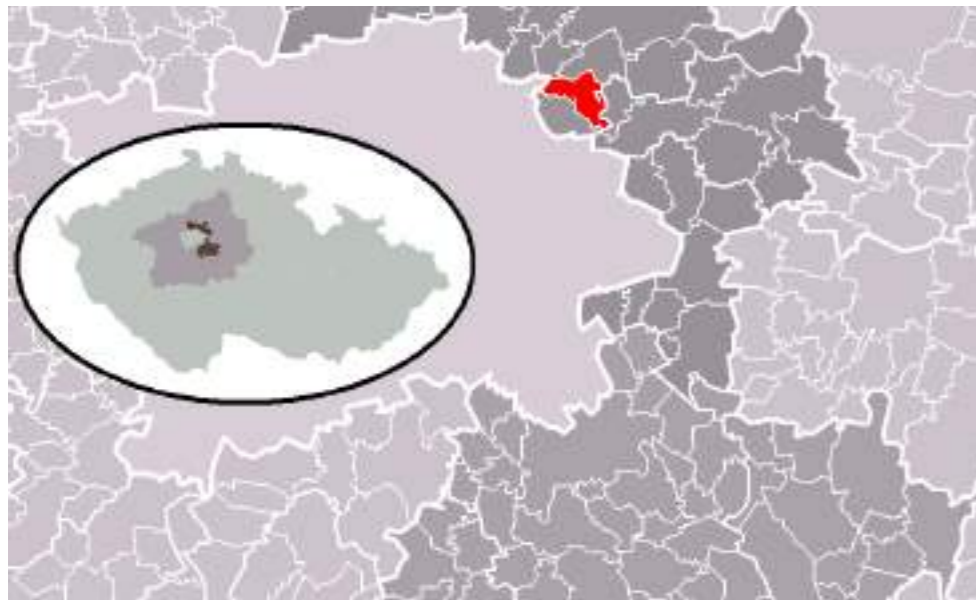
Obec Jenštejn se nachází v okrese Praha-východ, kraj Středočeský. Obec se skládá ze dvou částí - Jenštejna a necelé 2 km vzdálených Dehtár.

Rozkládá se asi šestnáct kilometrů severovýchodně od centra Prahy a sedm kilometrů jihozápadně od města Brandýs nad Labem-Stará Boleslav. Jenštejn leží při staré silnici z Prahy do Mladé Boleslavi.

Celková katastrální výměra obce je 5,09 km². Obec leží v nadmořské výšce 232 m.n.m.

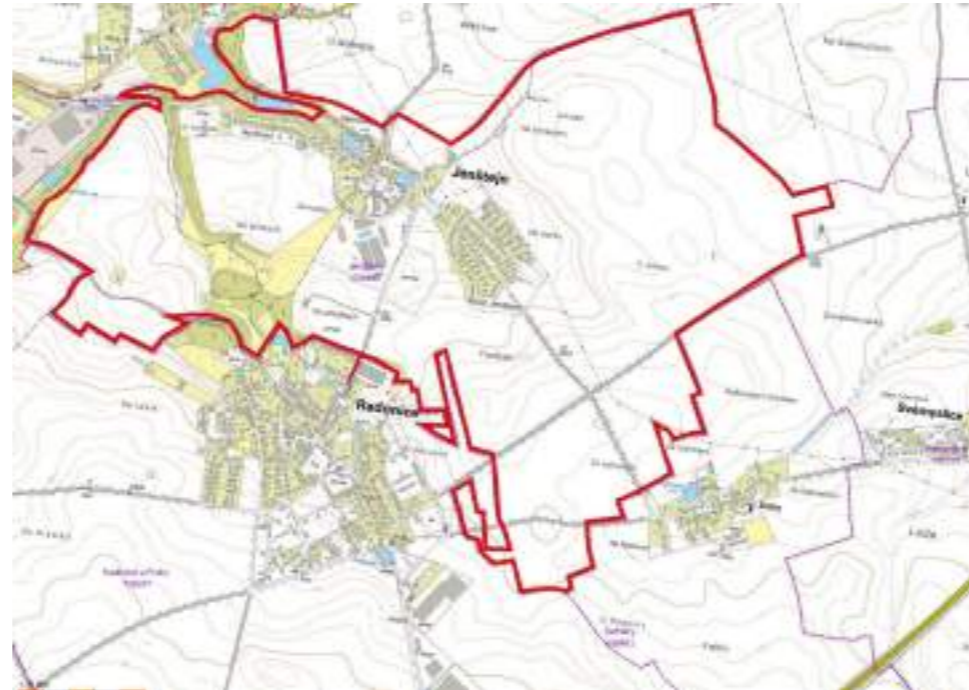
K 1. 1. 2018 bylo v obci 1 214 trvale hlášených obyvatel.

Jenštejn se nachází v mírně zvlněné zemědělské krajině v Polabí.

Mapa 1: Lokalizace obce Jenštejn Zdroj: <https://mapy.cz/>

Obec Jenštejn je klasický případ vesnice poblíž Prahy. Jde o typicky zemědělskou oblast a prakticky celou obec obklopuje orná půda. Největším problémem je rychlý nárůst obyvatel a s tím spojené problémy: chybějící lékař, chybějící škola, nedostatečné infrastruktura a komunikace, překotná a neucelená výstavba.

Mapa 2: Vymezení katastrálního území obce Jenštejn Zdroj: <https://mapy.cz/>

4. 1. 2. Demografický popis obce

Počet obyvatel je 1 214, z toho mužů je 591 a žen 623, průměrný věk obyvatel je 34 let (údaje k 1. 1. 2018). Vývoj obce je značně ovlivněn blízkostí hl. města Prahy. Od roku 2000 docházelo k rozsáhlé migraci obyvatel z hl. města Prahy na okrajové části a periferie, zároveň dochází k migraci obyvatel z jiných částí ČR do blízkosti Prahy. Obce v těsné blízkosti Prahy, tedy v pražské aglomeraci, od roku 2000 evidovaly každoroční nárůst počtu obyvatel v řádu desítek a stovek (Jenštejn 2021).

Vzdělanostní struktura obyvatel v jednotlivých obcích Středního Polabí se mezi sebou mírně liší. Díky přílivu nově přichozích obyvatel, kde řada z nich přichází z hl. města Prahy, dochází rovněž ke zvýšení podílu osob s vysokoškolským vzděláním a k celkové vyšší vzdělanosti nejen obyvatel Středního Polabí, ale rovněž obyvatel obce Jenštejn (Jenštejn 2021).

4. 1. 3. Základní SWOT analýza

Silné stránky

- Výborná dopravní dostupnost
- Příměstská poloha v blízkosti Prahy s dobrým dopravním spojením (součást PID)
- Zvyšující se úroveň občanské vybavenosti
- Klidné prostředí pro bydlení - periferie Prahy
- Rozvojové plochy pro další výstavbu
- Nízká míra nezaměstnanosti
- Rozvinuté informační kanály (webové stránky, Facebook, Mobilní rozhlas, zpravodaj)
- Aktivní činnost spolků a jednotlivců na území obce, historické kořeny

- Hrad Jenštejn - turisticky atraktivní místo

Příležitosti

- Možnost získání zdrojů financí z dotačních fondů pro rozvoj obce.
- Rozvoj spolků.
- Spolupráce s místními podnikateli
- Cílená propagace obce
- Zlepšení nabídky sportovních zařízení, volnočasového využití a odpočinkové plochy.
- Udržení kvalitního životního prostředí
- Spolupráce s developery, která bude výhodná i pro obec
- Vysoké množství pracovních příležitostí (blízkost Prahy)

Slabé stránky

- Stále neúplné a ne vždy dostatečné řešení bezpečnosti pohybu chodců a cyklistů na komunikacích
- Zvýšená průjezdnost vozidel
- Nedostatek bezpečnostních prvků na komunikacích
- Nedostatečné multifunkční sportovní plochy a zázemí pro volnočasové aktivity
- Omezené interní finanční zdroje obce pro realizaci větších projektů
- Zvyšování množství projíždějících automobilů - zhoršení stavu ovzduší
- Nedokončená plynofikace v místní části Dehtáry
- Absence základní školy s dostatečnými kapacitami
- Málo komerčních služeb pro občany (chybí např. obchod)

Ohrožení

- Limitovaná kapacita technické infrastruktury ve vztahu k rozvoji obce
- Bezpečnost chodců a cyklistů na komunikacích
- Příliv nových obyvatel bez kořenů k obci
- Rychlý nárůst počtu obyvatel za posledních 10 let
- Drobná kriminalita, vandalismus a nedostatečné možnosti volnočasového využití mládeže.

4. 1. 4. Historie obce Jenštejn

Město Jenštejn bylo založeno v první polovině 14. století. Dal mu vzniknout Jenec z Janovic, který byl dvorským místosudím mezi lety 1336–1361. Po něm taky nese obec své jméno Jencův kámen = Jencenstein. Součástí sídla byl i malý, vodou chráněný hrad (Kronika obce Jenštejn 2020).

Samotný hrad se však svého dokončení dočkal až za Pavla z Vlašimi, notáře královské komory, který jej odkoupil někdy kolem roku 1368. Z roku 1376 máme záznamy o jeho synech Martinu, Janu, Václavu a Pavlu z Jenštejna. Jan z Jenštejna se stal roku 1380 třetím pražským arcibiskupem a nechal velkoryse a nákladně rodové sídlo přestavět. Dal tak vzniknout pohodlnému a reprezentativnímu sídlu, jež se mohlo směle rovnat se sídlu tehdejší vysoké šlechty. Jan z Jenštejna však bohužel příliš neoplýval politickým nadáním. Kvůli roztržce s králem Václavem IV. v roce 1390 o hrad a okolní pozemky přišel. Hrad připadl na králova podkomořího a velkého dobrodruha Zikmunda Hullera. Bohužel ani jeho nepotkal šťastný osud. Zemřel rukou kata. Nicméně Jan z Jenštejna byl donucen roku 1396 k abdikaci a zlomený, pokořený a v naprosté chudobě zemřel v Římě v roce 1400. Po těchto

událostech se majitelé hradu velmi rychle střídali (Kronika obce Jenštejn 2020).

Nyní se dostáváme k poslednímu majiteli, jímž byl Jan Dobřichovský z Dobřichova. Jan získal hrad v roce 1560 a doslova ho propil. Když poslední majitel hradu roku 1583 zemřel, přešel hrad i okolí na českou komoru a ta jej připojila ke komornímu panství brandýskému. V rámci tohoto panství sídlo úplně pozbylo své důležitosti a začalo rychle chátrat. Za pár let, přesněji r. 1597, žádá Jindřich Homut z Harasova na Radonicích o opravu krovu a stále ještě považuje opravu za možnou; k tomu však už nikdy nedošlo (Kronika obce Jenštejn 2020).

Definitivní zkáza hradu nastala za třicetileté války, v roce 1640. Tehdy švédská vojska pod vedením generála Banera vydrancovala, vyplenila a vypálila celé město i s opuštěným hradem. Po tomto rabování zbyly v Jenštejně jen liduprázdné, zpustošené a vypálené grunty (Kronika obce Jenštejn 2020).

Až v letech 1655–1660 se opuštěné statky dočkaly nových obyvatel. V této době byl Jenštejn povýšen na městečko a byla mu udělena práva trhová. Až do počátku 20. století byl Jenštejn uváděn jako městečko (Kronika obce Jenštejn 2020).

V roce 1918 po vzniku republiky a po první pozemkové reformě zažívá Jenštejn rozkvět v podobě vzniku mnohých malých hospodářství a desítek řemeslných domků. Bohužel léta socialistického budování a násilná kolektivizace po únoru 1948 přetrhla slibný a pozitivní vývoj obce. Obec byla v podstatě odsouzena k zániku, protože byla označena jako „obec na dožití“. To znamenalo, že nesměly vzniknout žádné nové domy ani jiná zástavba. Vedení strany zašlo tak daleko, že nechalo v blízkosti údolí Vinořského potoka zřídit ohromnou skládku. Na toto území bylo vyvezeno 1 200 vlaků odpadu z pražských podniků, pneumatiky, popílek ze slévárny, kůra z pily nebo odpady, jež vnikly při budování metra. Situace se začala rapidně zlepšovat až v roce 1989 po změně režimu. Nové vedení obce se urychleně pustilo do nápravy ekologických a urbanizačních škod. Docházelo k rychlému budování, základní infrastruktury, opravám domů a čištění okolí (Kronika obce Jenštejn 2020).

Bohužel z následků necitlivého zacházení se obec vzpamatovává dodnes. Avšak dnes již plně využívá své výhodné polohy poblíž hlavního města a začíná se úspěšně zařazovat mezi moderní a perspektivní obce (Kronika obce Jenštejn 2020).

4. 1. 4. 1. Historie Dehtár

Dehtáry byly původně uhlířskou osadou a jejich historie sahá až do období přemyslovských knížat. Obyvatelé této osady se ve 12. až 13. století živilí pálením dřeva z levé strany Labe v milířích na dřevěné uhlí. Při tomto procesu vzniká dehet a ten se hojně používal v lékařství. Odtud tedy pochází nynější název obce (Kronika obce Jenštejn 2020).

Poprvé se o Dehtárech dozvídáme v kronikách po tom, co Pavel z Vlašimi odkoupil hrad Jenštejn. Jelikož Dehtáry spadaly pod Jenštejn, jejich historie je v tomto období totožná. Poté jsou Dehtáry znovu zaznamenány až na

mapách brandýského panství z roku 1447 (Kronika obce Jenštejn 2020).

Dehtáry společně s Jenštejnem vystřídaly celkem 14 majitelů, a jak již bylo řečeno, poslední majitel Jan Dobřichovský z Dobřichova majetek v podstatě propil. Po jeho smrti připadl majetek královské komoře, která byla nucena platit i jeho dluhy. Kvůli splácení dluhů byla komora nucena prodat Podolánku a území Dehtár Janu Cingulínovi z Opočna. Ze záznamů je pak jasné, že jeho dcera roku 1599 prodala Dehtáry i s polnostmi Václavu Hylovi z Goldperka. Ten zde začal v roce 1600 budovat panský dvůr. V té době ke dvoru patřilo sedm poddanských chalup, krčma a pivovar. Poddaní pak měli povinnost pracovat 3 dny v týdnu na panských polnostech (Kronika obce Jenštejn 2020).

V roce 1614 odkoupil panství Dehtáry brandýský hejtman Jan Ledecký z Gránova. Jako evangelík se účastnil pražské defenestrace. Po bitvě na Bílé hoře byl odsouzen k smrti, a proto raději uprchl za hranice; poté propadl celý jeho majetek císaři. Císař Ferdinand II. věnoval všechny jeho statky v roce 1623 jezuitům. V tomtéž roce od nich Dehtáry odkoupil Jiří Beník z Petersdorfu. Od něj je zase v roce 1651 odkoupil pražský měšťan Paravici ni, který je obratem prodal Janu Turalovi z Treuburka. Ani Jan však nebyl posledním majitelem Dehtár (Kronika obce Jenštejn 2020).

V roce 1699 prodal panství opatu kláštera Na Karlově, který z Dehtár učinil letní sídlo opatů. Zdálo by se, že konečně zavládne na panství mír a harmonie, ale opak je pravdou. V roce 1775 napadli panství vzbuření sedláci; než stihli opati panství zcela opravit a zrekonstruovat, bylo opatu Paukertovi v roce 1786 odebráno na základě Josefinské reformy. Poté Dehtáry pět let vlastnila hraběnka z Klebesburku. V roce 1797 byly pak Dehtáry připojeny k Brandýsu. Brandýské panství dvůr Dehtáry rozdělilo a prodalo sedlákům. Definitivně se Dehtáry připojily k obci Jenštejn v roce 1960, kdy vzniklo JZD (Kronika obce Jenštejn 2020).

Obr. 16: Historická kresba hradu v Jenštejně F. K. Wolf 1795 Zdroj: <https://www.jenstejn.cz>

4. 1. 4. 2. Jan Mikolášek

Svou zvláštní kapitolu si jistě zaslouží i známý léčitel Jan Mikolášek. Jeho jméno a osud je s Jenštejnem neodmyslitelně spjat. Při tvorbě architektonického návrhu bych velice ráda zohlednila i skutečnost, že současný domov pro seniory vznikl právě z několikrát přestavěné Mikoláškovy vily. Bylo by dle mého názoru velice vhodné tuto významnou osobnost připomenout (Kronika obce Jenštejn 2020).

Jan Mikolášek se narodil 7. dubna 1889 v Rokycanech. Již od narození ho v životě doprovázely rostliny, pocházel totiž ze zahradnické rodiny. Jeho pozornost se velice rychle stočila k léčitelství a léčivým bylinám. V oboru se vzdělával především od kořenářky Josefky Mühlbacherové a studoval také práci profesora Valentina Zeileise z Gallspachu nebo Mattioliho herbář. Nakonec složil profesní zkoušku a stal se „úředním znalcem bylin“. Jan byl velice zbožný a svou schopnost léčit a pomáhat lidem vnímal jako „dar od Boha“. Jeho věhlas byl v té době opravdu významný a davy lidí trpělivě čekaly i mnoho hodin, aby je vyšetřil a pomohl jim. Mikolášek působil v Třebechovicích pod Orebem, v Hradečně u Kladna a právě v Jenštejně u Prahy. V Jenštejně působil Mikolášek přes dvanáct let (Kronika obce Jenštejn 2020).

Mezi jeho pacienty můžeme najít mnoho známých jmen, například Olga Scheinpflugová, Max Švabinský nebo továrnická rodina Ringhofferů. Jeho zřejmě nejznámější pacient byl však prezident Antonín Zápotocký. Antonín Zápotocký si bohužel jako památku na věznění v koncentračním táboře odnesl sněž a hrozila mu amputace nohy. K tomu však naštěstí nedošlo, prezidentova noha byla zachráněna, není však známo, zda to bylo jen díky Mikoláškovým schopnostem. Jisté však je, že Mikolášek se tak stal prezidentovým chráněncem (Kronika obce Jenštejn 2020).

Z této doby máme dokonce v jenštejnské kronice záznam od pamětníka Václava Kovandy: „Až do roku 1948 byl Antonín Zápotocký předsedou Ústřední rady odborů a v této době jezdil do Jenštejna k Mikoláškově. Při jedné takové návštěvě se procházeli s Mikoláškem a dvěma tajnými po vsi. Zastavili se na silnici za naší brankou mezi břízami. Zde právě probíhal fotbalový mač, a tak se stalo, že míč asi dvakrát proletěl brankou mezi břízami a Antonín Zápotocký nám ho kopl zpátky. Po chvilce odešli. Pro nás kluky to byla veliká senzace. Antonín Zápotocký s námi hrál fotbal, tradovalo se všude. Po tom, co se stal prezidentem, už k Mikoláškově nejezdil, ale vozili ho za ním do Prahy.“ (Kronika obce Jenštejn 2020)

Mikolášek byl dlouhou dobu trnem v oku tehdejšího režimu a po smrti Zápotockého v roce 1957 nic nebránilo tomu, zlikvidovat ho. Slavný léčitel byl ve vykonstruovaném procesu odsouzen ke třem letům odnětí svobody. Také mu byl odebrán veškerý majetek a byl zbaven všech práv a svobod. Když se u soudu odvolal, byl mu trest zvýšen na pět let odnětí svobody. Spolu s ním byl odsouzen také jeho asistent a příbuzný Antonín Buchnar. Když byl Mikolášek roku 1963 konečně propuštěn z vězení, léčitelství se již nevěnoval. Dožil v chudobě a zapomnění u primáře doc. Karla Urbánka a v jeho rodinné hrobce na Olšanech je také pohřben. Mikolášek zemřel 29. prosince 1973 v Praze ve věku 84 let (Kronika obce Jenštejn 2020).

4. 1. 5. Vývoj obce na historických mapách

Mapa 3: Müllerovo mapování Zdroj: <https://ags.cuzk.cz/archiv/>

Mapa 4: I. vojenské mapování Zdroj: <https://ags.cuzk.cz/archiv/>

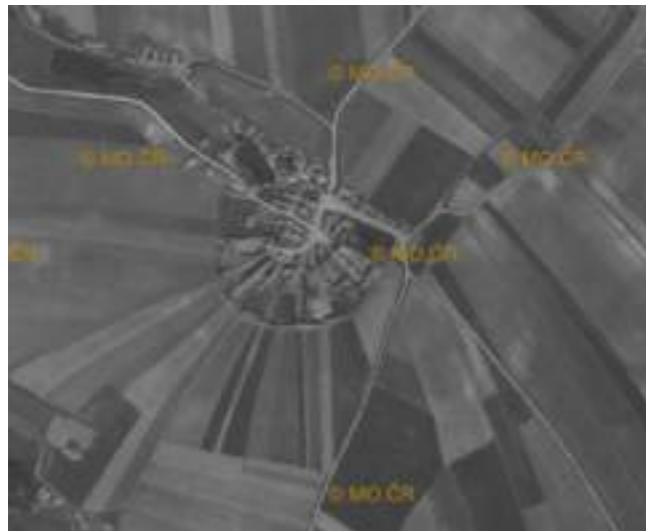
Mapa 5: II. vojenské mapování Zdroj: <https://ags.cuzk.cz/archiv/>

Mapa 6: III. vojenské mapování Zdroj: <https://ags.cuzk.cz/archiv/>

Mapa 9: Aktuální ortofotomapa 2018 - 2019 Zdroj: <https://mapy.cz/>

Mapa 7: Letecký snímek 1949 Zdroj: <https://ags.cuzk.cz/archiv/>

Mapa 8: Historická ortofotomapa 1937 - 1996 Zdroj: <https://ags.cuzk.cz/archiv/>

Historické katastry

Mapa 10: Indikační skici stabilního katastru Zdroj: <https://www.staremapy.cz>

Mapa 11: Císařské otisky stabilního katastru Zdroj: <https://www.staremapy.cz>

4. 2. Přírodní poměry

4. 2. 1. Geologie

Jenštejn se rozkládá na území Českého masivu. Geologické podloží bylo formováno hlavně v mezozoiku, konkrétněji ve svrchní křídě (před 100 až 79 mil. lety). Hlavní horniny zde jsou jílovce, prachovce, pískovce a slepence (Kolejka 2009).

4. 2. 2. Pedologie

Převládají zde černosoly. Černosoly jsou půdy s mocným (0,4–0,6 m) černickým humusovým horizontem s drobtovou až zrnitou strukturou, v modálním subtypu černozemě s kalcickým horizontem, vyvinuté ze sypkých karbonátových substrátů (ČUZK 2020, AOPK ČR 2017).

Hlavními půdními typy jsou černozemě. Černozemě jsou hlubokohumózní (0,4–0,6 m) půdy, vyvinuté z karbonátových sedimentů. Jsou to sorpčně nasycené půdy s obsahem humusu 2,0–4,5 % (od nejlehčích přes nejtypičtější středně těžké k těžkým). Vytvořily se v sušších a teplejších oblastech, ve výškovém stupni 1–3 ze spraší, písčitéch spraší a slínů (ČUZK 2020).

4. 2. 3. Hydrologie

V blízkosti zájmového území se nachází Vinořský potok a dvě vodní nádrže (ČUZK 2020).

Mapa 12: Hydrologie území Zdroj: <https://geoportál.cuzk.cz/>

4. 2. 4. Klimatická oblast

Jenštejn spadá do klimatické oblasti teplé. To znamená, že jara jsou zde poměrně krátká, teplá až mírně teplá. Léto je zde suché, teplé a dlouhé. Podzim je opět poměrně krátký, teplý až mírně teplý. Zimy jsou krátké, teplé, suché až velmi suché (Quitt 1971).

Počet letních dní se pohybuje mezi 50 až 60. Počet dní s průměrnou teplotou nad 10 C° a více je 160 až 170. Počet dní s mrazem je 100 až 110. Počet ledových dní je 30 až 40. Průměrná lednová teplota je -2 až -3 C°, průměrná červencová teplota je 18 až 19 C°. Suma srážek ve vegetačním období se pohybuje mezi 350 až 400 mm. Suma srážek v zimním období je přibližně 200 až 300 mm. Suma srážek celkem je 550 až 700 mm a počet dní se sněhovou příkrývkou je 40 až 50 (Quitt 1971, ČHMÚ 2020).

Graf 1: Vývoj srážek za rok 2019 Zdroj: <https://www.chmi.cz>

4. 2. 5. Potenciální vegetace

Dle Neuhäuslové et al. (1997) celé území spadá svojí rozlohou pod černýšové dubohabřiny. Černýšová dubohabřina (*Melampyro nemorosi-Carpinetum*) je tvořena stinnými dubohabřinami s dominantním dubem zimním (*Quercus petraea*) a habrem (*Carpinus betulus*), šťastou příměsí lípy (*Tilia cordata*, na vlhčích stanovištích *T. platyphyllos*), dubu letního (*Quercus robur*) a stanovištně náročných listnáčů (jasan – *Fraxinus excelsior*, klen – *Acer pseudo-platanus*, mlč – *A. platanoides*, třešeň *Cerasum avium*) (Neuhäuslová et al. 1998).

V prosvětlených porostech se nachází dobře vyvinuté keřové patro tvořené mezofilními druhy opadavých listnatých lesů (Neuhäuslová et al. 1998).

V bylinném patře se nachází především (*Hepatica nobilis*, *Galium sylvaticum*, *Campanula persicifolia*, *Lathyrus vernus*, *L. niger*, *Lamium galeobdolon* agg., *Melampyrum nemorosum*, *Mercurialis perennis*, *Asarum europaeum*, *Pyrethrum corymbosum*, *Viola reichenbachiana*) méně často trávy (*Festuca heterophylla*, *Poa nemoralis*). Porosty jsou v současné době plošně velmi omezené vlivem odlesnění, následné zemědělské činnosti i intenzivní zástavby (Neuhäuslová et al. 1998).

4. 2. 6. Typologie krajiny dle osídlení a využití

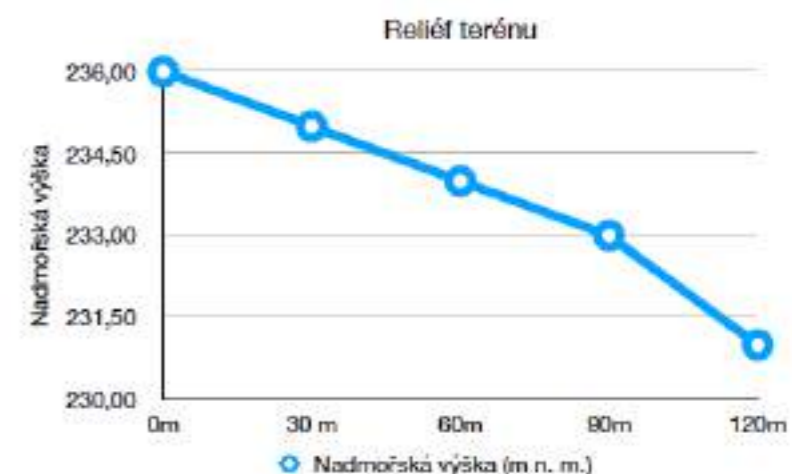
Jedná se o starou sídelní oblast typu Hercynica. Oblast se rozkládá na přelomu urbanizované a zemědělské krajiny. Již zde ale víc převládá urbanizovaná oblast (Geoportál 2021).

4. 2. 7. Reliéf území

Pozemek pečovatelského domu se lehce svažuje směrem k severu. Nadmořská výška se tedy pohybuje mezi 236 a 231 m nad mořem (Geoportál 2021).

Mapa 13: Reliéf území Zdroj: <https://mapy.cz/>
Graf č. 2: Reliéf území Zdroj: <https://mapy.cz/>

4. 3. Domov pro seniory

Řešené území se nachází po levé straně silnice 610 při výjezdu z vesnice směrem na Prahu. Před příjezdem do obce Podolanka se zde tyčí mírný kopec, který si kdysi ke svému působení vybral známý léčitel Jan Mikolášek. Dnes bychom již marně hledali původní Mikoláškovu vilu. Stavba prošla mnoha přestavbami a nynější podoba je následek přestavby z komunistické éry. Je nutno podotknout, že esteticky není příliš uspokojivě vyřešena. Předmětem řešení jsou rozsáhlé zahrady kolem budovy. V současné době nabízí zařízení zázemí pro 166 pacientů. Jedná se především o seniory, kteří jsou velmi často imobilní nebo vyžadují zvláštní péči.

4. 3. 1. Funkční a prostorová analýza

Domov pro seniory se nachází téměř na okraji obce směrem na Prahu-Vinoř. Kolem pozemku vede silnice číslo 610. Přímo naproti areálu je autobusová zastávka. Staví zde linky číslo 376 a 378. Areál disponuje dvěma vjezdy, ale pouze jeden je plně využíván a slouží k přístupu zaměstnanců, návštěv a zásobování. Pozemek sousedí s obytným domem na východě, se zemědělskou půdou na jihu a s neprostupným zalesněným terénem na západě. Nedaleko podél západní hranice pozemku se táhne Vinořský potok.

Mapa 14: Funkční a prostorová analýza Zdroj: <https://mapy.cz/>

4. 3. 2. Územní plán a infrastruktura

Územní plán obce byl zpracován v roce 2020 a jeho platnost je do roku 2023. Dle územního i strategického plánu obce se počítá s rozsáhlou výstavbou hlavně v katastrálním území Dehtáry. V plánu je výstavba školy, oprava nevzhledného areálu JZD nebo revitalizace vodních nádrží. Rozsáhlou revitalizací by měla projít také městská zeleň. Obec je svou polohou blízko Prahy vhodná ke klidnému rodinnému životu a je třeba řešit narůstající zájem o zdejší parcely. Nynější rozložení obce není úplně urbanisticky vhodné (Jenstejn 2020).

Zatím se jedná o nevzhledný „satelit“ poblíž Prahy. Je třeba obci znovu vdechnout venkovský ráz a také reagovat na nové potřeby obyvatel.

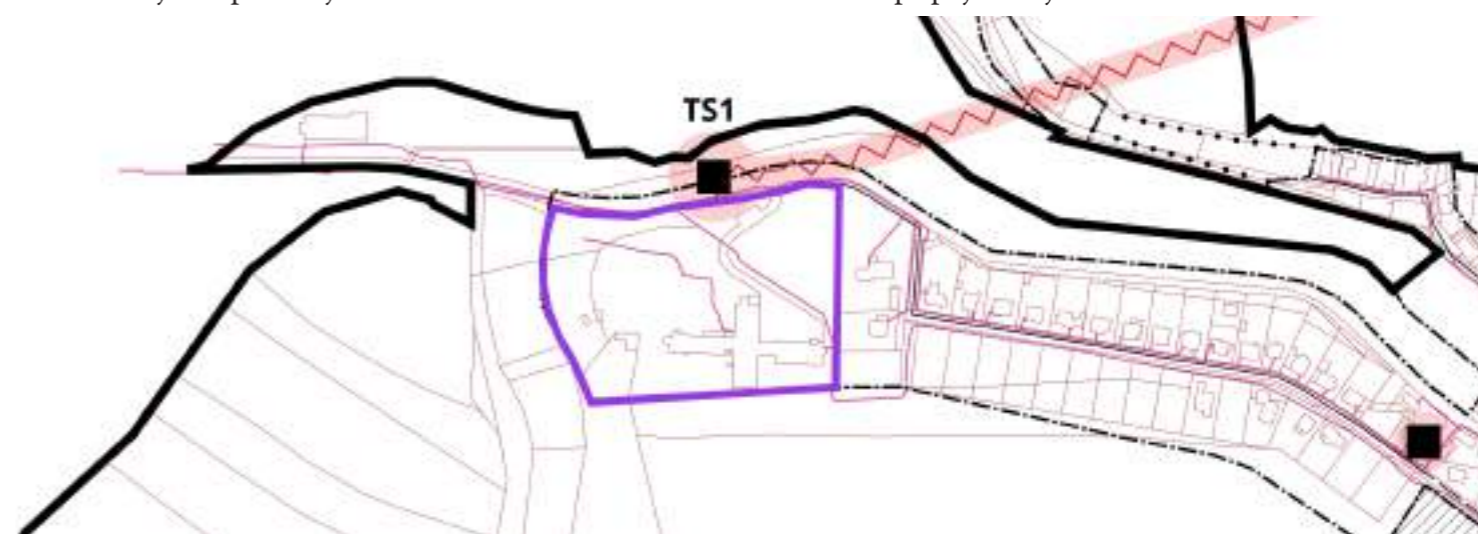
Zájmové území se nachází na kraji obce. Jeho umístění v klidnější části obce je vzhledem k potřebám jeho obyvatel více než vhodné. V blízkosti již není plánována větší výstavba. V okolí se nachází zemědělská a lesní půda a na tom by se nemělo nic měnit. Ostatně lesní porost zasahuje i do západní části pozemku. Tato část není předmětem řešení ani zpracované inventarizace.

Na následující mapě je detailně zaznamenána silniční síť, zastávky autobusu a celkové členění.

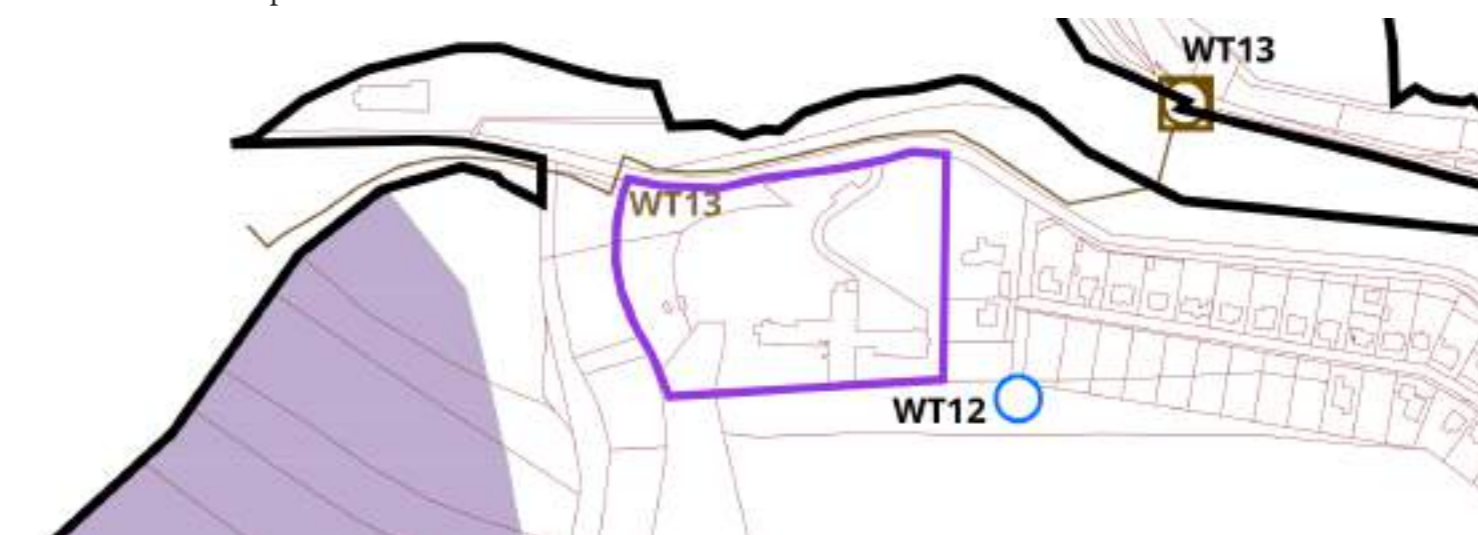
Mapa 15: Silniční síť Zdroj: <https://www.jenstejn.cz>

Na následujícím plánu je zaznačena trafostanice a telekomunikační připojení zájmové oblasti.

Mapa 16: Telekomunikační připojení Zdroj: <https://www.jenstejn.cz>

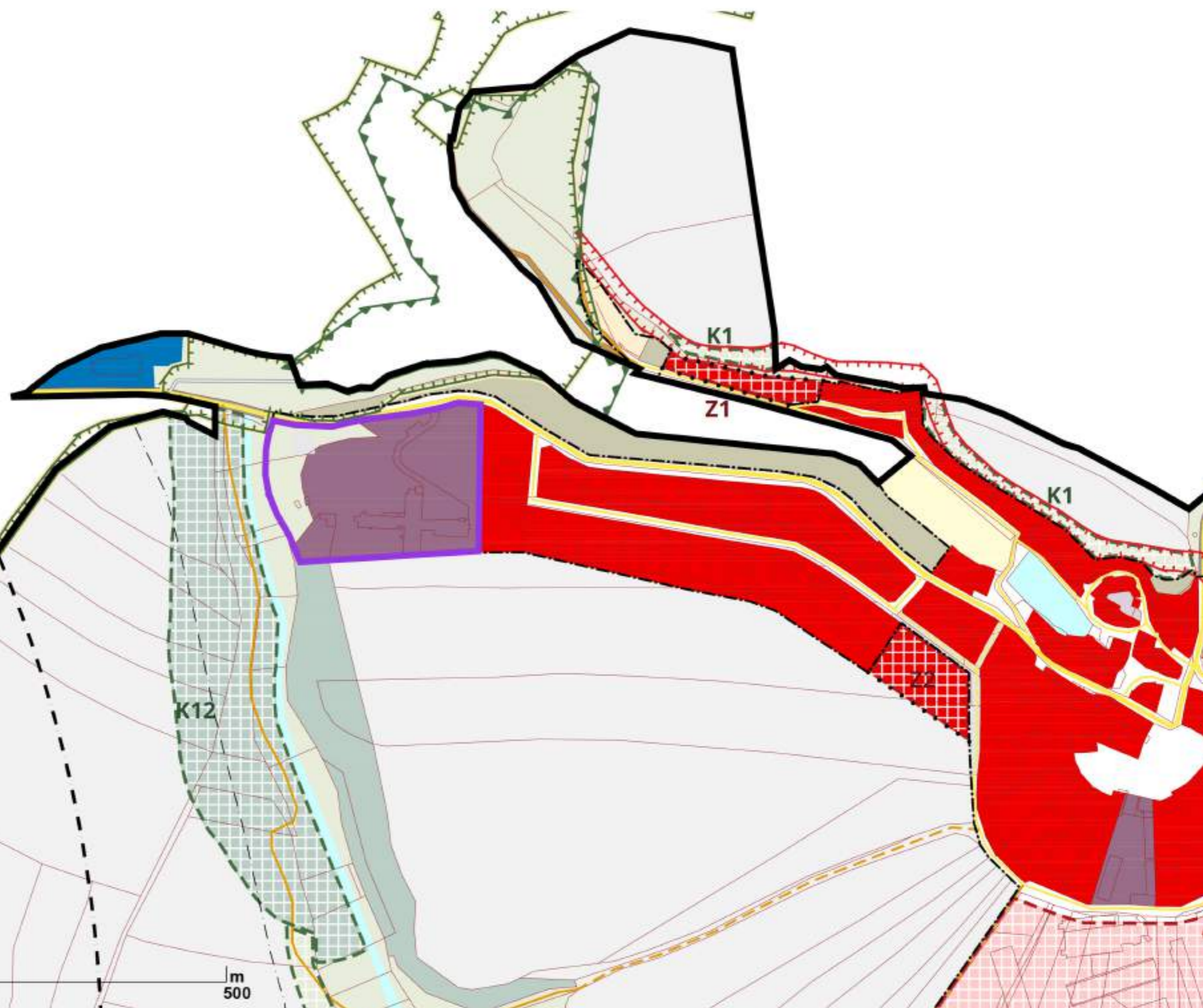
V blízkosti jihovýchodního rohu pozemku se nachází vodojem. Podél severní strany vede kanalizace, která končí v nedaleké čističce odpadních vod.

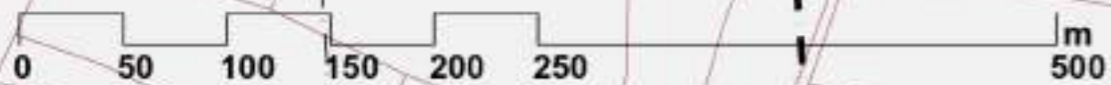
Mapa 17: Kanalizace Zdroj: <https://www.jenstejn.cz>

Legenda

	Hranice administrativního území obce
	Hranice katastrálního území
	Hranice pozemků
	Zastavěné území
	Rozvojové území
	Zájmové území
	Plochy smíšené obytné
	Plochy obytné se specifickým využitím
	Občanské vybavení, veřejná infrastruktura
	Výroba a skladování
	Plochy veřejných prostranství
	Plochy nemovité kulturní památky
	Plochy individuální rekreace
	Plochy hromadné rekreace
	Plochy technické infrastruktury
	Plochy dopravní infrastruktury - silniční
	Plochy zemědělské
	Plochy zahrad a sadů
	Plochy přírodní
	Plochy lesní
	Plochy vodní
ÚSES	
	Regionální biokoridor
	Lokální biokoridor
	Lokální biocentrum
Plochy transformačního a rozvojového území	
	Zastavitelné plochy a plochy přestavby
	Plochy změn v krajině
Komunikace	
	Zpevněné komunikace
	Nezpevněné komunikace
	Rozšíření dálnice D10
	Koridor stavby SOKP

Mapa 18: Územní plán Zdroj: <https://www.jenstejn.cz>

Stávající stav - výkres

4. 4. Inventarizace

4. 4. 1. Metodika

Nynější informace k inventarizaci vychází z průzkumu na místě uskutečněného 15. listopadu 2020 a ze zpracované podrobné inventarizace z července 2018. Bohužel kvůli pandemické situaci v roce 2020 a 2021 nebylo možné provést zcela nová a přesnější měření. Přístup do zdravotnického zařízení je značně omezen.

Pro inventarizaci a klasifikaci dřevin byla použita metodika Sadovnická dendrologie (Machovec 1982) a Metodika hodnocení dřevin (Pejchal 2015), a to část metodiky pro hodnocení jednotlivých (solitérních) stromů a keřů.

Součástí inventarizace je výkresová a tabulková část. Výkresová část se skládá ze dvou výkresů. Na prvním výkresu jsou zaznamenány dřeviny, jež jsou přesně zaznačeny na pozemku a označeny pořadovým číslem. Na druhém výkresu je zaznačeno, které dřeviny jsou určeny k ošetření a které ke kácení a odstranění. V tabulkové části je znamenáno pořadové číslo dřeviny, latinský a český název, průměr kmene, obvod kmene, průměr pařezu, obvod pařezu, výška dřeviny, výška nasazení koruny, průměr koruny, věková kategorie, vývojové stadium, vitalita, zdravotní stav, provozní bezpečnost, péstební stav, celková hodnota, návrh opatření a poznámky. Poznámky slouží pro zpřesnění informací a lepší uvedení do problematiky.

Inventarizace byla vypracována na základě vizuálního hodnocení a měření nadzemní části dřeviny. Problémy v oblasti kořenového systému a vnitřní skladby dřeva nebylo možné posoudit.

Pořadové číslo dřeviny

Pořadové číslo dřeviny je inventarizační číslo, které je uvedeno ve výkresech a v tabulkách.

Název taxonu

Název taxonu zahrnuje přesné určení dřeviny a pojmenování latinským i českým názvem.

Průměr kmene

Průměr kmene byl měřen ve výšce 1,3 m nad patou kmene.

U vícekmenných jedinců byly naměřeny hodnoty u všech kmenů a poté výsledek zprůměrován. Měřeno v cm.

Obvod kmene

Obvod kmene byl měřen ve výšce 1,3 m nad patou kmene. Měřeno v cm.

Průměr pařezu

Průměr pařezu byl měřen v místě předpokládaného řezu při odstranění jedince. Měřeno v cm.

Obvod pařezu

Obvod pařezu byl měřen v místě předpokládaného řezu při odstranění

jedince. Měřeno v cm.

Výška dřeviny

Vzdálenost dvou rovnoběžných rovin kolmých k vertikální ose dřeviny, z nichž dolní prochází patou kmene (respektive bází nadzemní části dřeviny) a horní vrcholem dřeviny. Výška dřeviny byla měřena v metrech (Chytrý et al. 2013).

Výška nasazení koruny

Vzdálenost mezi patou kmene a bází koruny. Za bází koruny je považována živá část koruny, tzn. výhony s pupeny či listy, nebo místo nasedání živých větví na kmen. Měřeno v metrech (Chytrý et al. 2013).

Průměr koruny

Průměr koruny je vzdálenost mezi dvěma přímkami vedenými rovnoběžně v protilehlých bodech okapové linie koruny. Měřeno v metrech.

Věková kategorie

Dřeviny byly rozřazeny do věkových kategorií. Jednotlivé kategorie jsou následující: 0–20 let, 21–40 let, 41–60 let, 61–100 let, 100 a více let

Vývojové stadium

Vyjadřuje etapu individuálního vývoje (ontogenezi) jedince v okamžiku hodnocení, ve které se snoubí projevy růstu a vývoje spjaté se zvyšováním jeho věku s projevy souvisejícími s jeho kulturou; atribut bývá též označován jako „fyziologické stáří“ (Hodnocení stavu stromů).

Stupnice je následující:

1. nově vysazený jedinec (výrazné znaky a projevy ujímání, bez potřebné péče významná pravděpodobnost úhynu; obvykle mladý jedinec, ale i právě přesazený dospělý exemplář)
2. ujatý jedinec (ujatý, doposud nestabilizovaný, absence péče již většinou neznámá bezprostřední ohrožení existence; obvykle mladý jedinec, ale i nedávno přesazený dospělý exemplář, u mladých dřevin je odpovídající péče nezbytná pro získání požadovaných vlastností, především architektury)
3. stabilizovaný dospívající jedinec (mladý jedinec, obvykle s intenzivním růstem, dotváření vlastností typických pro dospělé jedince a případně souvisejících s péstebním cílem)
4. dospělý jedinec (dospělý jedinec, překročeno období kulminace ročního přírůstu, plná schopnost generativní reprodukce, bez výrazných příznaků chátrání, plná funkčnost, vycházející z vlastností taxonu a způsobu pěstování)
5. starý jedinec (alespoň některé rozměry se blíží maximu dosažitelnému v daných podmínkách, ustávající přírůst)
6. dožívající jedinec (zřetelné příznaky chátrání a dožívání) (Praus et al. 2018)

Vitalita

Vitalita nebo také životaschopnost je schopnost jedince žít a obnovovat životní funkce v měnících se podmínkách. Toto kritérium vyjadřuje možné snížení či ohrožení životaschopnosti z fyziologických důvodů. Zahrnuje v sobě současný stav a také vývojovou tendenci dřeviny. Stanovuje se

nepřímo, interpretací příslušných ukazatelů vitality, které vyjadřují současnou odchylku struktury nebo funkce exempláře od „normálních“, respektive optimálních poměrů. Žádoucí je využívat co nejvíce ukazatelů a konfrontovat je vzájemně mezi sebou (Praus et al. 2018).

Stupnice je následující:

1. optimální (bez nebo jen s nepatrnými odchylkami od optima, s dobrým předpokladem dlouhodobého zachování tohoto stavu)
2. mírně snížená (Jsou zde mírné odchylky od optima. U mladších a středně starých exemplářů se stav může s velkou pravděpodobností vrátit ke stupni 1, pomínou-li vnější negativní vlivy. Je zde předpoklad dlouhodobé existence. Některé odchylky od optima vztažené k olistění nemusí vždy znamenat její skutečný pokles.)
3. středně snížená (Jsou zde výrazné odchylky od optima, existence jedince však není bezprostředně ohrožena. U mladších a středně starých stromů se stav může ve větším nebo menším rozsahu zlepšit, pokud se podstatně omezí nebo zcela odstraní vnější negativní vlivy.)
4. silně snížená (Jsou zde velmi silné odchylky od optima. Existence jedince je bezprostředně ohrožena nebo během poměrně krátkého období bude. Možnost zlepšení stavu je málo pravděpodobná.)
5. žádná (Jedinec prakticky nejeví známky života.) (Praus et al. 2018)

Zdravotní stav

Tento aspekt vyjadřuje stupeň možného snížení či ohrožení životaschopnosti z důvodů mechanického selhání jedince. Zahrnuje v sobě současný stav jedince a vývojovou tendenci. Opět se stanovuje nepřímo interpretací příslušných ukazatelů. Tyto ukazatele vyjadřují odchylku struktury nebo funkce jedince od „normálních“ poměrů (Pejchal 2015).

Stupnice je následující:

1. normální stav (Jedinec je bez poškození nebo jen s nepatrnými odchylkami od optima a s dobrým předpokladem dlouhodobého zachování tohoto stavu.)
2. málo významná abnormalita (Je zde mírné poškození. Biomechanické vlastnosti ještě nejsou natolik narušené, že dávají předpoklad dlouhodobé existenci.)
3. středně výrazná abnormalita (Je zde výrazné poškození nebo výrazné odchylky od optima. Existence jedince však ještě není bezprostředně ohrožena. Biochemické vlastnosti umožňují středně dobou existenci. Někdy je však potřeba sáhnout ke speciálním opatření, jako je vázání koruny.)
4. velmi výrazná abnormalita (Je zde velmi silné poškození nebo odchylka od optima. Existence jedince je ohrožena bezprostředně nebo během velice krátkého období. Biomechanické vlastnosti i za předpokladu v praxi běžně používaných speciálních opatření umožňují obvykle jen krátkodobou existenci.)
5. abnormalita ohrožující bezprostředně existenci jedince (Jsou to většinou vyvrácené nebo zlomené exempláře. Existence ve stávající podobě je ukončena. Případná schopnost zregenerovat nadzemní část jedince výmladky z báze kmenu nebo kořenů není brána v úvahu.) (Pejchal 2015)

Provozní bezpečnost

Stupnice je následující:

1. optimální (stromy zcela bezpečné, resp. bez zjevných defektů a nevyžadující žádné zásahy k jejich stabilizaci.)
 2. mírně snížená (stromy s mírnými, příp. teprve se rozvíjejícími defekty. V případě delší prodlevy zásahu se jejich stav může snadno zhoršit do nižšího stupně.)
 3. středně snížená (stromy s výraznými defekty, náchylné k selhání, zlomu či vývratu vyžadující rychlý zásah.)
 4. silně snížená (stromy v havarijním stavu nebo s fatálními defekty vyžadující okamžitý zásah k jejich stabilizaci, příp. kácení.)
 5. žádná
- (Praus et al. 2018)

Pěstební stav

Pěstební stav udává, nakolik se vlastnosti vegetačního prvku (především přesnost tvaru a kvalita pláště) reálně ovlivnitelné pěstebními opatřeními liší od optima (Pejchal 2015).

Stupnice je následující:

1. optimální (zanedbatelné nedostatky)
 2. uspokojivý (nezanedbatelné nedostatky)
 3. neuspokojivý (nepřijatelné nedostatky)
- (Pejchal 2015)

Celkové hodnocení jedince

klasifikace dle Machovce (1983) – souhrn všech biologických a estetických vlastností dané dřeviny

1. nejhodnotnější dřeviny, dřeviny dlouhověkých taxonů, s rozměrnou a kompletní korunou, zcela zdravé a nepoškozené, dřeviny vyžadující mimořádných ohledů kompoziční akcenty budoucí kompozice, tyto by měly být zachovány prakticky ve všech případech
2. velmi hodnotné dřeviny, dřeviny dlouhověkých taxonů, s rozměrnou a pouze nevýznamně redukovanou korunou, vitální, bez známek poškození a chorob ohrožujících jejich existenci v dlouhodobém výhledu, cenné dřeviny, neopominutelná kostra sadovnických úprav
3. průměrné dřeviny, dřeviny s průměrnou vitalitou, s předpoklady k alespoň střednědobé existenci a dřeviny zdravé a vitální, ale podprůměrné velikosti
4. dřeviny podprůměrné, dřeviny s nápadně sníženou vitalitou, významně deformovanou korunou, určené k odstranění v krátkodobém výhledu
5. dřeviny nevyhovující, dřeviny silně poškozené, odumírající a odumřelé, určené k bezprostřednímu odstranění

Pěstební opatření

Výchovný řez – řez mladého stromu za účelem zapěstování jeho koruny. Cílem je založení tvarově charakteristické koruny pro daný druh či kultivar a přizpůsobení funkčním požadavkům stanoviště (např. úpravou podchodné, podjezdné výšky, redukcí koruny směrem k budovám, veřejnému osvětlení či jiným překážkám)(Hodnocení stavu stromů).

Zdravotní řez – řez zaměřený na řešení zdravotního stavu stromu.

Odstraňují se především větve suché, vitalitně oslabené, nevhodné

z hlediska archi- tektury koruny, křížící se, infikované či napadené škůdci, rizikové z hlediska provozní bezpečnosti. To vše při zachování charakteristického habitu daného taxonu. Zdravotní řez primárně řeší cíle řezu bezpečnostního (Hodnocení stavu stromů).

Bezpečnostní řez – odstraňování suchých větví s průměrem nad 5 cm vč., (stabilizace) odlehčení větví se zřetelnými staticky významnými defekty, které bezprostředně ohrožují provozní bezpečnost. Odstraňování větví zavěšených či zlomených. Neřeší komplexní statické poměry celého stromu (možnost vývratu, zlomu kmene či velkých kosterních větvení) (Hodnocení stavu stromů).

Redukční řez – řez zmenšující objem koruny nebo zakracující větve.

Nezahrnuje řez zdravotní. Zásah musí být proveden citlivě při zachování druhově charakteristického habitu ošetřovaného jedince a maximálním přizpůsobení velikosti a tvaru koruny funkčním požadavkům stanoviště (Hodnocení stavu stromů).

Kácení – úplné odstranění dřeviny

4. 4. 2. Vyhodnocení dendrologického potenciálu

Celkem bylo hodnoceno 141 solitérních stromů a 30 keřů a keřových skupin.

Stromové patro

Stromové patro je v areálu tvořeno několika celky. V centrální části se jedná o skupiny černých borovic a katalp, směrem na západ pak zbytky starého ovocného sadu. Dalším vegetačním celkem je obvodová kulisa na západní a severozápadní straně. Zde je četné zastoupení trnovníku, porost volně přechází do lesa. Na straně východní a severovýchodní je částečně dochovaný ovocný sad. V severní části převažuje u dřevin pařezová výmladnost a původní ovocné dřeviny dnes mají podobu keřovitě rostoucích myrobalánů.

V druhové skladbě hodnocených dřevin jsou nejčastěji zastoupeny ovocné dřeviny: *Malus* – jabloň, *Prunus cerasifera* – myrobalán jako podnož pro peckoviny a *Pyrus* – hrušeň.

V centrální části je četné zastoupení *Pinus nigra* – borovice černá, v obvodových kulisách pak *Robinia pseudoacacia* – trnovník akát (nejčastěji jako náletová dřevina).

Na lokalitě je několik dendrologických zajímavostí, např. *Fagus sylvatica f. purpurea* – buk, inv. č. 132, 133 a 134 a inv. č. 59, .60 a 61 *Catalpa bignonioides* – katalpa trubačovitá.

Z hlediska stáří dřevin lze na lokalitě pozorovat několik forem. Nejčetněji je zastoupena věková kategorie 21–40 let, do této kategorie byly zařazeny především ovocné dřeviny. Do věkové kategorie 0–20 let byly zařazeny dřeviny mladé, např. *Sorbus aucuparia* – jeřáb obecný, inv. č. 120 až 124. Jako nejstarší a zařazené do věkové kategorie 61–100 let je inv. č. 132,133 a 134 *Fagus sylvatica f. purpurea* – buk lesní.

Důležitou položku hodnocení tvoří vývojové stadium, které lépe zachycuje stáří dřevin, a to s ohledem na jejich dlouhověkost. Ovocné dřeviny, které jsou krátkověké, jsou pak zařazeny do vývojového stadia 5–6, tzn., že se jedná o dřeviny staré a dožívající. Buky zařazené do stejného vývojového stadia, tj. 5, jsou v plném růstu, jedná se o dřeviny dlouhověké.

Zdravotní stav je především u ovocných dřevin velmi problematický. Nejčastěji jsou hodnoceny 4, kdy se jedná o dřeviny s velmi výraznou abnormalitou. U několika exemplářů byly zjištěny plodnice dřevokazných hub a dutiny na kmenech, viz. tabulková část.

Jako velmi problematický se jeví výskyt dřevin s tzv. tlakovým větvením. Tyto dřeviny budou dlouhodobě z hlediska bezpečnosti ohrožovat své okolí. Na stupeň ohrožení okolí stromu poukazuje provozní bezpečnost. Na lokalitě byly zjištěny tyto dřeviny jako provozně nebezpečné, zařazené do stupně 4, tzn. provozní bezpečnost silně snížená, jedná se o inv. č. 9,11, 14, 26, 42 a 75. Velmi často se jedná o ořešáky. Hodnota 3 pěstebního stavu odpovídá jedinci, jehož pěstební stav je neuspokojivý. Je to především u náletových rostlin, které rostou blízko sebe, dochází k usychání spodních větví a k následnému vyvětvení nebo je koruna vlivem nedostatku světla a konkurence ostatních stromů deformována.

Průměrná celková hodnota (sarovnická hodnota) je podprůměrná, což odpovídá skladbě málo hodnotných dřevin. Většinou se jedná o dřeviny staré, poškozené, velmi vysoko vyvětvené bez předpokladu obrůstání po prosvětlovacích probírkách, prosýchající, případně i jinak poškozené.

Žádná z hodnocených dřevin neodpovídá hodnotě 1.

Keřové patro

Keřové patro je koncipováno ve vstupním prostoru, a to v podobě zapojené keřové skupiny, na centrální části jako tvarovaný živý plot a v podobě několika solitér. Keře mají kompozičně okrajový charakter.

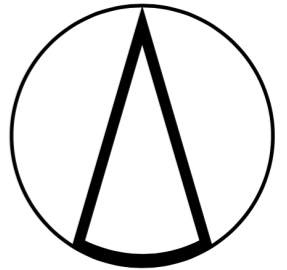
Plán pěstebních a technických opatření

Ve výkresové části jsou pěstební opatření vyznačena barevně. Ovocné dřeviny *Malus* – jabloň v centrální části jsou navrženy na kácení. Zachováno je několik starých ovocných stromů, především dlouhověkých *Pyrus communis* – hrušeň.

Ovocné dřeviny v severovýchodní části budou dočasně zachovány, dřeviny budou ponechány na dožití. V centrální části jsou navrženy na kácení stromy provozně nebezpečné. V okrajové části lesa byly provedeny probírky, porost bude zatím zachován a bude sledována provozní bezpečnost.

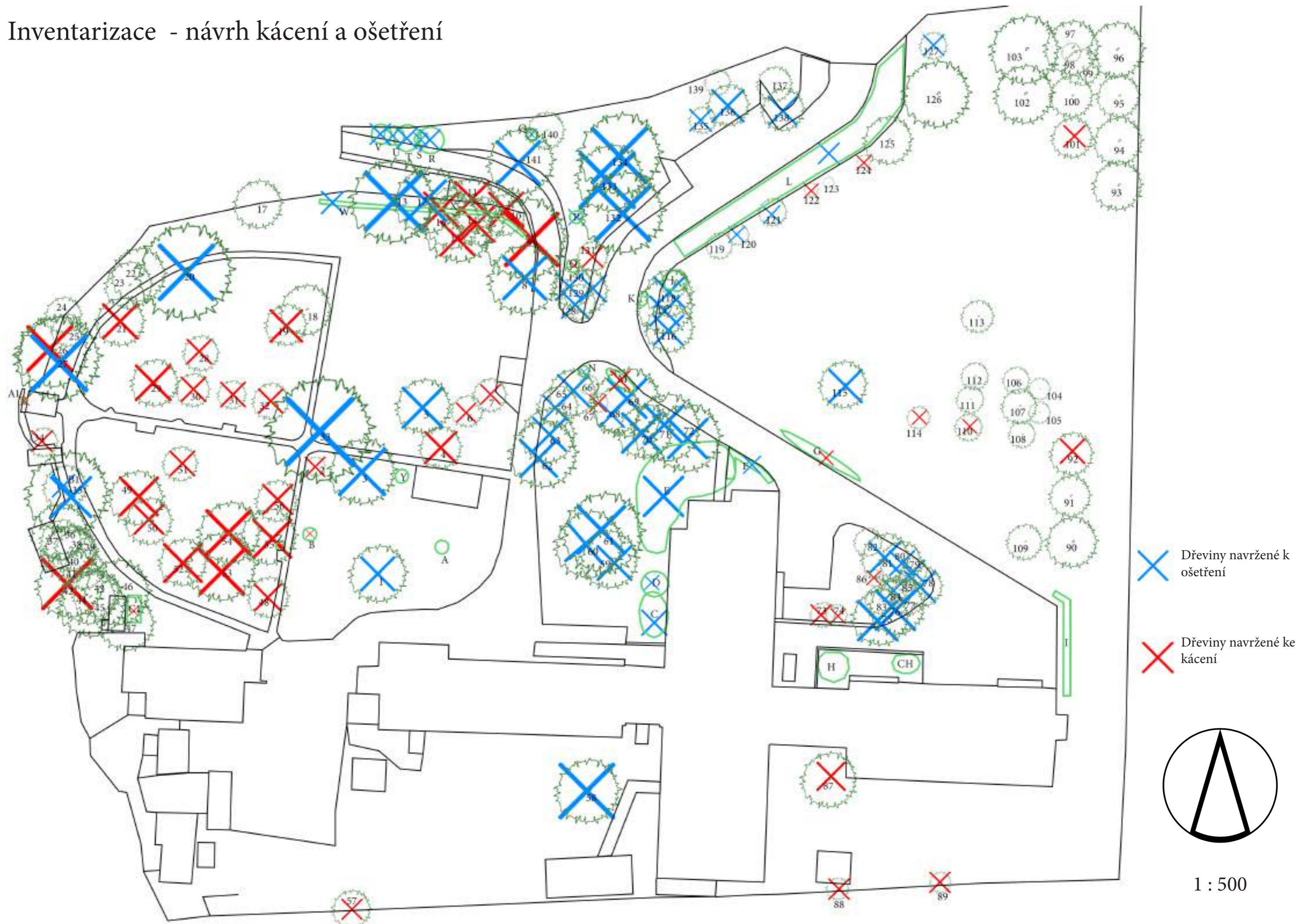
U většiny stromů, kde se vyskytují suché větve, je navržen RZ – řez zdravotní. Jako nejproblematictější se jeví řez na jedincích *Catalpa bignonioides* – katalpa trubačovitá v centrální části, 3 ks. Stromy byly vysazeny do skupiny s malými vzdálenostmi. Koruny si konkurují a časem došlo k deformaci korun a k naklonění. Stromy nejsou provozně nebezpečné, ale je potřeba koruny redukovat. Kosterní větve mají ø 20 cm a více a řez by byl velmi citelný, dřevina by reagovala četnými výmladky. Z tohoto důvodu je navržena celková redukce koruny, v bazální části až o 1/3.

Inventarizace - plán

1 : 500

Inventarizace - návrh kácení a ošetření

Inventarizace - tabulková část

Pořadové číslo	Název taxonu latinsky	Název taxonu česky	Průměr kmene (cm)	Obvod kmene (cm)	Průměr pařezu (cm)	Obvod pařezu (cm)	Výška (m)	Výška nasazení koruny (m)	Průměr koruny (m)	Věková kategorie (let)	Vývojové stádium	Vitalita	Zdravotní stav	Provozní bezpečnost	Pěstební stav	Celková hodnota	Návrh pěstebních a technických opatření	Poznámky
1.	<i>Prunus avium</i>	třešeň	28	88	41	129	9	0,8	8	21-40	4	1	1	1	1	2	RV, vyzvednutí koruny	Nezapěstovaná koruna
2.	<i>Carpinus betulus</i>	habr obecný	12	38	18	57	4	1	2,5	0-20	2	1	2	1	3	4	X	Jednostranná koruna, nakloněný, náletová dřevina
3.	<i>Carpinus betulus 'Fastigiata'</i>	habr obecný	37	116	82	257	12	2	10	21-40	4	2	2	2	2	3	RZ, odstranění suchých větví, opravné řezy	suchý terminál, dutina v rozvětvení
4.	<i>Malus, ovoc. strom</i>	jabloň	35	110	32	100	7	0,7	6	21-40	5	3	3	2	3	4	X	četné řezné rány na kmeni, tvorba dutiny, nízko nasazená koruna
5.	<i>Pyrus communis</i>	hrušeň obecná	36	113	46	144	9	2,2	8	21-40	5	2	3	2	3	4	RZ	výmladky na kmeni, 10% suchých větví, břechtan
6.	<i>Malus, ovoc. strom</i>	jaboň	31	97	30	94	6	0,7	5	21-40	5	3	3	2	3	4	X	četné řezné rány na kmeni, dutina na kmeni, koruna nízko nasazená
7.	<i>Malus, ovoc. strom</i>	jabloň	28	88	26	82	6	1,5	5	21-40	5	3	3	2	3	4	X	četné řezné rány na kmeni, dutina na kmeni, koruna nízko nasazená
8.	<i>Juglans regia</i>	ořešák královský	30	94	48	151	14	2	10	21-40	4	2	2	3	2	3	RZ	výmladky na bazální části, nakloněný, 10% suchých větví
9.	<i>Juglans regia</i>	ořešák královský	41	129	52	163	12	2,5	12	21-40	4	2	3	4	3	4	X	četné řezné rány na kmeni, prasklina na kmeni, nakloněný, provozně nebezpečný
10.	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	28	88	54	170	14	6	6	21-40	4	1	4	3	3	4	X	řezné rány na pařezu, výmladky
11.	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník akát	32	100	43	135	15	7	8	21-40	4	3	3	4	3	4	X	tlakové větvení, dutina na kmeni, nakloněný, ořez u pařezu průměr 30cm, 20% proschlý, provozně nebezpečný
12.	<i>Juglans regia</i>	ořešák královský	39	122	50	157	15	2,5	10	21-40	4	2	3	3	2	4	RZ	nakloněný, tlakové větvení, 15% proschlý
13.	<i>Juglans regia</i>	ořešák královský	51	160	64	201	17	3	12	41-60	5	2	3	4	3	4	RZ	tlakové větvení, nakloněný, 20% proschlý
14.	<i>Juglans regia</i>	ořešák královský	36	113	47	148	9	9	7	21-40	4	3	4	4	3	4	X	nakloněný, 15% proschlý, provozně nebezpečný, vysoko vyvětvený, četné řezné rány na kmeni, počátek tvorby dutiny
15.	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník akát	34	107	54	170	10	8	10	21-40	4	2	4	3	3	4	X	nakloněný, vysoko vyvětvený, 15% proschlý, neodorně uříznutá větev

Legenda: X-kácení stromů, RV-řez výchovný, RR-řez redukční, RZ-řez zdravotní

Pořadové číslo	Název taxonu latinsky	Název taxonu česky	Průměr kmene (cm)	Obvod kmene (cm)	Průměr pařezu (cm)	Obvod pařezu (cm)	Výška (m)	Výška nasazení koruny (m)	Průměr koruny (m)	Věková kategorie (let)	Vývojové stádium	Vitalita	Zdravotní stav	Provozní bezpečnost	Pěstební stav	Celková hodnota	Návrh pěstebních a technických opatření	Poznámky
16.	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník akát	44	138	70	220	12	8	8	21-40	4	2	4	4	3	4	X	dutina na pařezu, nakloněný, prasklý kmen, provozně nebezpečný, břečtan
17.	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	17,12	53,38	42	132	16	5	7	0-20	3	1	2	2	2	3		Náletová dřevina, vysoko vyvětvený, rozvětvení na pařezu
18.	<i>Pyrus communis</i>	hrušeň obecná	25	79	39	122	8	1,5	7	21-40	5	2	3	2	3	4	RZ	20% proschlý, břečtan
19.	<i>Malus, ovoc. strom</i>	jabloň	24	76	26	82	6	1,5	6	21-40	5	3	4	2	3		X	výmladky na kmeni, tlakové větvení, koruna nízko nasazená
20.	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník akát	60	188	98	308	7	2	14	41-60	5	2	2	3	2	3	RZ	jednostranná koruna, praskliny na kmeni, 15% proschlý
21.	<i>Pyrus communis</i>	hrušeň obecná	39	122	49	154	10	1,8	7	21-40	5	2	3	2	2	4	X	20% proschlý, břečtan, tlakové větvení
22.	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník akát	17,18	53,57	63	198	10	10	8	0-20	3	1	2	2	3	4		náletová dřevina, vysoko vyvětvený, tlakové větvení, 10% proschlý
23.	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník akát	12,15	38,47	37	116	10	8	7	0-20	3	1	3	2	3	4		nakloněný, 15% proschlý, tlakové větvení
24.	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník akát	41	129	48	151	15	8	5	21-40	4	2	2	2	2	4		vysoko vyvětvený, 20% proschlý, břečtan na kmeni
25.	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník akát	20	63	32	100	12	4	5	21-40	4	3	2	3	3	4		vysoko vyvětvený, nakloněný, 25% proschlý, řezné rány na kmeni, tlakové větvení
26.	<i>Juglans regia</i>	orešák královský	44	138	55	173	8	6	10	21-40	4	4	4	4	3	4	X	plodnice dřevokazné houby na kmeni, dutina, vysoko vyvětvený, 20% procent proschlý, provozně nebezpečný
27.	<i>Acer platanoides</i>	javor mléč	38	119	53	166	10	4	12	21-40	4	2	2	3	2	4	RZ	nakloněný, jednostranná koruna, 10% proschlý, vizuálně dobrý
28.	<i>Juglans regia</i>	orešák královský	10	31	73	229	8	0	8	0-20	3	1	3	2	3	3	X	pařezová výmladnost, 9 kmenů
29.	<i>Malus, ovoc. strom</i>	jabloň	25	79	31	97	6	2	7	21-40	5	3	4	2	3	4	X	dutina na kmeni, výrazně nakloněný, břečtan na kmeni
30.	<i>Malus, ovoc. strom</i>	jabloň	24	75	26	82	6	1,5	5	21-40	6	3	4	2	3	4	X	uschlá větev v koruně, tlakové větvení, břečtan na kmeni
31.	<i>Malus, ovoc. strom</i>	jabloň	29	91	30	94	3	0,5	4	21-40	6	3	4	2	3	4	X	dutina na kmeni, uschlý terminál
32.	<i>Pyrus communis</i>	hrušeň obecná	25	79	26	82	8	3	5	21-40	5	3	3	2	3	4	X	tvorba dutiny na kmeni, 20% proschlý
33.	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	54	170	83	261	20	6	15	21-40	4	2	2	2	2	2	RZ	tlakové větvení, výrazné kořenové náběhy, 15% proschlý, břečtan

Legenda: X-kácení stromů, RV-řez výchovný, RR-řez redukční, RZ-řez zdravotní

Pořadové číslo	Název taxonu latinsky	Název taxonu česky	Průměr kmene (cm)	Obvod kmene (cm)	Průměr pařezu (cm)	Obvod pařezu (cm)	Výška (m)	Výška nasazení koruny (m)	Průměr koruny (m)	Věková kategorie (let)	Vývojové stádium	Vitalita	Zdravotní stav	Provozní bezpečnost	Pěstební stav	Celková hodnota	Návrh pěstebních a technických opatření	Poznámky
34.	<i>Crataegus monogyna</i>	holh jednosemený	12,14	3,44	36	113	8	0,2	4	0-20	4	2	2	3	2	4	X	náletová dřevina, vysoko vyvětvený, blízko opěrné zdi
35.	<i>Quercus robur</i>	dub letní	44	138	60	188	12	5	12	21-40	4	3	2	2	2	3	RZ	řidký, na opěrné zdi, 20% proschlý
36.	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	25	79	34	107	14	5	8	21-40	4	3	4	2	3	4		vysoko vyvětvený, nakloněný, 25% proschlý, břechtan
37.	<i>Quercus robur</i>	dub letní	23	72	38	119	14	10	6	21-40	4	3	4	2	3	4		vysoko vyvětvený, 10% proschlý, jednostranná koruna, břechtan
38.	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	2é	63	33	104	12	10	7	21-40	4	2	4	2	3	4		vysoko vyvětvený, jednostranná koruna, 15% proschlý, břechtan
39.	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	33	104	47	148	12	10	6	21-40	4	2	4	2	3	4		vysoko vyvětvený, jednostranná koruna, 202% proschlý, břechtan
40.	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník akát	28	88	37	116	12	8	8	21-40	4	2	4	2	3	4		vysoko vyvětvený, jednostranná koruna, 25% proschlý, břechtan
41.	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník akát	31	97	54	170	12	10	6	21-40	4	2	4	2	3	4		vysoko vyvětvený, břechtan, 25% proschlý
42.	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník akát	36, 18, 20	113, 57, 63	65	204	12	8	10	21-40	4	3	4	4	3	4	X	vysoko vyvětvený, břechtan, 35% proschlý, dutina na kmeni, provozně nebezpečný
43.	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník akát	41	129	57	179	12	8	6	21-40	4	2	3	2	3	4		vysoko vyvětvený, břechtan, 35% proschlý
44.	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník akát	32	100	44	138	12	8	7	21-40	4	2	3	2	3	4		vysoko vyvětvený, břechtan, 35% proschlý
45.	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník akát	49	154	80	251	12	8	10	21-40	4	2	3	2	3	4		vysoko vyvětvený, břechtan, 35% proschlý
46.	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník akát	64	201	82	257	1ř	5	10	21-40	4	2	3	2	3	4		vysoko vyvětvený, břechtan, 25% proschlý
47.	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník akát	38	119	62	195	13	6	8	21-40	4	2	3	2	3	4		vysoko vyvětvený, břechtan, 25% proschlý
48.	<i>Salix erythroflexuosa</i>		10	31	68	214	6	5	6	0-20	4	2	3	2	3	4	X	5 kmenů, 15% proschlý
49.	<i>Malus, ovoc. strom</i>	jabloň	33	104	38	119	7	1,5	8	21-40	5	3	4-5	2	3	4	X	dutina na kmeni, plodnice dřevokazné houby, 25% proschlý
50.	<i>Pyrus communis</i>	hrušeň obecná	15	47	19	60	6	2	7	21-40	5	3	4	2	2	4	X	dutina na kmeni, 45% proschlý, nakloněný
51.	<i>Malus, ovoc. strom</i>	jabloň	23	72	24	75	6	1,5	5	21-40	5	4	4	2	3	4	X	silně proschlý, výmladkyna kmeni, tlakové větvení, 45% proschlý, břechtan
52.	<i>Malus, ovoc. strom</i>	jabloň	32	100	30	94	8	0,5	7	21-40	5	3	4	2	3	4	X	dutina na větvi, 5% proschlý

Legenda: X-kácení stromů, RV-řez výchovný, RR-řez redukční, RZ-řez zdravotní

Pořadové číslo	Název taxonu latinsky	Název taxonu česky	Průměr kmene (cm)	Obvod kmene (cm)	Průměr pařezu (cm)	Obvod pařezu (cm)	Výška (m)	Výška nasazení koruny (m)	Průměr koruny (m)	Věková kategorie (let)	Vývojové stádium	Vitalita	Zdravotní stav	Provozní bezpečnost	Pěstební stav	Celková hodnota	Návrh pěstebních a technických opatření	Poznámky
53.	<i>Malus, ovoc. strom</i>	jabloň	40	126	46	144	9	1,5	10	21-40	5	2	3	2	2	3	X	dutina v koruně, 20% proschlý
54.	<i>Malus, ovoc. strom</i>	jabloň	31	97	36	113	8	1,5	9	21-40	5	2	2	2	2	3	X	25% proschlý
55.	<i>Malus, ovoc. strom</i>	jabloň	18	57	27	85	5	1	8	21-40	5	3	4	2	3	4	X	četné řezné rány na kmeni, 20% proschlý, dutina, tlakové větvení
56.	<i>Malus, ovoc. strom</i>	jabloň	22	69	24	75	4	1	6	21-40	5	3	4	2	3	4	X	dutiny na kmeni a v koruně, 35% proschlý, výmladky
57.	<i>Robinia pseudoacacia</i>	trnovník akát	66	207	106	333	14	4	5	21-40	4	3	4	4	3	4	X	rozsáhlá dutina na kmeni, nakloněný, 25% proschlý
58.	<i>Pyrus communis</i>	hrušeň obecná	54	170	69	217	12	2	9	21-40	5	3	3	2	2	3	RZ	25% proschlý
59.	<i>Catalpa bignonioides</i>	katalpa trubačovitá	52	163	72	226	11	3	8	41-60	4	2	2	3	2	3	RR spodní větve o 2/3, RZ	výrazně nakloněný, jednostranná koruna, 10% proschlý, větve překloužené k zemi, řezná rána se závailem
60.	<i>Catalpa bignonioides</i>	katalpa trubačovitá	44	138	78	245	12	5	10	41-60	4	2	2	3	2	3	RR spodní větve o 2/3, RZ	jednostranná koruna, 20% proschlý, větve překloužené k zemi
61.	<i>Catalpa bignonioides</i>	katalpa trubačovitá	46	144	82	257	8	1,5	12	41-60	4	2	2	3	2	3	RR spodní větve o 2/3, RZ	20% proschlý, jednostranná koruna
62.	<i>Pinus nigra</i>	borovice černá	62	195	83	261	12	1,5	10	21-40	4	1	2	3	1	2	RZ	rozsáhlé řezné rány na kmeni, 20% proschlý
63.	<i>Pinus nigra</i>	borovice černá	41	129	51	160	12	5	8	21-40	4	1	2	3	2	3-4	RZ	vysoko vyvětvěný, 25% proschlý
64.	<i>Pinus nigra</i>	borovice černá	33	104	42	132	10	6	6	21-40	4	2	2	3	2	3-4	RZ	Vysoko vyvětvěný, 20% proschlý
65.	<i>Pinus nigra</i>	borovice černá	34	107	46	144	12	6	7	21-40	4	2	2	3	2	4	RZ	vysoko vyvětvěný, 20% proschlý
66.	<i>Pinus nigra</i>	borovice černá	34	107	49	154	10	7	3	21-40	4	2	2	3	2	4	RZ	vysoko vyvětvěný, 25% proschlý, tlakové větvení
67.	<i>Pinus nigra</i>	borovice černá	18	57	28	88	10	4	3	21-40	4	0	5	3	3	5	X	90% suchý, vysoko vyvětvěný
68.	<i>Pinus nigra</i>	borovice černá	42	132	49	154	15	8	7	21-40	4	3	3	3	3	4	RZ	četné řezné rána na kmeni, vysoko vyvětvěný, proschlý
69.	<i>Betula pendula</i>	příza bělokora	38	119	56	176	16	3	10	21-40	5	3	2	3	2	3	RZ	nakloněný, vysoko vyvětvěný, 15% proschlý
70.	<i>Pinus nigra</i>	borovice černá	32	100	36	113	15	6	8	21-40	4	2	2	3	2	4	RZ	četné řezné rány na kmeni, vysoko vyvětvěný, jednostranná koruna, 30% proschlý
71.	<i>Pinus nigra</i>	borovice černá	51	160	53	166	14	2	10	21-40	4	2	2	3	2	4	RZ	vysoko vyvětvěný, 35% proschlý

Legenda: X-kácení stromů, RV-řez výchovný, RR-řez redukční, RZ-řez zdravotní

Pořadové číslo	Název taxonu latinsky	Název taxonu česky	Průměr kmene (cm)	Obvod kmene (cm)	Průměr pařezu (cm)	Obvod pařezu (cm)	Výška (m)	Výška nasazení koruny (m)	Průměr koruny (m)	Věková kategorie (let)	Vývojové stádium	Vitalita	Zdravotní stav	Provozní bezpečnost	Pěstební stav	Celková hodnota	Návrh pěstebních a technických opatření	Poznámky
72.	<i>Pinus nigra</i>	borovice černá	43	135	54	170	13	5	10	21-40	4	2	2	3	2	3	RZ	četné řezné rány na kmeni, mírně nakloněný, vysoko vyvětvený, 15% proschlý
73.	<i>Picea abies</i>	smrk ztepilý	23	72	30	94	8	0	3,5	0-20	3	1	2	2	1	3	X	výhledově bude atakovat konstrukci zídky
74.	<i>Picea abies</i>	smrk ztepilý	10	31	28	57	15	0	3	0-20	3	1	2	2	1	3	X	výhledově bude atakovat konstrukci zídky
75.	<i>Pinus nigra</i>	borovice černá	42	132	52	163	12	4	8	21-40	4	2	2	4	1	3	RZ	výrazně nakloněný, 20% proschlý, provozně nebezpečný
76.	<i>Pinus nigra</i>	borovice černá	41	129	50	157	12	2	8	21-40	4	2	3	3	3	4	RZ	tlačové větvení, nakloněný, 25% proschlý
77.	<i>Pinus nigra</i>	borovice černá	24	75	30	94	10	5	5	21-40	4	2	2	3	2	4	RZ	vysoko vyvětvený, 25% proschlý
78.	<i>Pinus nigra</i>	borovice černá	39	122	45	141	14	5	6	21-40	4	2	2	3	2	3	RZ	20% proschlý
79.	<i>Pinus nigra</i>	borovice černá	31	97	40	126	10	4	4	21-40	4	2	3	3	3	4	RZ	netypické větvení, 20% proschlý
80.	<i>Pinus nigra</i>	borovice černá	28	88	35	110	12	6	6	21-40	4	2	2	3	2	4	RZ	deformovaná koruna, vysoko vyvětvený, 20% proschlý
81.	<i>Pinus nigra</i>	borovice černá	39	122	48	151	12	6	7	21-40	4	2	2	3	2	3	RZ	deformovaná koruna, vysoko vyvětvený, 25% proschlý
82.	<i>Pinus strobus</i>	borovice vejmutovka	16	50	18	57	8	0	4	0-20	3	1	1	1	1	3		řidká, jednostranná koruna, atakována dřevinou č. 81
83.	<i>Pinus nigra</i>	borovice černá	31	97	38	119	10	6	4	21-40	4	2	2	3	2	4	RZ	vysoko vyvětvený, jednostranná koruna, 30% proschlý
84.	<i>Pinus nigra</i>	borovice černá	26	82	32	100	10	8	4	21-40	4	2	3	3	3	4	RZ	vysoko vyvětvený, silně proschlý, živá je pouze terminální část koruny
85.	<i>Pinus nigra</i>	borovice černá	19	60	28	88	10	8	3	21-40	4	3	3	3	3	4	RZ	vysoko vyvětvený, živá je pouze terminální část koruny
86.	<i>Picea pungens</i>	smrk pichlavý	8	25	15	47	2,2	0,5	2,5	0-20	3	4	4	1	3	4	X	silně proschlý, neperspektivní
87.	<i>Prunus armeniaca</i>	meruňka obecná	30	94	42	132	8	1	8	21-40	5	4	4	3	3	4-5	X	rozlomená koruna, ulomená kosterní větev, neperspektivní
88.	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	10	31	15	47	8	2	3	0-20	3	1	1	1	2	4	X	náletová dřevina na hranici pozemku, suchý terminál
89.	<i>Acer negundo</i>	javor jasanolistý	10	31	18	57	8	1	3	0-20	3	1	1	1	2	4	X	náletová dřevina na hranici pozemku, expanzivní druh
90.	<i>Malus, ovoc. strom</i>	jabloň	35	110	38	119	7	2	7	21-40	5	3	3	2	3	4		četné řezné rány v koruně, 15% proschlý
91.	<i>Malus, ovoc. strom</i>	jabloň	32	100	37	116	6	1,8	6	21-40	5	3	3	2	3	4		Dutina v koruně, výmladky, 30% proschlý

Legenda: X-kácení stromů, RV-řez výchovný, RR-řez redukční, RZ-řez zdravotní

Pořadové číslo	Název taxonu latinsky	Název taxonu česky	Průměr kmene (cm)	Obvod kmene (cm)	Průměr pařezu (cm)	Obvod pařezu (cm)	Výška (m)	Výška nasazení koruny (m)	Průměr koruny (m)	Věková kategorie (let)	Vývojové stádium	Vitalita	Zdravotní stav	Provozní bezpečnost	Pěstební stav	Celková hodnota	Návrh pěstebních a technických opatření	Poznámky
92.	<i>Malus, ovoc. strom</i>	jabloň	33	104	33	104	7	1,5	6	21-40	5	3	4	2	3	4	X	výrazná dutina v koruně, suchý terminál, 40% prochlý
93.	<i>Malus, ovoc. strom</i>	jabloň	31	97	37	116	6	1,5	7	21-40	5	2	2	2	2	3		10% prochlý
94.	<i>Malus, ovoc. strom</i>	jabloň	31	97	35	110	6	1,5	7	21-40	5	3	3	2	3	3		10% prochlý
95.	<i>Prunus cerasifera</i>	myro-balán třešňový	10	31	85	267	5	0	6	21-40	5	3	4	2	3	4		6 kmenů, pařezová výmladnost podnože, 25% prochlý
96.	<i>Prunus cerasifera</i>	myro-balán třešňový	15	47	85	267	7	0	8	21-40	5	3	4	2	3	4		7 kmenů, pařezová výmladnost, 15% prochlý
97.	<i>Prunus cerasifera</i>	myro-balán třešňový	15	47	110	345	6	0	8	21-40	5	3	4	2	3	4		8 kmenů, pařezová výmladnost, 20% prochlý
98.	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	13	41	18	57	8	5	3	21-40	4	1	2	1	3	4		náletová dřevina, 10% prochlý, břečtan
99.	<i>Prunus cerasifera</i>	myro-balán třešňový	10	31	75	236	6	0	5	21-40	5	3	4	2	3	4		3 kmeny, pařezová výmladnost, pařez z původního stromu
100.	<i>Pyrus communis</i>	hrušeň obecná	23	72	26	82	7	1,5	6	21-40	5	4	4	2	3	4		25% prochlý
101.	<i>Malus, ovoc. strom</i>	jabloň	28	88	36	113	6	2	6	21-40	5	3	4	2	3	4	X	plodnice dřevokazné houby na kmeni, 15% prochlý
102.	<i>Prunus cerasifera</i>	myro-balán třešňový	20	63	78	245	8	0	9	21-40	5	3	2	2	3	4		7 kmenů, pařezová výmladnost, 10% prochlý
103.	<i>Prunus cerasifera</i>	myro-balán třešňový	15	47	115	361	7	0	10	21-40	5	3	3	2	2	4		15 kmenů, pařezová výmladnost
104.	<i>Pyrus communis</i>	hrušeň obecná	10	31	26	82	4	0	3	21-40	5	3	3	2	2	4		3 kmeny, 5% prochlý
105.	<i>Pyrus communis</i>	hrušeň obecná	11	35	15	47	3	1	3	21-40	5	3	3	2	3	4		výmladky na kmeni, 5% prochlý
106.	<i>Pyrus communis</i>	hrušeň obecná	17	53	23	72	3	1	4	21-40	5	2	2	2	2	4		20% prochlý
107.	<i>Pyrus communis</i>	hrušeň obecná	21	66	22	69	3	0,3	5	21-40	5	3	3	2	2	4		15% prochlý
108.	<i>Pyrus communis</i>	hrušeň obecná	21	66	28	88	3	0,5	4	21-40	5	3	2	2	2	4		10% prochlý
109.	<i>Malus, ovoc. strom</i>	jabloň	35	110	39	113	8	2	5	21-40	5	2	4	2	2	3		20% prochlý, dutina na kmeni

Legenda: X-kácení stromů, RV-řez výchovný, RR-řez redukční, RZ-řez zdravotní

Pořadové číslo	Název taxonu latinsky	Název taxonu česky	Průměr kmene (cm)	Obvod kmene (cm)	Průměr pařezu (cm)	Obvod pařezu (cm)	Výška (m)	Výška nasazení koruny (m)	Průměr koruny (m)	Věková kategorie (let)	Vývojové stádium	Vitalita	Zdravotní stav	Provozní bezpečnost	Pěstební stav	Celková hodnota	Návrh pěstebních a technických opatření	Poznámky
110.	<i>Malus, ovoc. strom</i>	jabloň	17	53	23	72	4	0,5	4	21-40	5	3	4	2	3	4	X	50% proschlý
111.	<i>Malus, ovoc. strom</i>	jabloň	13	41	18	57	3,5	0,7	4	21-40	5	2	2	2	2	4		10% proschlý
112.	<i>Malus, ovoc. strom</i>	jabloň	23	72	29	91	3	0,5	4	21-40	5	3	3	2	2	4		15% proschlý
113.	<i>Prunus cerasus</i>	třešeň	23	72	22	69	5	0,5	5	0-20	3	1	2	2	2	4		tlakové větvení
114.	<i>Malus, ovoc. strom</i>	jabloň	17	53	18	57	3	0,5	3	21-40	6	4	5	2	3	4-5	X	mechanické poškození kmene, nakloněný, 40% suchý
115.	<i>Tilia cordata</i>	lípa srdčitá	29	91	32	100	9	1,2	7	0-20	3	1	1	1	1	2	RV, vyzvednutí koruny	perspektivní dřevina
116.	<i>Pinus nigra</i>	borovice černá	42	132	48	151	11	2	7	21-40	4	2	2	3	2	3	RZ	10% proschlý
117.	<i>Pinus nigra</i>	borovice černá	40	126	54	170	10	2	8	21-40	4	2	2	3	2	3	RZ	20% proschlý, řídký
118.	<i>Pinus nigra</i>	borovice černá	33	104	46	144	10	5	7	21-40	4	2	2	3	2	3	RZ	15% proschlý, řídký
119.	<i>Aronia melanocarpa</i>	jeřáb černý	25	79	24	75	5	0,7	4	21-40	4	2	2	1	2	4		jednostranná koruna
120.	<i>Sorbus aucuparia</i>	jeřáb obecný	8	25	11	35	6	2	3	0-20	2	3	1	1	1	3	RZ	výmladky na bazální části
121.	<i>Sorbus aucuparia</i>	jeřáb obecný	11	35	15	47	10	2,5	4	0-20	2	2	1	1	1	3	RZ	výmladky na bazální části
122.	<i>Sorbus aucuparia</i>	jeřáb obecný	6	19	7	22	4	2	2	0-20	2	5	5	1	3	5	X	suchý
123.	<i>Sorbus aucuparia</i>	jeřáb obecný	4	13	8	25	3,5	1,5	1,5	0-20	2	3	2	1	2	4		nakloněný
124.	<i>Sorbus aucuparia</i>	jeřáb obecný	8	25	10	31	4	1,5	1,5	0-20	2	5	5	1	3	5	X	suchý
125.	<i>Malus, ovoc. strom</i>	jabloň	30	95	35	110	7	1,5	7	21-40	5	3	3	2	3	4		20% proschlý
126.	<i>Prunus cerasifera</i>	myrobalán třešňový	10	31	135	424	8	0	9	21-40	5	2	3	2	3	4		14kmenů, pařezová výmladnost, 20% proschlý
127.	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	19	60	28	88	12	3	4	0-20	3	2	2	1	1	3	RZ	popř. Fraxinus ornus, koruna je vysoko nasazená, nebylo možné určit, v bazální části pařez o průměru 30 cm, 10% proschlý
128.	<i>Pinus nigra</i>	borovice černá	32	100	47	148	14	6	5	21-40	4	2	2	3	2	4	RZ	15% proschlý, vysoko vyvětvený
129.	<i>Pinus nigra</i>	borovice černá	36	113	46	144	15	6	6	21-40	4	2	2	3	2	4	RZ	20% proschlý, vysoko vyvětvený

Legenda: X-kácení stromů, RV-řez výchovný, RR-řez redukční, RZ-řez zdravotní

Pořadové číslo	Název taxonu latinsky	Název taxonu česky	Průměr kmene (cm)	Obvod kmene (cm)	Průměr pařezu (cm)	Obvod pařezu (cm)	Výška (m)	Výška nasazení koruny (m)	Průměr koruny (m)	Věková kategorie (let)	Vývojové stádium	Vitalita	Zdravotní stav	Provozní bezpečnost	Pěstební stav	Celková hodnota	Návrh pěstebních a technických opatření	Poznámky
130.	<i>Pinus nigra</i>	borovice černá	31	97	42	132	15	6	6	21-40	4	2	2	3	2	4	RZ	20%proschlý, vysoko vyvětvený
131.	<i>Prunus cerasifera</i>	myro-balán třešňový	18	57	21	66	6	0,5	4	21-40	5	3	4	2	3	4	X	nakloněný, dutina na pařezu, tlakové větvení
132.	<i>Fagus sylvatica f. purpurea</i>	buk lesní	56	176	66	207	15	2,5	12	41-60	5	1	2	3	1	2	RZ	počátek tlakového větvení, 5% proschlý
133.	<i>Fagus sylvatica f. purpurea</i>	buk lesní	62	195	80	251	17	3	10	41-60	5	1	2	3	1	3	RZ	řezné rány na kmeni, se závałem, vysoko vyvětvený, 10% proschlý
134.	<i>Fagus sylvatica f. purpurea</i>	buk lesní	72	226	98	308	18	4	12	41-60	5	1	3	3	2	3	RZ	řezné rány na kmeni, se závałem, vysok vyvětvený, vedlejší větev s tvorbou dutin
135.	<i>Betula pendula</i>	bříza bělokorá	19	60	27	85	12	2	4	21-40	4	4	4	3	2	4	RZ	řidký, 20% proschlý, nakloněný, četné řezné rány na kmeni
136.	<i>Betula pendula</i>	bříza bělokorá	33	104	39	122	15	3	6	21-40	4	2	2	3	2	3	RZ	10% proschlý
137.	<i>Betula pendula</i>	bříza bělokorá	22	69	36	113	15	4	5	21-40	4	2	2	3	2	4		řidký

Legenda: X-kácení stromů, RV-řez výchovný, RR-řez redukční, RZ-řez zdravotní

Tabulka 1: Inventarizace dřevin - 1. část Zdroj: vlastní měření

VÝKAZ PĚSTEBNÍCH A TECHNICKÝCH OPATŘENÍ NA STROMECH:

X – kácení stromů, 43 ks

RZ – zdravotní řez, 49 ks

RR – redukční řez, 3 ks

VR – výchovný řez, 1 ks

VÝKAZ PĚSTEBNÍCH A TECHNICKÝCH OPATŘENÍ NA KEŘÍCH A KEŘOVÝCH SKUPINÁCH:

X – odstranění nevhodných dřevin, 17 ks

RZ – zdravotní řez, 9 ks

Řez tvarovaných živých plotů – 37 m²

	Název taxonu	Název taxonu česky	% skladba	Průměrná výška (m)	Plocha (m ²)	Průměr (m)	Počet jedinců	Věková kategorie	Zdravotní stav	Celková hodnota	Návrh pěstebních a technických opatření	Poznámka
A	<i>Hibiscus syriacus</i>	ibišek sybiřský		3		2	1	0-20	1	1		solitéra
B	<i>Hibiscus syriacus</i>	ibišek sybiřský		3		1,5	1	0-20	1	2		solitéra
C	<i>Pinus mugo</i>	borovice kleč		4	24			21-40	2	4	RZ	silně proschlý, řídký
D	<i>Forsythia x intermedia</i>	zlatice prostřední		3	12,5	4	1	21-40	2	4	RZ	částečně proschlý keř
E	<i>Taxus baccata</i>	tis červený		5	145			21-40	2	3	RR, RZ	částečně proschlý keř
F	<i>Philadelphus coronarius</i>	pustoryl věncový		1,2	12		1	?	1	3	pravidelný řez	tvárováný živý plot
G	<i>Sambucus nigra</i>	bez černý	5	1	17			0-20	2	4	X	nepravidelný živý plot tvarovaný, kompozičně nejasné
	<i>Ligustrum vulgare</i>	ptačí zob obecný	10									
	<i>Colutea arborescens</i>	žanovec měchýřník	50									
	<i>Prunus cerasifera</i>	myrobalán třešňový	35									
H	<i>Cotoneaster dielsianus</i>	skalník Dielsův		1	20			0-20	1	4		obnovit celý záhon
CH	<i>Cotoneaster dielsianus</i>	skalník Dielsův		1	12			0-20	1	4		obnovit celý záhon
I	<i>Sambucus nigra</i>	bez černý	5	1	17				4	4	odstranit náletovou dřevinu Sambucus	napadeno bázlivcem, neodborně tvarováno
	<i>Viburnum opulus</i>	kalina obecná	95									
J	<i>Hippophae rhamnoides</i>	rakytník řešetlákový		5			1	21-40	1	4		
K	<i>Hippophae rhamnoides</i>	rakytník řešetlákový		1,5			2	21-40	1	4		
L	<i>Pyracantha coccinea</i>	hlohyně šarlatová	80	3	190			0-20	1	4	RZ, odstranění náletových dřevin	náletové dřeviny: RC, AN, FE
	<i>Rosa canina</i>	růže šípková	5									
	<i>Acer negundo</i>	javor jasanolistý	10									
	<i>Fraxinus excelsior</i>	jasan ztepilý	5									
M	<i>Chaenomeles speciosa</i>	kdoulovec lahvicovitý		1			4	0-20	1	4	X, odstranění náletových dřevin	kompozičně nepodstatné
N	<i>Forsythia x intermedia</i>	zlatice prostřední		2			1	0-20	1	4	RZ	
O	<i>Prunus cerasifera</i>	myrobalán třešňový		3	3		1	0-20	1	4	X	náletová dřevina
P	<i>Deutzia scabra</i>	trojpuk drsný		3			1	21-40	1	3	RZ	
Q	<i>Syringa vulgaris</i>	šeřík obecný		3			1	21-40	1	4	RZ	dřevina na zastíněném stanovišti, řídká
R	<i>Syringa vulgaris</i>	šeřík obecný		4		4	1	21-40	1	4	RZ	dřevina na zastíněném stnovišti, řídká
S	<i>Syringa vulgaris</i>	šeřík obecný		3		2	1	21-40	1	5	RZ	dřevina na zastíněném stanovišti 90% proschlá
T	<i>Syringa vulgaris</i>	šeřík obecný		4		4	1	21-40	1	4	RZ	dřevina na zastíněném stanovišti, řídká
U	<i>Syringa vulgaris</i>	šeřík obecný		4		3	1	21-40	1	4	RZ	dřevina na zastíněném stanovišti, řídká
V	<i>Syringa vulgaris</i>	šeřík obecný		4		3	1	21-40	1	4	RZ	dřevina na zastíněném stanovišti, řídká

Legenda: X-odstranění nevhodných dřevin, RZ-řez zdravotní

	Název taxonu	Název taxonu česky	% skladba	Průměrná výška (m)	Plocha (m ²)	Průměr (m)	Počet jedinců	Věková kategorie	Zdravotní stav	Celková hodnota	Návrh péstebních a technických opatření	Poznámka
W	<i>Ligustrum vulgare</i>	ptačí zob obecný			0,75	20		21-40	1	3	pravidelný řez	tvarovaný živý plot
X	<i>Prunus cerasifera</i>	myrobalán třešňový		6		5	1	21-40	1	4		
Y	<i>Paeonia suffruticosa</i>	pivoňka dřevitá		0,7		1	1	0-20	1	4		
Z	<i>Rosa canina</i>	růže šípková		0,7		1	1	0-20	1	4	X	náletová dřevina
A1	<i>Thuja occidentalis</i>	zerav západní		8		1	1	21-40	2	4	X	u opěrné zdi
B1	<i>Syringa vulgaris</i>	šeřík obecný		6		6	1	21-40	1	4	RZ	dřevina na zastíněném stanovišti, řídká, okraj lesa
C1	<i>Thuja occidentalis</i>	zerav západní		10	10		10	21-40	2	4	X	zanedbaný živý plot

Legenda: X-odstranění nevhodných dřevin, RZ-řez zdravotní

Tabulka 2: Inventarizace dřevin - 2. část Zdroj: vlastní měření

4. 5. Stávající stav

Pozemek je přístupný dvěma vchody, z nichž jeden je trvale uzavřen a nepoužívá se. Hlavní brána se nachází v severní části území. Hned za branou po pravé straně je malé parkoviště přibližně pro 4 až 5 aut. Kousek za parkovištěm se nachází závor a malá vrátnice. Za tuto závoru se mohou dostat již pouze zaměstnanci zařízení a zásobování. Za závorou se nám otevírá pohled na hlavní budovu. Nynější podoba hlavní budovy pochází z totalitní éry a nepůsobí příliš přívětivě. Před hlavní budovou roste trojice katalp. Nejsou v nejlepším stavu, ale jedná se zřejmě o nejhodnotnější dřeviny na pozemku (viz inventarizace). Pod katalpami se nachází lavička. Asfaltová cesta, která protíná celý pozemek dělí park na dvě části. Nalevo se v současnosti nachází volná travnatá plocha se zbytkem ovocného sadu. Plocha se táhne od severní strany až na jih za hlavní budovu a otvírá se nám pohled na blízké pole. Na pravé straně se nachází reprezentativní část s chodníkem a několika možnostmi k sezení. Je opět možné dojít až za hlavní budovu. Kolem západní hranice pozemku se táhne lesní porost. V jihozápadním cípu pozemku se nachází několik menších staveb v dezolátním stavu a starý skleník. Přání provozovatele objektu je tyto objekty odstranit.

Na území se nachází mnoho dřevin. Většinou jde spíše o méně hodnotné druhy a náletové dřeviny. Objekt získal před pár lety nové vedení a to se snaží celý areál trochu povznést. Nedávno zde bylo instalováno nové veřejné osvětlení. Přibyly také nové chodníky, možnosti k sezení a pár záhonů.

Na západní straně pozemku se nachází lesní porost, který zasahuje i na pozemek. Tento porost není zahrnut v inventarizaci ani není řešen v návrhu. Fotodokumentace stávajícího stavu byla pořízena 15. listopadu 2020.

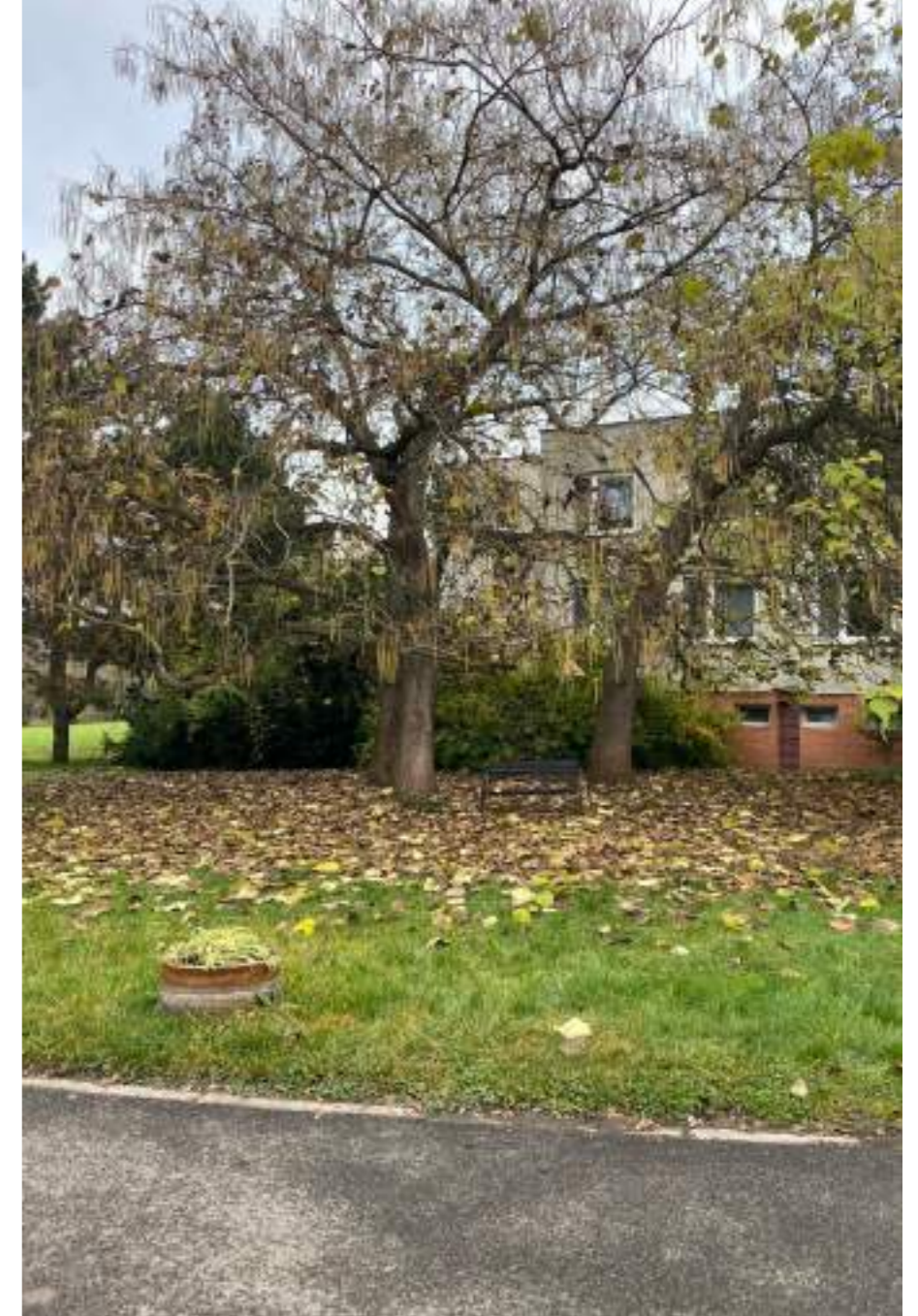
Stávající stav - fotodokumentace

Obr. 17: Příjezdová cesta Zdroj: vlastní fotodokumentace

Obr. 18: Příjezdová cesta a skupina borovic černých Zdroj: vlastní fotodokumentace

Obr. 19: Skupina katalp před hlavní budovou Zdroj: vlastní fotodokumentace

Na první fotografii můžeme vidět hlavní přístupovou cestu na pozemek i s přilehlým parkovištěm.

Po levé straně se nachází skupina borovic a za ní se rozprostírá volná travnatá plocha. Plocha se táhne podél východní hranice pozemku až za hlavní budovu. Tímto směrem se na konci asfaltové cesty nachází přístup k rampě, která slouží k zásobování a zabezpečení logistiky zařízení.

Před hlavním vchodem nalezneme skupinu katalp. Vysázeny byly bohužel v těsné blízkosti a jejich nynější pěstební stav a provozní bezpečnost nejsou ideální.

Také si můžeme všimnout nádobové zeleně. Tato zeleň se nachází roztroušeně všude po areálu

Obr. 20: Asfaltová cesta a travnatá plocha na východní straně Zdroj: vlastní fotodokumentace

Obr. 21: Travnatá plocha na východní straně Zdroj: vlastní fotodokumentace

Obr. 22: Skupina myrobalánů Zdroj: vlastní fotodokumentace

Když se vydáme po asfaltové cestě, nalevo si můžeme povšimnout rozsáhlé plochy. Jako dominanta se zde tyčí lípa srdčitá (*Tilia cordata*). Zde zaznamenáme i nově instalované osvětlení. Vpravo roste skupina borovic a za nimi se nachází rampa, která slouží k zásobování. Je zde také boční vchod do budovy, který je určen hlavně pro zaměstnance.

V severovýchodním cípu pozemku se nachází skupina myrobalánů. Směrem blíž k budově můžeme nalézt pár ovocných dřevin. Je to pozůstatek sadu.

Podél zdi je možné dojít až za hlavní budovu.

Obr. 23: Torza sadu Zdroj: vlastní fotodokumentace

Obr. 24: Východní strana pozemku Zdroj: vlastní fotodokumentace

Obr. 25: Travnatá plocha za hlavní budovou Zdroj: vlastní fotodokumentace

Na první fotografii si můžeme všimnout pozůstatků již zmíněného ovocného sadu. Jedná se o skupinu hrušní (*Pyrus communis*).

Za hlavní budovou se opět rozprostírá travnatá plocha. Celý prostor oplývá značným potenciálem, ale bohužel je zcela nevyužitý. Skrz plot z pletiva se nám otevírá pohled na přilehlá pole a krajinu. V současné době zde však bohužel chybí adekvátní napojení na okolní krajinu. Jelikož se stále jedná o venkovské prostředí, citlivější přechod sídla a krajiny by byl zcela jistě vhodnější.

Nachází se zde několik studen, které by bylo vhodné stavebně upravit nebo zakrýt.

Obr.26: Západní strana pozemku s letničkovým záhonem Zdroj: vlastní fotodokumentace

Obr. 27: Stávající cesta Zdroj: vlastní fotodokumentace

Obr. 28: Stávající cesta a sezení Zdroj: vlastní fotodokumentace

V severozápadní části areálu se nachází hlavní „rekreační“ část celého území. Jako hlavní dominanta se zde jeví velmi výrazná dlážděná cesta; ta svým tvarem tvoří kříž. Dle získaných informací byla cesta zbudována poměrně nedávno a její tvar vychází z historických materiálů. Tyto materiály bohužel nebyly k dispozici, ale zachování stávajícího tvaru byla jedna z podmínek ze strany provozovatele objektu.

Na ploše se nacházejí tři drobné přístřešky, jež slouží ke klidnému posezení v zahradě.

Blízko asfaltové komunikace je opět umístěna nádobová zeleň a je zde dokonce menší kruhový letničkový záhon.

Obr. 29: Parkoviště pro zaměstnance Zdroj: vlastní fotodokumentace

Obr. 30: Komplex zchátralých budov se skleníkem Zdroj: vlastní fotodokumentace

Obr. 31: Travnatá plocha na západní straně hlavní budovy Zdroj: vlastní fotodokumentace

Projdeme-li po asfaltové silnici kolem hlavní budovy, dostáváme se do poslední, ale neméně důležité části areálu. Nachází se zde parkoviště pro personál objektu. Parkoviště tvoří betonová zpevněná plocha, která dále přechází pouze ve vrstvu říčního kačírku.

Po pravé straně se nachází vedlejší budova a za ní se rozprostírá komplex drobných staveb včetně skleníku. I z fotografií je patrné, že tyto stavby jsou v dezolátním stavu; ostatně brzké odstranění staveb je i záměrem provozovatele. Za nimi už je dobře viditelný přílehlý lesní porost.

Na druhé straně se nám otvírá pohled na hlavní budovu a na travnatou plochu, která se nachází před ní. Dnes je tato plocha zcela nevyužitá. Na poslední fotografii je zachycen spolu s budovou i další přístřešek, jenž by měl být odstraněn.

5. Návrhová část

5. 1. Ideové řešení

Mareček (2005) ve své publikaci uvádí, že při tvorbě parkové zeleně je nutné nejdříve definovat jejího ducha. Jinými slovy určit obsah, formu a vztah mezi těmito kategoriemi, jež by měly být v určité harmonii. Je vhodné rozdělit prostor do funkčních tematických celků, které budou mít ve své sestavě prostorového řazení určitou logiku. Tyto celky musí být podřízeny celkové, širší kompozici a nesmějí se vzájemně provozně ani výtvarně rušit.

Idea návrhu vychází především z morfologického členění území. Je třeba zachovat hlavní rysy, jako jsou hlavní budova zařízení nebo asfaltová silnice, která probíhá celým územím. Park je třeba přizpůsobit jeho uživatelům a využít naplno jeho potenciál. Dalším limitujícím faktorem byly připomínky a prosby ze strany provozovatele. Obrovskou výhodou je příznivé umístění celého areálu, které nabízí dostatečnou vzdálenost od okolního ruchu.

Park bude situován jako funkční odpočinkové místo. Součástí budou jak reprezentativní plochy, tak i volnější a přírodě blízká zákoutí. V návrhu je taktéž reflektován venkovský charakter celého území a je zde snaha vytvořit přirozené napojení na okolní krajinu.

Součástí návrhu bude zapojení historie a vzpomínka na místního léčitele Jana Mikoláška. Toho by měly reprezentovat léčivé byliny, které byly použity ve výsadbách, a taktéž informační tabule. Ostatně na použití léčivých bylin byl vznesen požadavek i ze strany provozovatele zařízení.

Zřejmě největší změnou projde jihozápadní cíp území. V dnešní době se zde nachází parkoviště pro zaměstnance a komplex starých a zchátralých budov včetně skleníku. Zchátralé stavby budou odstraněny a nahrazeny dostatečně velkým a kapacitně vyhovujícím parkovištěm. Celý prostor bude doplněn patřičnou výsadbou. Záměrem bude vdechnout prostoru reprezentativnější a ucelenější nádech.

Důležitou součástí projektu je použití nových materiálů na cestní síť a nahrazení stávajícího mobiliáře vhodnějšími alternativami. Měly by zde také přibýt moderní pergoly a altány, které budou vhodně kompozičně doplňovat prostor a nabídnou příjemné prostředí k odpočinku. Prostor bude taktéž doplněn o odpadkové koše.

Nynější nádobová zeleň bude odstraněna a nahrazena moderními trvalkovými záhony. Tyto záhony jsou nejen účelovější, ale působí lépe i po estetické stránce a také jejich údržba je mnohem finančně příznivější. Sortiment bude volen s ohledem na místní podmínky a historii.

Další vítanou změnou bude zbudování hřiště na pétanque. Možnost aktivního zapojení pacientů nabídne také nový sad nebo vyvýšené zeleninové záhony.

5. 1. 1. Studie

Celé řešené území je rozděleno do čtyř hlavních kompozičních celků. Členění vychází jak z morfologického členění území, tak z funkce, které by měly jednotlivé celky plnit. Plochy na sebe logicky a funkčně navazují. Náplň každé plochy se odvíjí od jejího umístění v areálu a důraz je kladen také na to, jakou funkci plnila předtím.

I. část

Na severovýchodní straně území se dnes rozkládá travnatá plocha. Příjemnou trasou, po které se mohou návštěvníci vydat na procházku kolem této části, je mlatová cesta, která povede kolem celého území. Bude doplněna o trvalkové záhony a odpočinková místa s lavičkami. Záhony budou laděny do odstínů modré, růžové, bílé a fialové. Budou vhodně doplněny o vonné rostliny a léčivé bylinky.

Hlavní a největší záhon se bude nacházet v samotném severovýchodním cípu území. Zde bude také informační

tabulka se stručným životopisem Jana Mikoláška. Cesta bude svými rozměry přizpůsobena klientům domova pro seniory. Po mlatové cestě bude možné vrátit se zpátky na asfaltovou silnici, nebo pokračovat na jih do druhé části.

II. část

Na první část bude volně navazovat část druhá. Ta se rozkládá v jihovýchodním cípu pozemku. Budou zde zbudovány vyvýšené užitkové záhony. Ty mohou sloužit jak personálu, tak i poskytovat zapojení do aktivit klientům zařízení. V místě záhonů bude zbudována zpevněná plocha. Materiálově je dána přednost starým páleným cihlám nebo jim podobné dlažbě. Kolem záhonů bude možné projít až k jižní hranici pozemku. Zde se nám otevře pohled na nově zbudovaný drobný sad. Ten budou tvořit především jabloně. Podél plotu budou vysázeny angrešty, rybíz a josty. Příjemnou atmosféru venkovského koutu doplní dvě lavičky a květnatá louka, která bude vyseta na celém prostoru. Květnatá louka se nebude muset často sákat a tím zjednoduší údržbu prostoru. Budou v ní pouze vysekané cesty o šířce 1,5m, aby umožňovaly snadný přístup.

III. část

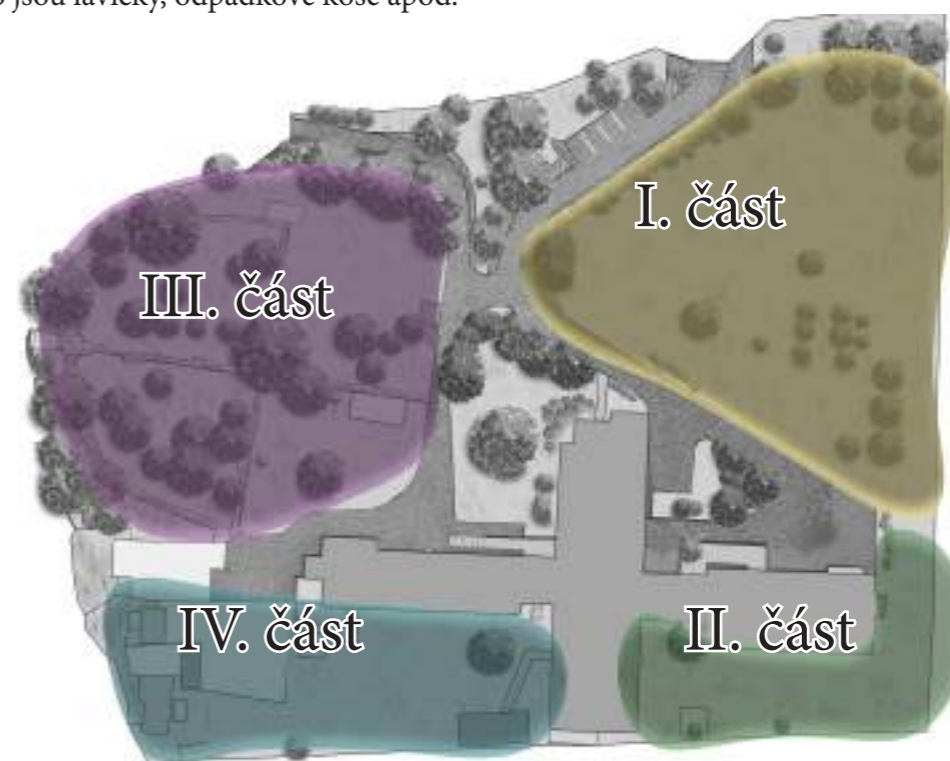
Třetí část se nachází v severozápadním rohu území a přímo sousedí s lesním porostem. Návrh zahrnuje změnu stávající dlážděné cesty na cestu mlatovou. Také dojde k propojení vycházkového okruhu s asfaltovou silnicí. Dnešní altány budou vyměněny za moderní a pohodlná místa k posezení. Lépe doplní prostor a nabídnou klientům zařízení a jejich rodinám možnost příjemně stráveného času v zahradě.

Nynější letničkový záhon i nádobová zeleň budou odstraněny. Celý prostor bude doplněn o smíšené trvalkové záhony se zvýšenou autoregulační schopností. Několik nevyhovujících dřevin bude odstraněno a celý prostor získá vzdušnější a otevřenější ráz. Novým atraktivním prvkem bude i hřiště na pétanque.

IV. část

Zřejmě největší změny čeká právě čtvrtá část území. Ta volně navazuje na část třetí a nachází se v jihozápadním rohu území. Malý komplex několika zchátralých objektů a přístřešků bude kompletně odstraněn. Nynější zpevněná plocha, která slouží jako parkoviště pro personál, bude rozšířena a dojde ke změně materiálu. Na travnaté ploše, jež se rozprostírá před hlavní budovou, vznikne drobná promenáda. Tu budou tvořit dvě mlatové cesty vedoucí od parkoviště k hlavní budově. Uprostřed se bude nacházet dlouhý obdélníkový záhon. Tento záhon zde bude plnit reprezentativní funkci a pozvedne úroveň místa.

Dojde zde k výsadbě platanů a jiných druhů dřevin. Přístřešek, který se nachází v těsné blízkosti hlavní budovy, bude odstraněn. Bude také zbudován nový chodník kolem hlavní budovy. Celý prostor bude doplněn o patřičný mobiliář, jako jsou lavičky, odpadkové koše apod.

1 : 500

Bude zde vytvořen vycházkový okruh. Cesty, které budou tvořeny mlatovým povrchem, doplní vhodně umístěné lavičky, odpadkové koše a informační tabule.

Tabule bude umístěna před největším trvalkovým záhonem a bude informovat o životě místního léčitele Jana Mikoláška.

Trvalkové výsadby budou laděny do odstínů modré, fialové a bílé. Budou do nich zakomponovány léčivé byliny. Měly by plně odpovídat venkovskému charakteru a reagovat na historii území. Rabata budou působit velice uvolněným dojmem.

Nevhodné dřeviny budou vykáceny a ty, které zůstanou, budou náležitě ošetřeny. Hlavní travnatá plocha zůstane zachována.

Celý prostor by měl sloužit k relaxaci a odpočinku.

I. Část

Opět zde přibudou lavičky. Ty nabízejí příjemné posezení a výhled na sad i okolní krajinu.

Pod vyvýšenými záhony bude vybudována zpevněná plocha. Jako vhodný materiál se jeví stré pálené cihly.

V této části bude zbudován drobný sad. Bude jej tvořit několik jabloní, konkrétně odrůda Bohemia.

Podél plotu budou vysázeny rybízky, angrešty a josty. Prostor bude doplněn o kvěnatou louku, ve které budou vysekány cesty. Cesty budou o šířce 1,5m a budou přístupné pro všechny obyvatele pečovatelského domu.

Vyvýšené záhony mohou sloužit pacientům i personálu. Na této straně budovy se také nachází kuchyně, a proto je vhodné zde pěstovat bylinky a zeleninu, kterou bude možno ihned využít.

Zahradničení může být také pro pacienty příjemné rozptýlení.

II. Část

Rozsáhlou změnou projde drobná architektura, která se nachází v této části území. Stávající altány budou nahrazeny vhodnější a modernější alternativou.

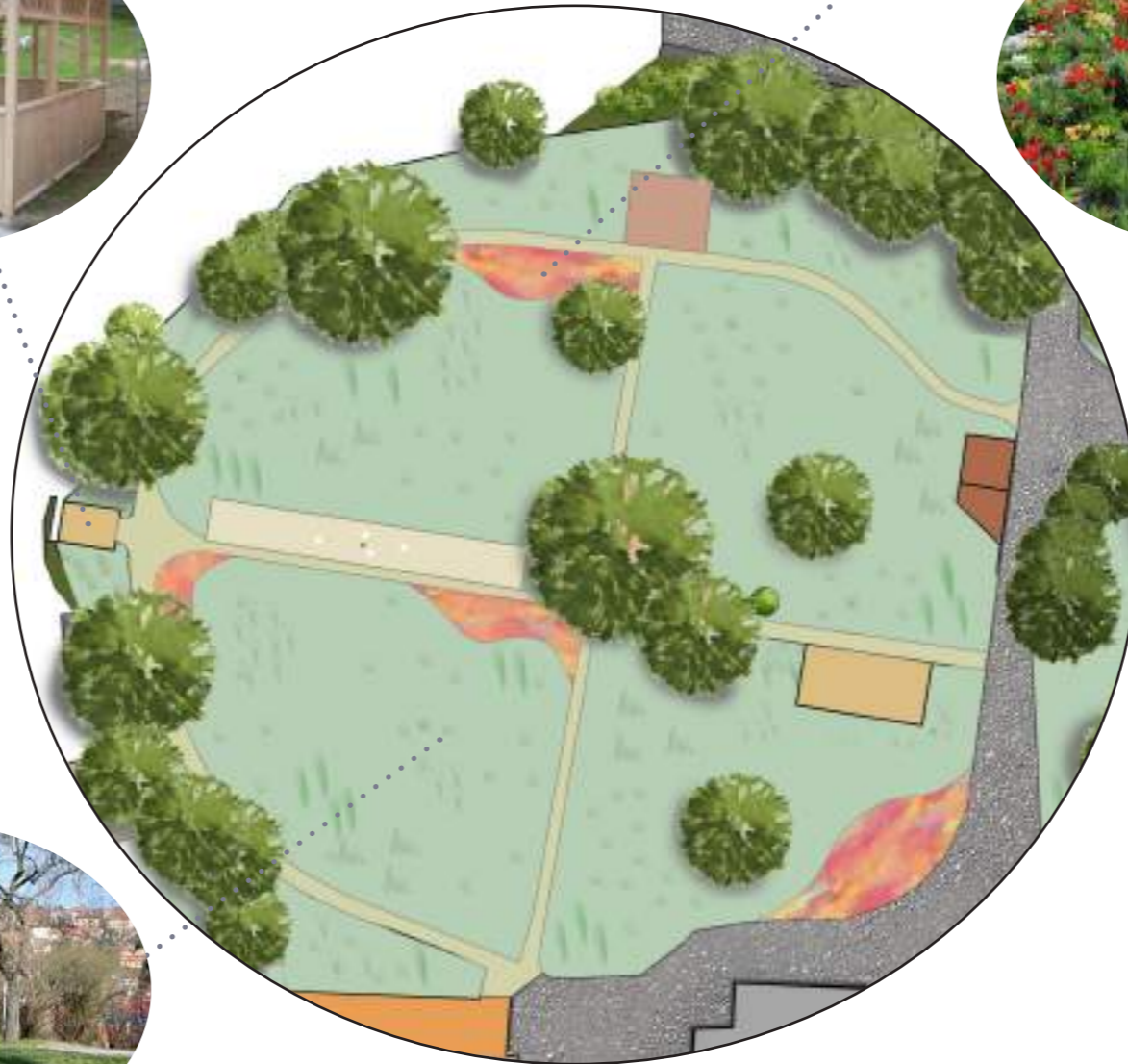
Prostor bude doplněn o hřiště na petanque.

Mlatové cesty zde budou na několika místech doprovázet trvalkové záhony. Jedná se o trvalkové záhony se zvýšenou autoregulační schopností.

Směs, jež zde bude použita, se jmenuje Průhonická pestrá směs. Jedná se o prověřenou a stabilní směs. Záhony nahradí stávající nádobou zeleně i kruhový letničkový záhon.

Aby došlo k celkovému otevření a uvolnění celého prostoru bude zde vykácena celé skupina dřevin.

Cestní síť zde bude lehce upravena. Centrální kříž zůstane na žádost provozovatele zachován, ale dojde k propojení s asfaltovou silnicí. Bude zde doplněn patřičný mobiliář v podobě laviček a košů.

III. Část

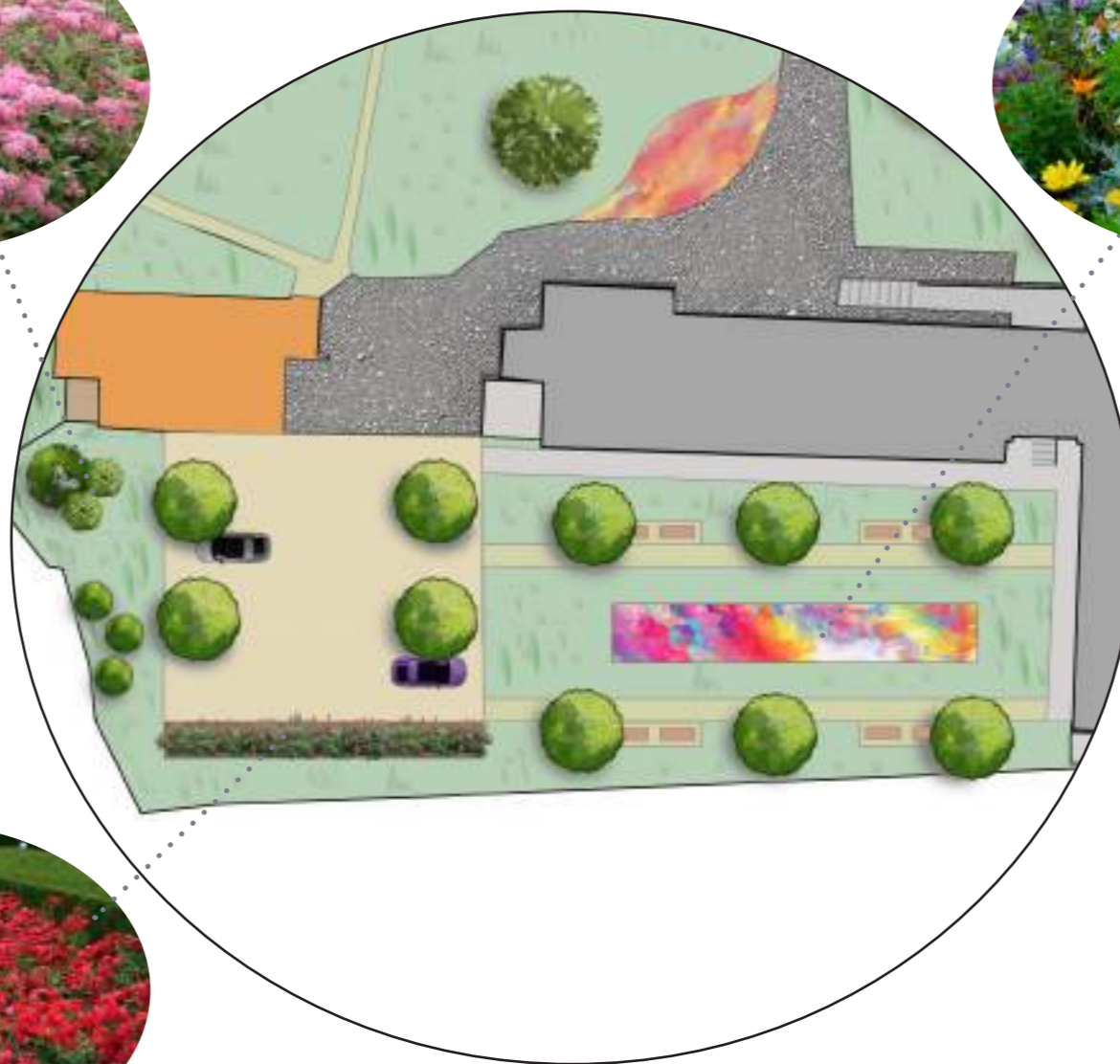

Na místo přístřešků budou vysázeny nové dřeviny. Dojde tak k plynulému navázání na lesní porost, který se nachází v těsné blízkosti území.

Použité dřeviny budou zlatice, tavolník a pustoryl.

Současný komplex drobných staveb bude odstraněn. Na jeho místě vznikne nové parkoviště. Parkoviště bude doplněno o nově vysázené platany.

Podél jižní strany vznikne pruh, jež bude osázen půdopokryvnými kultivary růží.

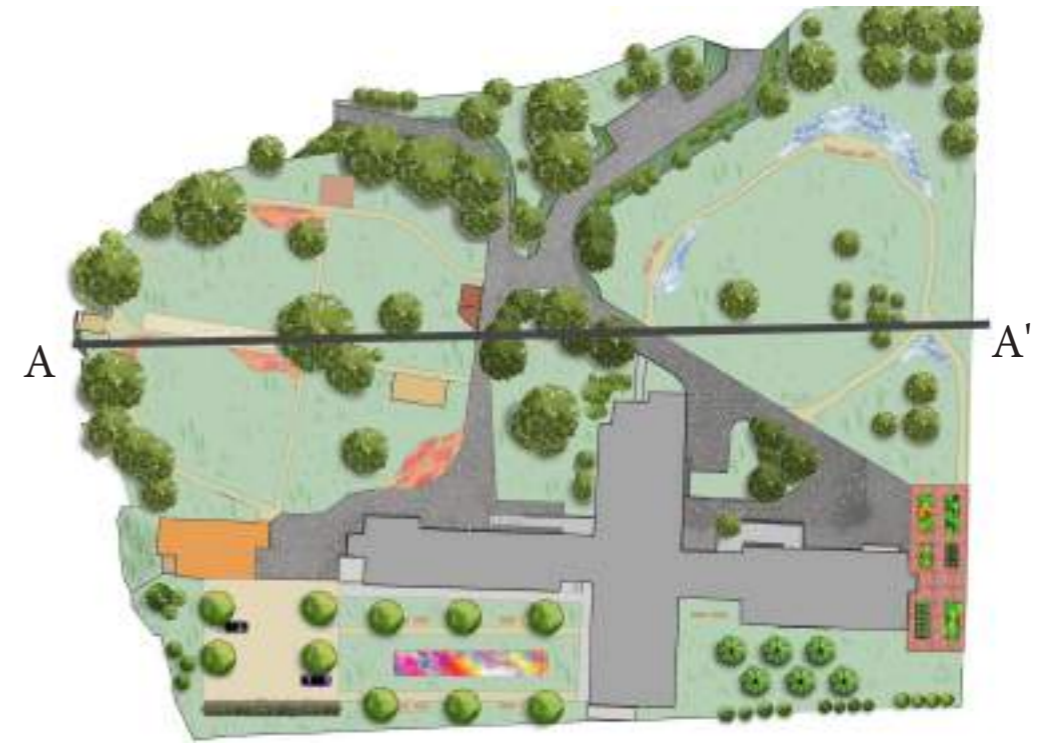

Celému prostoru bude vévodit rozsáhlý obdélníkový záhon. Jeho kostru budou tvořit trvalky, ale doplní ho také letničky. Díky nepřetržitému kvetení letniček bude působit reprezentativnějším a honosnějším dojmem.

Podél nově vzniklých mlatových cest budou vysázeny vzrostlé javory.

IV. Část

Řez územím

5. 2. Návrh výsadeb

Sortiment vysazovaných rostlin je volen především s ohledem na klimatické podmínky a celkový charakter lokality. V předchozích částech již bylo zmíněno, že většina dřevin zůstane zachována, ale bude třeba provést arboristická opatření.

U nových výsadeb je kladen důraz především na trvalkové záhony, jež přibudou na celém území. Trvalkové výsadby budou mít různý charakter podle toho, v jaké části území se budou nacházet.

V první části je záměrem vytvořit funkční a dlouhodobě fungující trvalkové záhony se zapojením léčivých rostlin. Záhony budou laděny do modrých, fialových a bílých tónů. Dominovat mu budou *Agastache*, *Liatris*, *Penstemon* nebo *Gaura*. Z léčivých bylin se zde uplatní především *Lavandula*, *Echinacea*, *Thymus* nebo *Salvia*. Vítaný efekt dodají záhonu hlavně *Lychnis* nebo *Stachys*, které mají šedé plstnaté listy a budou výborně kontrastovat s červenolistými rostlinami, jako jsou *Sedum* nebo *Penstemon*. Podzimní aspekt zde dotvoří hvězdnice a rozchodníky. Z trav se zde uplatní především *Pennisetum*. Záhony budou doplněny také o sortiment cibulovin. Záhony budou zamulčovány přírodním říčním kačirkem

Agastache 'Blue Fortune'

Allium aflatunense 'Purple Sensation'

Aster dumosus 'Jenny'

Aster lateriflorus 'Bleke Bet'

Echinacea purpurea 'Magnus'

Gaura lindheimeri

Lavandula angustifolia

Liatris spicata

Lychnis coronaria 'Alba'

Pennisetum alopecuroides 'Hameln'

Penstemon 'Mystica'

Salvia officinalis 'Berggarten'

Sedum 'Matrona'

Stachys byzantina 'Silver carpet'

Thymus pulegioides

Ve druhé části vzniknou vyvýšené záhony. Budou-li se zde taktéž pěstovat bylinky, jako je bazalka, oregano apod. anebo bude dána přednost zelenině, zůstane spíše na rozhodnutí personálu a klientů zařízení.

Podél plotu budou vysázeny ovocné keře rodu *Ribes*. Bude se jednat o rybíz (*Ribes rubra*), jostu (*Ribes nidigloria*) a angrešt (*Ribes uva-crispa*). Drobný sad bude tvořit šest jabloní (*Malus domestica* 'Bohemia').

V třetí části bude opět kladen důraz na trvalkové záhony, které budou volně lemovat mlatovou cestu. Sortiment zde bude druhově i barevně pestrý. Výsadby budou řešeny podle metodiky Baroše a Martinka (2011). Bude se jednat

o trvalkové záhony se zvýšenou autoregulační schopností. Směs, jež byla vybrána, se jmenuje Průhonická pestrá směs. Dominovat zde budou výrazné druhy jako *Yucca*, *Perovskia*, *Verbena hastata*, *Inula ensifolia* nebo *Echinacea*. Z trav se zde výborně uplatní především *Panicum* nebo *Molinia*. Lehce luční charakter výsadbě přinese užití druhů *Calamintha*, *Origanum* nebo *Solidago*. Na podzim zde budou znovu skvěle plnit svou roli hvězdnice. Záhony budou opět doplněny o cibuloviny.

Calamintha nepeta

Echinacea paradoxa

Inula ensifolia 'Compacta'

Molinia caerulea 'Moorhexe'

Origanum vulgare 'Compactum'

Panicum virgatum

Perovskia arbotanoides

Solidago caesia

Verbena hastata

Yucca filamentosa

Ve čtvrté části, kde nastanou největší změny, dojde k vysazení vzrostlých dřevin. Jedná se o čtyři platany (*Platanus acerifolia*) a šest javorů (*Acer platanoides*). Budou použity na parkoviště a podél nově vzniklých mlatových cest. Dominovat celému prostoru bude velký obdélníkový záhon. Jeho kostru budou tvořit trvalky. Jedná se o juky (*Yucca filamentosa*), denivky (*Hemerocallis* 'Aten'), třtiny (*Calamagrostis acutiflora* 'Overdam'), verbeny (*Verbena bonariensis*) a hvězdnice (*Aster laevis* 'Calliope'). Zbytek plochy bude doplněn letničkami. Některé druhy jako garánie (*Gazania splendens*), lobelky (*Lobelia erinus*) nebo starček (*Senecio bicolor*) budou vysazeny na záhon z kontejnerů; úvodem je především nižší vzrůst rostlin. Na okrajích lépe vyniknou a nezastíní je vyšší rostliny. Zbytek sortimentu bude vyset ve směsi. Proto je osazovací plán spíše orientační. Předpokládá se, že vyseté rostliny se mezi sebou smísí a vytvoří tak lehce neuspořádaný luční vzhled. Záměrem je vytvoření kompromisu mezi uspořádaným záhonem a trochu uvolněnějším lučním vzhledem. Pro dosažení příjemného jarního efektu bude záhon opět doplněn o sortiment cibulovin. Vzhledem z výsevu letniček nebude záhon zamulčován.

Aster laevis 'Calliope'

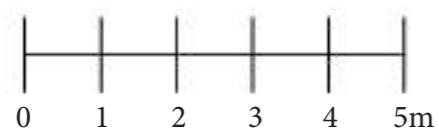
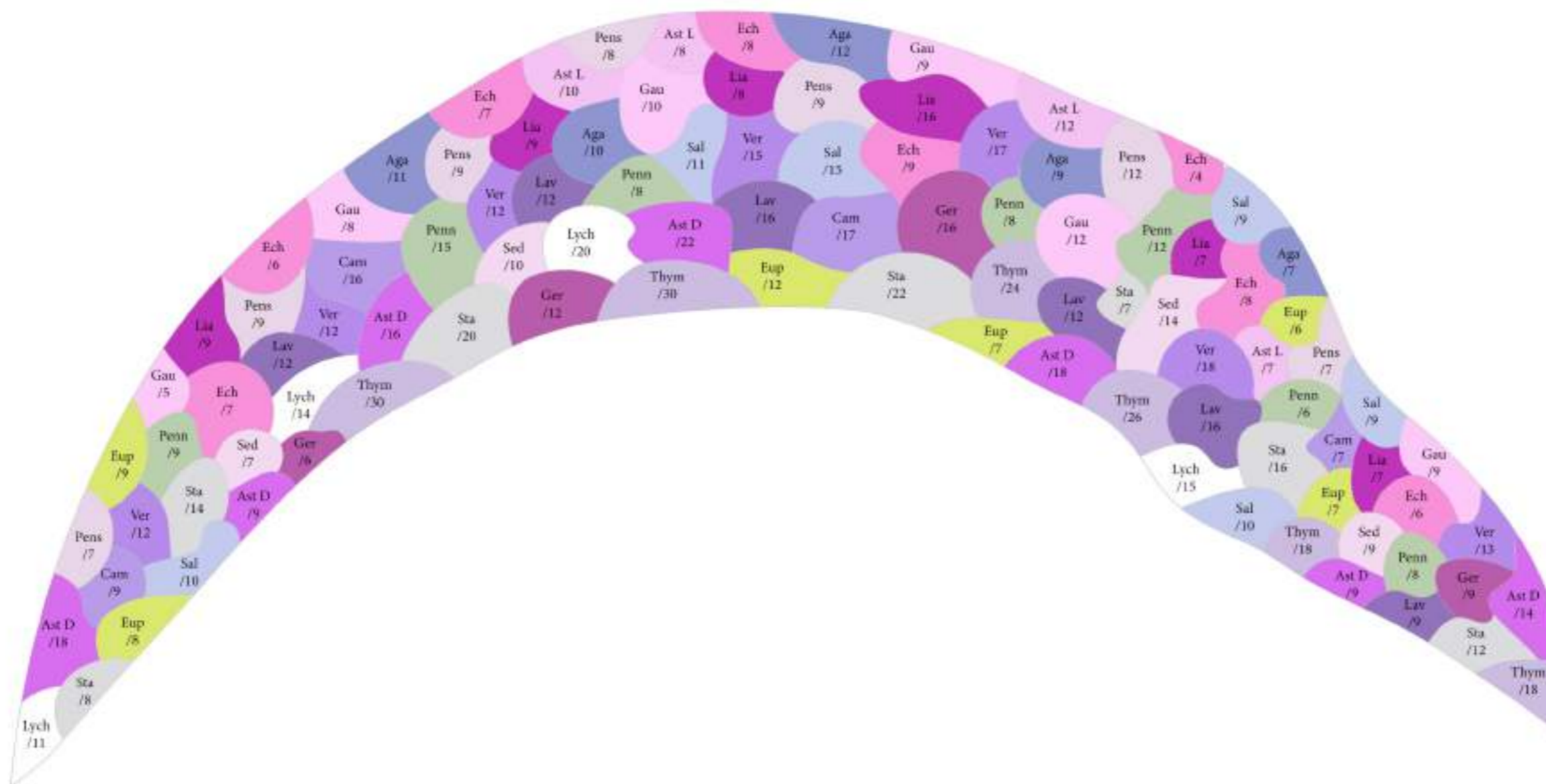
Calamagrostis acutiflora 'Overdam'

Hemerocallis 'Aten'

Verbena bonariensis

Místo stržených přístřešků a skleníku bude vysázeno několik keřů. Vysázeny budou zlatice (*Forsythia x intermedia*), tavolník (*Spirea japonica*) a pustoryl (*Philadelphus coronarius*). Podél parkoviště vznikne pruh, který bude osázen půdopokryvnými kultivary růží (*Rosa*). Záhon bude zamulčován borkou.

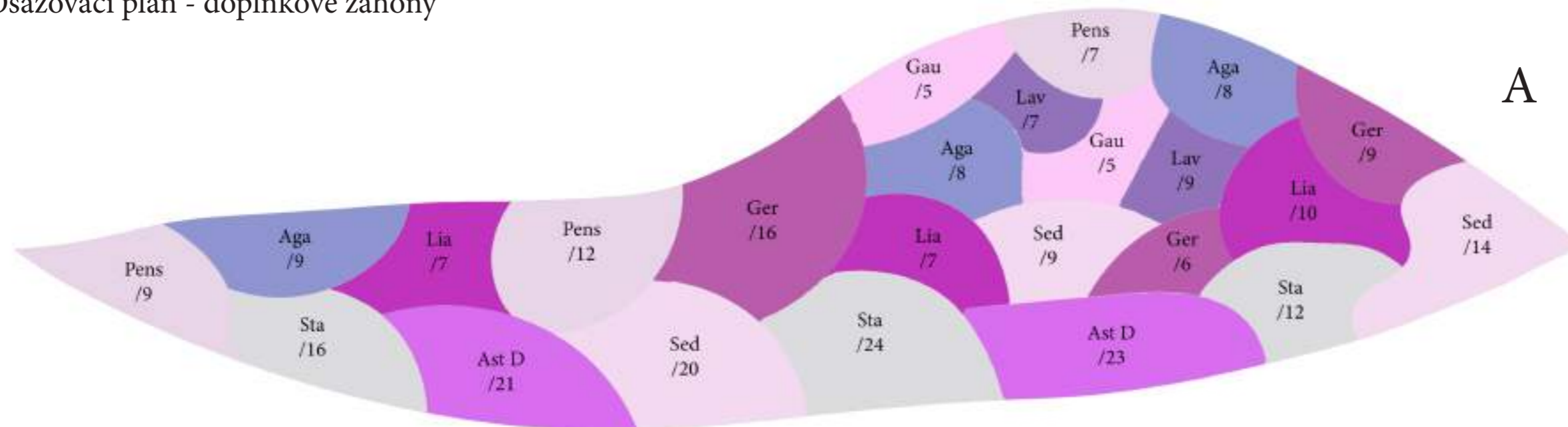
Osazovací plán - hlavní záhon

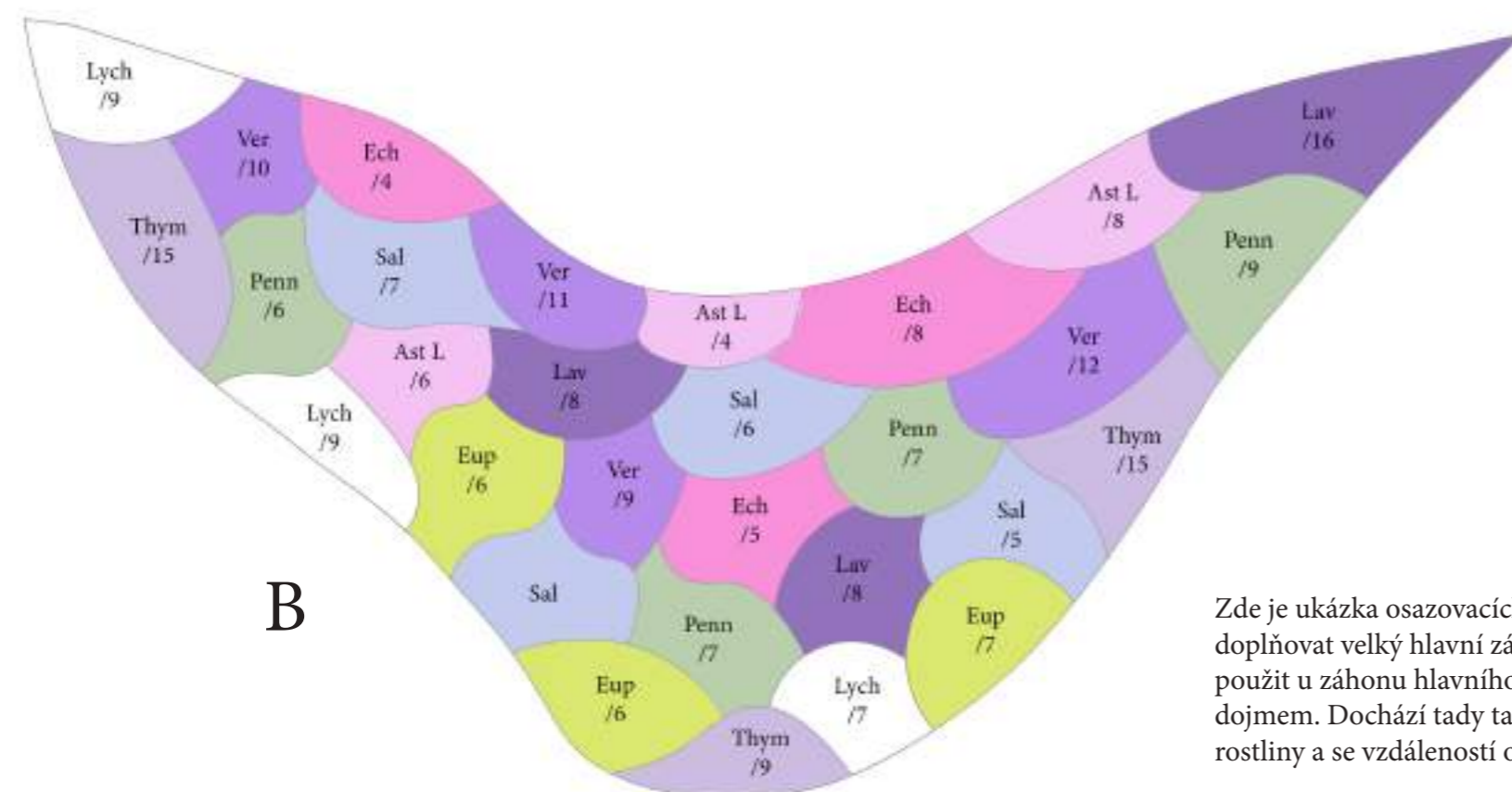
Z osazovacího plánu je patrné, že výsadby budou koncipovány do odstínů fialové, modré, růžové a bílé. Cílem je nalézt rovnováhu mezi lehce neuspořádaným lučním vzhledem a reprezentativností pravidelných záhonů. V popředí a nejbližší mlatové cesty jsou použity rostliny drobného vzrůstu a je dodržena lehká výšková hierarchie, tedy nejmenší rostliny do popředí a se vzdáleností od cesty roste i výška rostlin. Díky použití cibulovin a druhů kvetoucích na podzim bude záhon funkční po celé vegetační období. Sortiment použitý na tuto výsadbu je velice odolný, dobře prověřený a snáší i výraznější sucha. O výsadbu nebude nutné příliš pečovat. Ve velmi suchých letních měsících je však zálivka doporučena. Použití léčivých bylin a stříbrnolistých kultivarů přispívá k neotřelému vzhledu. V blízkosti záhonu se bude nacházet informační tabule, jež bude informovat o životě místního léčitele Jana Mikoláška.

Velikost záhonu je 171,75m².

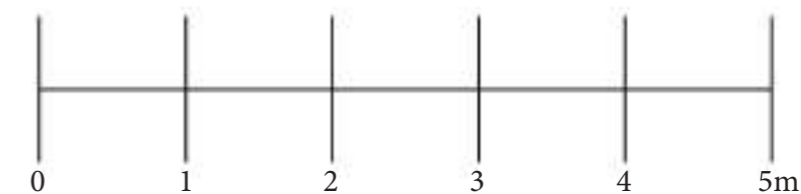
Osazovací plán - doplňkové záhony

A

B

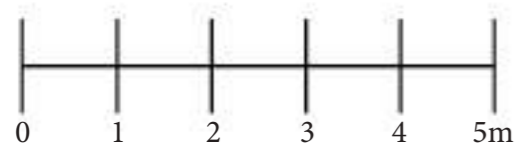
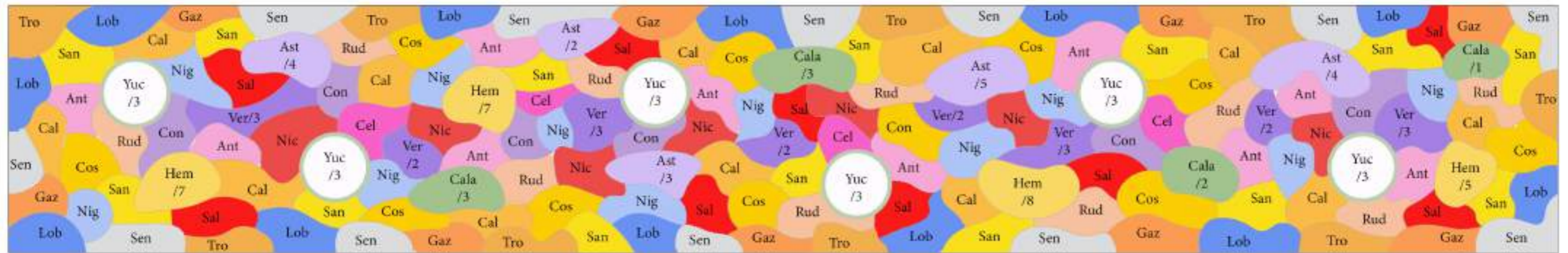

Zde je ukázka osazovacích plánů záhonů z první části návrhu. Jedná se o dva menší záhony, které by měly doplňovat velký hlavní záhon a lemovat mlatovou cestu. Na každém záhonu je použita část sortimentu, který byl použit u záhonu hlavního. Dojde tak k příjemnému propojení výsadeb a celý prostor bude působit ucelenějším dojmem. Dochází tady také k podobnému rozložení druhů; opět jsou blíže k pozorovateli použity drobnější rostliny a se vzdáleností od cesty roste i jejich výška.

Rozloha záhonu A je 47,5m².

Rozloha záhonu B je 35,7m².

Osazovací plán - záhon u hlavní budovy

Tento osazovací plán je spíš orientační. Kostru záhonu budou tvořit trvalky, které zajistí fungování záhonu i přes zimní období. Hlavně stálezelené juky budou skvěle působit i v zimním období. Podzimní efekt podtrhnou svými květy hvězdnice. Zbytek plochy bude vyhrazen pro letničkovou výsadku. Ideální by bylo vysázet nízké letničky, které budou tvořit obrubu záhonu a neztratí se za většími zástupci z kontejnerů. Zbytek sortimentu je vhodné vysít přímo na záhon. Cílem je dosáhnout reprezentativního vzhledu díky nepřetržitému květu letniček. Zároveň si výsadbu uchová i lehce divoký a uvolněný charakter a bude skvěle navazovat na zbytek záhonů v areálu.

Rozloha záhonu je 155m².

5. 2. 1. Záhony se zvýšenou autoregulační schopností

Trvalkové výsadby ve třetí části budou řešeny formou šterkových záhonů se zvýšenou autoregulační schopností. Princip fungování těchto záhonů je založen na znalostech a využívání rostlinné sociability a životní strategie rostlin. Společně se správně zvoleným mulčem dávají tyto principy předpoklad ke vzniku celoročně vizuálně atraktivních záhonů a zároveň úspore nákladů na jejich údržbu (Baroš & Martinek 2011).

Autoregulací se zde myslí vzájemné vazby mezi jednotlivými druhy a skupinami rostlin, jejichž výsledkem by měla být dynamická rovnováha. Tím je myšlen stav, kdy téměř není třeba zásahu člověka. Vzhled a vývoj záhonu je předem daný výběrem rostlin a člověk ho pouze lehce usměrňuje. Díky využívání širokého spektra rostlinných druhů je záhon velmi dynamický a esteticky působivý téměř po celý rok. Výsadby jsou velice proměnlivé během roku, ale i během následujících let (Oudolf & Kingsbury 2013).

Při plánování těchto typů záhonů je vhodné vyhnout se úzkým pruhům, které mají šířku méně než 1–1,5 m. Také nejsou vhodné příliš malé plochy pod 25 m². Dalším kritériem pro volbu směsi a mulčovacího materiálu jsou klima- tické podmínky stanoviště (Baroš & Martinek 2018).

Směs má standardně 25–40 druhů trvalek a cibulovin. Aby plocha působila jako jeden celek je nezbytné, aby byly jednotlivé druhy zopakovány v určitém množství na ploše záhonu. Tedy čím je plocha výsadby větší, tím druhově bohatší může být a stále bude působit jednotně a harmonicky. Jednotlivé druhy rostlin ve směsi jsou rozděleny do funkčních skupin. Funkční skupiny jsou solitérní, skupinové, pokryvné, vtroušené a cibuloviny. Každá skupina má své specifické procentuální zastoupení ve směsi. Pouze cibuloviny jsou vyčleněny a počítají se v kusech na metr

čtvereční. Jednotlivé skupiny se mohou obměňovat, prolínat nebo měnit v čas (Baroš & Martinek 2018).

Zde se nejedná o typicky městské stanoviště, kde se běžně tyto výsadby používají, proto není nutná přílišná výměna půdy. Dojde zde pouze k sejmutí stávajícího travního drnu a prokypření, případně obohacení stávající půdy. Důležitým bodem je patřičné odplevelení. Pro správné fungování výsadby v budoucnu je to velmi důležité. Po přípravě plochy dojde k rozmístění rostlin a následnému vysazení. Rostliny je třeba co nejrychleji po výsadbě zalít a zamulčovat. Záhony budou zamulčovány do výšky 7–8 cm říčním kačírkem o frakci 8/16 mm.

Pro tyto výsadby byla zvolena Průhonická pestrá směs. Je to směs, kterou vytvořil Adam Baroš v Dendrologické zahradě v Průhonících; jedná se o druhově bohatou trvalkovou směs. Kompozice je založena především na pestrosti květů a vyvážené struktuře. V druhé polovině sezóny se směs vyznačuje uvolněným, až lehce „lučním“ charakterem. Díky stálezelené juce (*Yucca filamentosa*) působí záhon příjemně i přes zimní období.

Celková rozloha záhonů je 277m².

Tabulka kvetení - trvalky

Označení	Latinský název	Český název	Výška v m	Doba kvetení												Počet na m2	Počet celkem	
				I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.			
Aga	<i>Agastache 'Blue Fortune'</i>	agastache	1														6	74
Ast D	<i>Aster dumosus 'Jenny'</i>	hvězdnice	0,3														9	150
Ast L	<i>Aster lateriflorus 'Bleke Bet'</i>	hvězdnice	0,8														7	55
Cam	<i>Campanula poscharskyana 'Glandore'</i>	zvonek	0,3															49
Ech	<i>Echinacea purpurea 'Magnus'</i>	třapatka	1														4	68
Eup	<i>Euphorbia polychroma</i>	prýšec	0,5														6	68
Gau	<i>Gaura lindheimeri</i>	svíčkovec	1														5	63
Ger	<i>Geranium x catabrigiense 'Karmina'</i>	kakost	0,3														6	74
Lav	<i>Lavandula angustifolia</i>	levandule	0,5														8	125
Lia	<i>Liatris spicata</i>	šuškarda	0,5														7	80
Lych	<i>Lychnis coronaria 'Alba'</i>	kohoutek	0,6														9	85
Penn	<i>Pennisetum alopecuroides 'Hameln'</i>	dochan	1														6	95
Pens	<i>Penstemon 'Mystica'</i>	dračík	0,8														6	88
Sal	<i>Salvia officinalis</i>	šalvěj	0,5														6	82
Sed	<i>Sedum telephium 'Matrona'</i>	rozchodník	0,5														7	83
Sta	<i>Stachys byzantina 'Silver Carpet'</i>	čistec	0,4														8	151
Thym	<i>Thymus pulegioides</i>	mateřídouška	0,1														12	185

Tabulka 3: Kvetení trvalek - 1. část (Rausch 2003)

Označení	Latinský název	Český název	Výška v m	Doba kvetení												Počet na m2	Počet celkem	
				I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.			
Ast	<i>Aster laevis 'Calliope'</i>	hvězdnice	1,5														3	14
Cala	<i>Calamagrostis acutiflora 'Overdam'</i>	třtina	1,3														3	9
Hem	<i>Hemerocallis 'Alen'</i>	denivka	0,8														6	27
Ver	<i>Verbena bonariensis</i>	sporýš	1,5														4	20
Yuc	<i>Yucca filamentosa</i>	juka	1														3	18

Tabulka 4: Kvetení trvalek - 2. část (Rausch 2003)

Tabulka kvetení - letničky

Označení	Latinský název	Český název	Výška v m	Doba kvetení												
				I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	
Ant	<i>Antrirrhinum majus</i>	hledík	0,3													
Cal	<i>Calendula officinalis</i>	měsíček	0,4													
Cel	<i>Celosia sp.</i>	nevadlec	0,5													
Con	<i>Consolida ambigua</i>	ostrožka	1													
Cos	<i>Cosmos sulphureus</i>	krásenka	0,6													
Gaz	<i>Gazania splendens</i>	gazanie	0,3													
Lob	<i>Lobelia erinus</i>	lobelka	0,2													
Nig	<i>Nigella damascena</i>	černucha	0,4													
Nic	<i>Nicotiana x sanderae</i>	tabák	0,5													
Rud	<i>Rudbeckia hirta</i>	třapatka	0,7													
Sal	<i>Salvia splendens</i>	šalvěj	0,3													
San	<i>Sanvitalia procumbens</i>	vitálka	0,3													
Sen	<i>Senecio bicolor</i>	starček	0,3													
Tro	<i>Tropaeolum majus</i>	ličořeřišnice	2-3 (po- pínavá)													
San	<i>Sanvitalia procumbenc</i>	vitálka	0,3													

Tabulka 5: Kvetení letniček Zdroj: <https://abecedazahady.dama.cz/>

5. 3. Mobiliář a technické prvky

Mezi uměleckým návrhem a jeho úspěšným převedením do reality stojí právě drobné technické detaily. Obzvláště v zahradní architektuře je tohle skvělá příležitost. Pouze pečlivá práce s těmito detaily zajistí kýžený efekt a pozvedne celý návrh. Základem úspěchu dlouhotrvajícího a funkčního prvku je respektování materiálu a jeho vlastností. Stejně tak je klíčová správná volba technických postupů. Také nesmíme opomenout podmínky, jimž budou prvky vystavovány (Zimmermann 2015).

Návrh projektu pracuje především se čtyřmi hlavními materiály. Jsou jimi dřevo, kámen, cihly a kov. Většina navrhovaného mobiliáře a drobných staveb bude zhotovena z masivního dřeva. Přírodní kámen se uplatní hlavně v podobě šterkové vrstvy na trvalkových záhonech a lomové výsypky na mlatových cestách. Cihly budou tvořit zpevněnou plochu v části s vyvýšenými záhony. Kov bude použit především v doplňkové podobě dřevěného mobiliáře na některých detailech.

5. 3. 1. Cestní síť

Veškeré nově navrhované cesty budou s mlatovým povrchem s obrubou vytvořenou z dlažebních kostek o velikosti 10/10 v jedné řadě. Mlatový povrch budou tvořit vrstvy přírodního kameniva, které budou nejméně ze dvou frakcí (v rozmezí od do 32 mm). Povrch bude mechanicky ztuhnut bez použití tmelící složky. Svrchní vrstva bude z frakce 0/4 a její mocnost bude 4 cm. Je nutné zajistit, aby cesty byly vhodné i pro vozíčkáře a osoby se sníženými motorickými schopnostmi. Všechny cesty musí být bezbariérové.

Obr. 32: Mlatový povrch Zdroj: <https://cz.pinterest.com>

Kolem hlavní budovy bude zbudován betonový chodník. Bude sloužit pohodlnějšímu pohybu kolem hlavní budova jeho šířka bude 1,5m.

5. 3. 2. Stavební prvky

Jeden z mála stavebních prvků, jež se tu uplatňuje, je schodiště. To se uplatní především v blízkosti hlavní budovy. Bude navazovat na nový chodník, jenž by měl být nově zbudován a bude lemovat hlavní budovu ve čtvrté části. Schodiště bude stejně jako nově vzniklý chodník betonové. Rozměry

jednotlivých stupňů jsou 16 x 31 cm.

Zajímavým detailem bude zpevněná plocha v místě vyvýšených záhonů. Tu budou tvořit staré očištěné pálené cihly. Tento zajímavý prvek podtrhne celkový venkovský charakter.

Pálené cihly získané ze šetrné demolice starých objektů jsou velmi cenné právě pro svou patinu. Povrchy z takovýchto cihel působí velmi neobvyklým dojmem. Velkou výhodou takového povrchu je, že jeho údržba nevyžaduje příliš času a péče. Dalo by se říct, že čištění zajistí sám déšť a vítr. Nejčastější rozměr těchto cihel je 24 x 11,5 x 7,33 cm (Zimmermann 2015).

Obr. 33: Staré cihly Zdroj: <https://www.icarusbp.cz/inpage/stare-cihly/>

Hřiště na petanque

Pétanque se dle pravidel této hry dá hrát na téměř jakémkoliv povrchu. Pouze asfaltové povrchy a trávníky se příliš nedoporučují. Povrch by měl být dostatečně pevný, aby odolal opakovaným dopadům a úderům koulí. Uprostřed hřiště, kam koule dopadají nejčastěji, se nesmí postupem času vytvořit prohlubeň. Také je důležité, aby byl povrch dostatečně propustný a stačil absorbovat dešťovou vodu.

Nejprve dojde k sejmutí travního drnu. Poté se terén vybere zhruba do hloubky 30 cm. Část vykopané zeminy se smísí se šterkem či kameny. Tento materiál je posléze rozvrstven po celé ploše jako podklad a je co nejlépe ztuhnut. Nyní je čas položit geotextilii, která zamezí pozdějšímu prorůstání plevelu. Dále přijde vrstva netříděné šterkové směsi s přídavkem vápna. Dojde opět k ztuhnutí vrstvy. Následuje poslední vrstva tvořená šterkem či šterkopískem a nakonec se celý povrch „pocukruje“ slabou vrstvou jemného písku. Rozměry hřiště budou 4 x 15 m.

Obr. 34: Hřiště na petanque Zdroj: http://czechpetanque.cz/stavba_hrste.html

Vyvýšené záhony

Dalším zajímavým stavebním prvkem budou vyvýšené záhony umístěné vedle hlavní budovy v jihovýchodní části pozemku. Doprovázet je bude zpevněná plocha ze starých cihel. Zeleninové výpěstky spolu s bylinkami vhodně podtrhnou venkovský charakter a doplní blízký sad.

Záhony budou vysoké 70 cm a široké 1,5 m. Tyto rozměry byly zvoleny především kvůli pohodlnému přístupu a péči o rostliny. Budou vyrobeny na zakázku z tvrdého dřeva (modřín, akát, dub)(Harald & Hudak 2016).

Aby záhon dobře plnil svou funkci, je důležité dodržovat správný technologický postup při jeho zakládání a dodržet posloupnost vrstev. Úplně na dno přijde správně zvolená drenáž. Poté je naplněn pěstebním substrátem nebo zeminou smíchanou s kompostem. Pokud je možnost, je výborné obohatit poslední vrstvu o dobře vyžralý humus (Baumann 2020).

Výhoda vyvýšených záhonů tkví především v jejich dobré přístupnosti; při péči o rostliny pak není třeba, aby se člověk tolik ohýbal. To je v tomto případě, kdy se budou o záhon starat pacienti, více než žádoucí. Díky oddělení od okolní půdy také dochází jen k minimálnímu zaplevelení. Vzhledem k tomu, že se záhony nacházejí poblíž hranice s ornou půdou, zabrání se tak poškození zeleniny polními škůdci. Pěstování zeleniny a bylinek může mít terapeutické a relaxační využití.

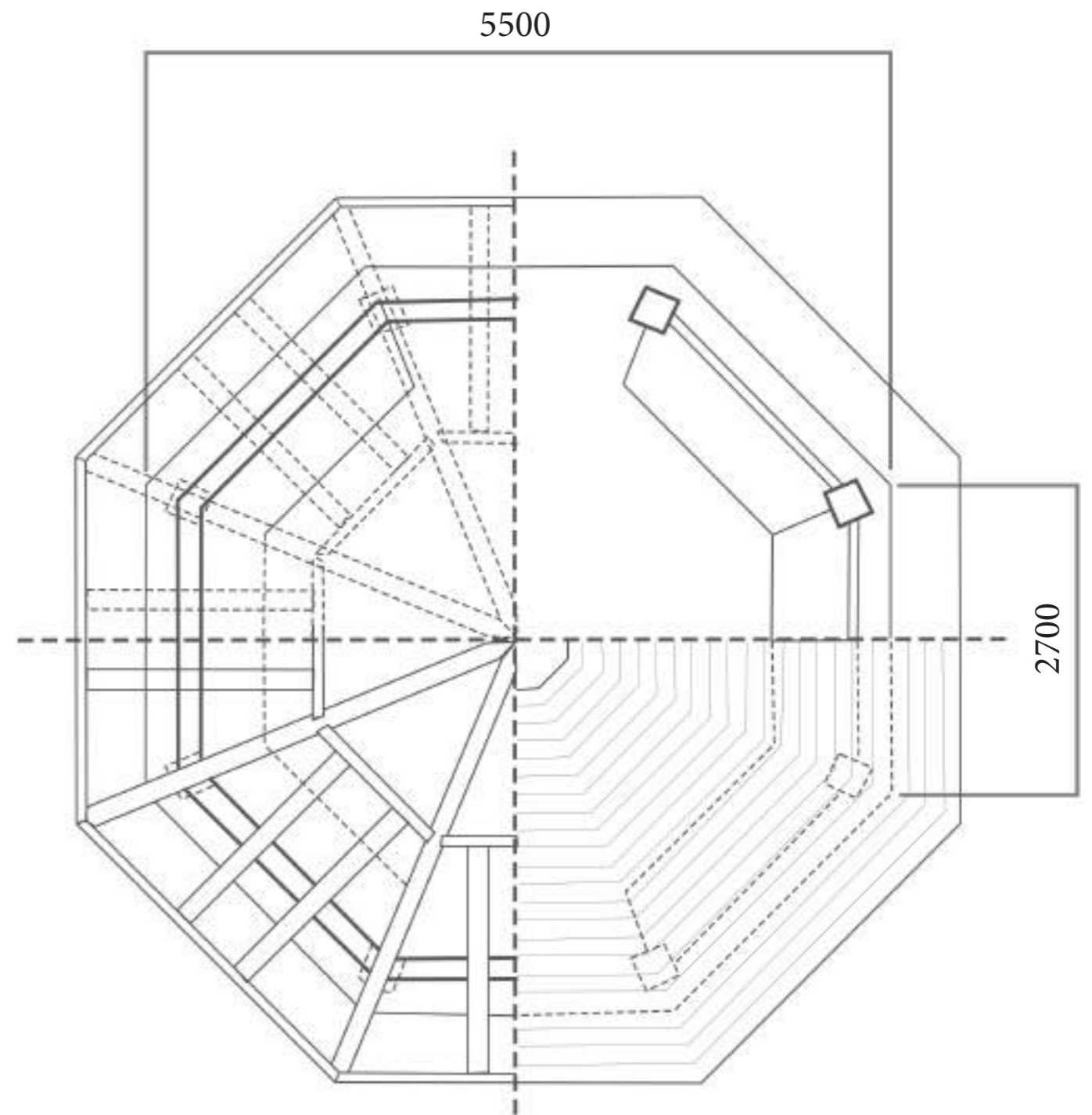
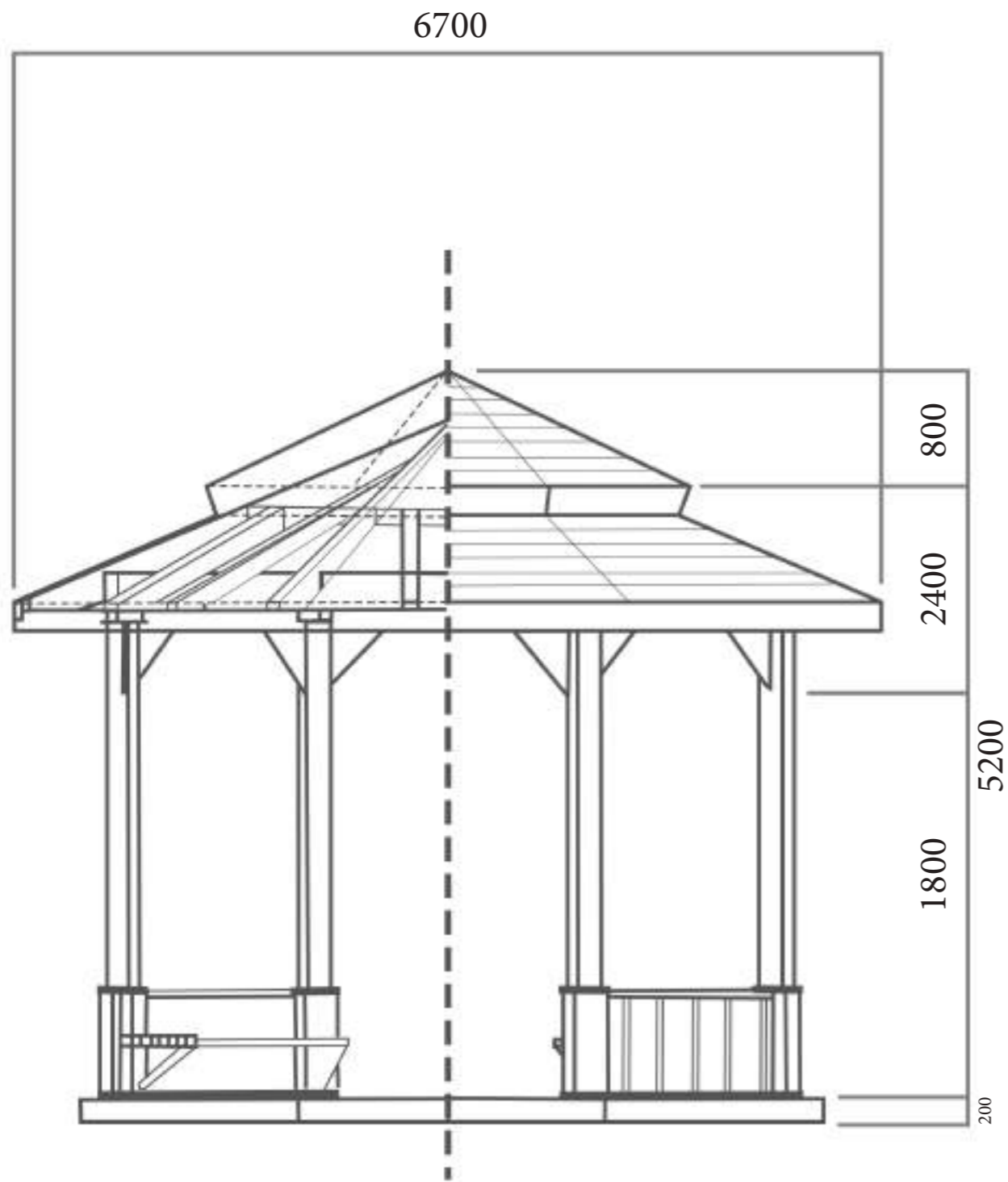

Obr. 35: Vyvýšené záhony Zdroj: <https://www.ceskestavby.cz/clanky/jak-na-vyvyseny-zahon-24143.html>

Altány

Především severozápadní část území bude doplněna o tři altány, které nahradí stávající sezení. Stavby budou konstruovány tak, aby spolu ladily a harmonicky doplňovaly celý prostor.

Altány budou zhotoveny ze sibiřského modřínu. Jejich přesnou konstrukci a montáž bude realizovat pověřená firma.

1 : 50

Parkoviště

Zpevněná plocha vedle hlavní budovy, která dnes slouží jako parkoviště pro zaměstnance, bude rozšířena a povrch bude nahrazen. Nové parkoviště budou tvořit zatravnovací dlaždice o rozměrech 50 x 50 cm a výšce 4 cm. Jejich nosnost je až 250 t/m². Dlaždice budou vyplněny kamenivem. Díky tomuto řešení se nebude přebytečná dešťová voda hromadit a dojde k zasakování.

Obr. 36: Parkoviště - Geosystem Zdroj: <https://www.zatravnovaci-dlazby.cz>

5. 3. 3. Mobiliář

Mobiliář budou tvořit převážně lavičky. Na východní straně v okolí trvalkových záhonů a v těsné blízkosti sadu budou použity lavičky od firmy Vako mobiliář. Jedná se o typ Renata. Délka latí je 1500mm. Výška sedáku je 490mm. Konstrukce je z oceli (šedá komaxit). Latě budou vyvedeny v barevném provedení zlatý dub.

Obr. 37: Lavička Renata Zdroj: <https://www.vakomobiliar.cz/>

Na západní straně kolem prostoru s altány a u hlavní budovy bude zvolena také lavička od firmy Vako mobiliář. Tentokrát se bude jednat o typ Artemis. Délka latí je 1500 mm, výška sedáku je 450 mm a konstrukce je opět z oceli. Latě budou opět vyvedeny v barevném provedení zlatý dub.

Obr. 38: Lavička Artemis Zdroj: <https://www.vakomobiliar.cz/>

Celý prostor bude doplněn o několik kusů odpadkových košů. Koše budou opět od firmy Vako mobiliář. Jejich rozměry jsou 1000 x 390 x 390 mm. Každý kus je vybaven vložkou. Objem je 65 l, ocelová konstrukce bude v provedení šedá komaxit a latě v barevném provedení zlatý dub.

Obr. 39: Odpadkový koš Zdroj: <https://www.vakomobiliar.cz/>

Přibližně před rokem bylo v celém areálu zbudováno nové venkovní osvětlení, proto není třeba prostor doplňovat o další lampy nebo svítlny.

Parkoviště u hlavní budovy a parkoviště u vjezdu do areálu budou doplněny o stojany na kola. Ocelový stojan na kola bude v provedení šedá komaxit, aby ladil s ostatním mobiliářem areálu. Výška je 1000 mm.

Obr. 40: Stojan na kola Zdroj: <https://www.vakomobiliar.cz/>

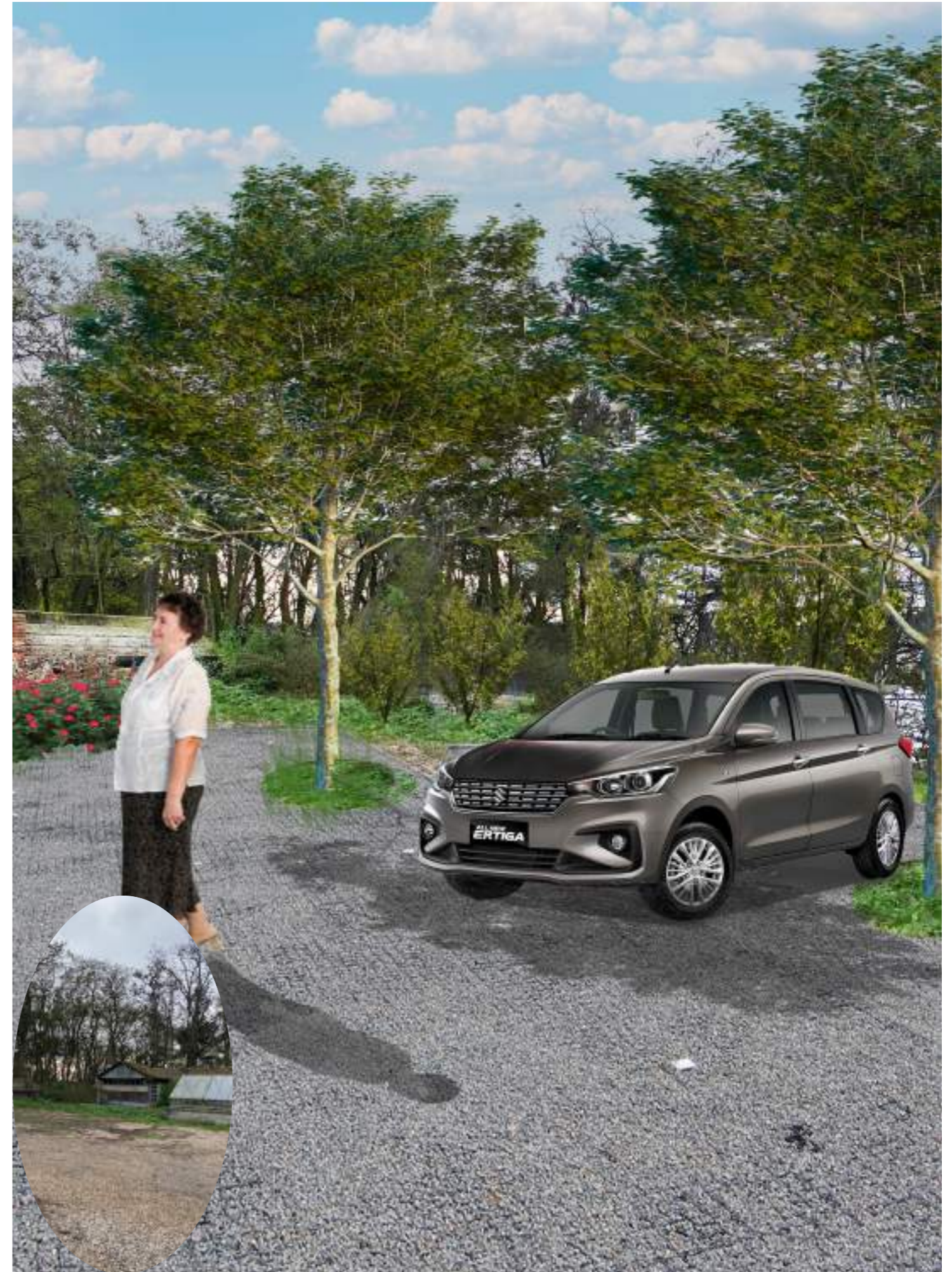
Hlavní trvalkový záhon ve východní části areálu bude doplněn o informační tabuli s informacemi o životě Jana Mikoláška a jeho působení v Jenštejně. Cedule s ocelovou konstrukcí bude celkově vysoká 1100 mm a rozměry desky budou 450 x 600 mm.

Obr. 41: Informační tabule Zdroj: <https://mestskymobiliar.cz/>

Vizualizace - aleje u hlavní budovy a rekreační část

5. 4. Oceněný výkaz výměr

	Plocha/ prvek	Počet	m. j.	cena/ jednotka	cena celkem
Příprava pozemku	Kácení stromů	43	ks	3 100 Kč	133 300 Kč
	Řez stromů	53	ks	1 500 Kč	79 500 Kč
	Odstranění keřů	17	ks	250 Kč	4 250 Kč
	Řez keřů	9	ks	300 Kč	2 700 Kč
	Tvarování keřů	37	m ²	35 Kč	1 295 Kč
	Odstranění porostu	415	m ²	770 Kč	319 550 Kč
	Příprava záhonů	686,95	m ²	15 Kč	10 304 Kč
	Odstranění stávajícího mobiliáře	7	ks	1890 Kč	13 230 Kč
	Odstranění zpevněných ploch, stavebních konstrukcí a likvidace suti	325	m ²	2 650 Kč	861 250 Kč
	Příprava pozemku celkem - 1 425 379 Kč				
Úprava terénu a zpevněných ploch	Zemní práce	55	t	1100 Kč	55 000 Kč
	Přesun hmot	85	t	662 Kč	56 270 Kč
	Betonový chodník	32,5	m ²	1345 Kč	43 713 Kč
	Mlatový povrch	935	m ²	610 Kč	570 350 Kč
	Dlážděný povrch	262	m ²	1520 Kč	398 240 Kč
	Parkoviště ze zatravnovacích dlaždic	360	m ²	755 Kč	271 800Kč
	Úprava terénu a zpevněných ploch celkem - 1 395 373 Kč				
Stavební prvky	Altány	3	ks	45 000 Kč	135 000 Kč
	Vyvýšené záhony	6	ks	5 500 Kč	33 000 Kč
	Hřiště na petanque	60	m ²	765 Kč	45 900 Kč
	Stavební prvky celkem - 213 900 Kč				
Vegetační prvky	Výsadba stromu	16	ks	1750 Kč	28 000 Kč
	Acer platanoides 'Globosum' (ok 16-18)	6	ks	3 100 Kč	18 600 Kč
	Platanus acerifolia (ok 16-18)	4	ks	4 500 Kč	18 000 Kč
	Malus domestica 'Bohemia'	6	ks	2 500 Kč	15 000 Kč
	Výsadba keřů	36	ks	45 Kč	1 620 Kč

	Plocha/ prvek	Počet	m. j.	cena/ jednotka	cena celkem	
	Forsythia x intermedia	3	ks	135 Kč	405 Kč	
	Philadelphus coronarius	1	ks	185 Kč	185 Kč	
	Ribes nidigloria	4	ks	195 Kč	780 Kč	
	Ribes rubra	4	ks	195 Kč	780 Kč	
	Ribes uva-crispa	4	ks	195 Kč	780 Kč	
	Rosa PK 'Fairy dance'	12	ks	89 Kč	1 068 Kč	
	Spirea japonica	2	ks	95 Kč	190 Kč	
	Výsadba trvalek	1806	ks	15 Kč	27 090 Kč	
	Trvalky	1806	ks	25 Kč	45 150 Kč	
	Výsadba cibulovin	8 200	ks	10 Kč	82 000 Kč	
	Cibuloviny	8 200	ks	7 Kč	57 400 Kč	
	Založení štěrkových záhonů	277	m ²	750 Kč	207 750 Kč	
	Založení trávníku	1 343	m ²	7 Kč	9 401 Kč	
	Travní směs parková	1 343	m ²	0,5 Kč	672 Kč	
	Výsev letniček	155	m ²	15 Kč	2 325 Kč	
	Letničková směs	155	m ²	25 Kč	3 875 Kč	
	Říční kačírek	67,6	t	404 Kč	27 310 Kč	
	Mulčování kačírkem	52	m ³	745 Kč	38 740 Kč	
Vegetační prvky celkem - 587 121 Kč						
Mobiliář	Osazení mobiliáře	24	ks	750 Kč	18 000Kč	
	Lavička Renata	7	ks	7 200 Kč	50 400 Kč	
	Lavička Artemis	8	ks	5 300 Kč	41 400 Kč	
	Odpadkový koš	6	ks	5 480 Kč	32 880 Kč	
	Informační tabulka	1	ks	8 500 Kč	8 500 Kč	
	Stojan na kola	2	ks	4 275 Kč	8 550 Kč	
	Mobiliář celkem - 159 730 Kč					
	Cena celkem s DPH - 3 781 503 Kč					

Oceněný výkaz výměr je jen velice orientační. Pro přesnější propočítání a nacenění, by muselo dojít k přesnému geodetickému zaměření, které za této situace nebylo možno uskutečnit. Zvláště je započítána příprava půdy a vysazování trvalek do záhonů s osazovacím plánem a zvláště je zbudování štěrkových záhonů jako takových. Tedy cena u štěrkových záhonů zahrnuje výsadbu, zamulčování i cenu mulče. Všechny ceny jsou včetně DPH.

6. Diskuse

Řešení návrhu obnovy parku u domova pro seniory v Jenštejně u Prahy bylo opravdovou výzvou. Takováto zeleň je svým charakterem poněkud netradiční a směrů, kterými se vydat při řešení, bylo skutečně mnoho. Nakonec jsem zvolila syntézu několika různých přístupů.

Inspiraci jsem čerpala především z řešení podobných situací v zahraničí a snažila jsem se přizpůsobit stávajícím podmínkám a prostředí. Celý park včetně zahrady by v sobě měl nenásilně kombinovat klasický městský park, lázeňský park a venkovské sídlo.

Především východní část, jež zahrnuje bylinkové výsadby, mlatové cesty, sad nebo zeleninové záhony, by měla podtrhovat uvolněný venkovský charakter. Naopak západní část obsahující vycházkovou cestu spolu s altány, hřištěm na pétanque a trvalkovými výsadbami lehce navozuje honosnější lázeňský park. Tím, že záhony jsou řešeny směsí a jsou poněkud uvolněnější, není přechod tak tvrdý a obě části spolu vzájemně komunikují.

V poslední části vedle hlavní budovy je navození lázeňského charakteru dovedeno k dokonalosti díky letničkovému obohacení trvalkového sortimentu a přímými liniemi mlatových cest. To vše podtrhují dvě stromořadí, jež lemují mlatové cesty. Vše je samozřejmě vše doplněno o vizuálně a materiálově sjednocený mobiliář.

Návrh se snažil v maximální míře reflektovat přání ze strany zřizovatele objektu a jeho klientů. Tak například cestní síť, jež v severozápadní části území tvoří jakýsi kříž, zůstala zachována především kvůli historickým materiálům a na přání klientů zařízení.

Je otázkou, zda a nakolik budou všechny nově navrhované možnosti aktivit včetně zahradničení, hraní pétanque či sklízení ovoce v sadu seniory skutečně využity. Dle dostupných informací se bohužel mnoho klientů tohoto zařízení pohybuje jen s obtížemi, jsou zcela imobilní či jen minimálně soběstační, domnívám se však, že je přesto vhodné jim tyto možnosti poskytnout.

Dalším aspektem je zvelebení okolního prostředí, jež dnes působí poměrně bezútešně. Až budou vhodnější podmínky, většina klientů jistě ocení možnost příjemného, poklidného posezení se svými blízkými v zajímavě a inspirativně koncipované zahradě. Jistě by se mnou souhlasil i zdejší slavný léčitel Jan Mikolášek, že pro lidské zdraví je nesmírně důležité i příznivé vnější prostředí.

Určitým dilematem pro mě bylo, zda víc naslouchat požadavkům ze strany obyvatel, nebo se spíš vydat vlastní cestou. Protože zastávám názor, že zahrada má být vytvářena především pro její primární uživatele, pokládám za vhodnější vyjít vstříc obyvatelům zařízení. Došla jsem ke kompromisu a výsledkem je můj návrh, jenž by měl být syntézou obou hledisek.

Využití výsadby se zvýšenou autoregulační schopností má kromě svých estetických a údržbových výhod i jistou symboliku. Záhony se v průběhu roku a let dynamicky mění a podobnou paralelu můžeme nalézt i v lidském životě.

„Proměna vegetace s roční i denní dobou, mění se barvy, vůně, tvary růst a rozkvétání či usychání, přilet a odlet ptáků, to vše se řídí jinými cykly a rytmy, než je frázování času sociálního; je to trvalá připomínka toho, že zde nejsme sami, že jsme se svým civilizovaným světem ponořeni do něčeho širšího a nás přesahujícího.“ (Kratochvíl 2015)

Ostatně celá kompozice se významně opírá především o trvalkové výsadby. Snaží se tak i reagovat na nové trendy v zahradní architektuře. Především autor slavné High Line Piet Oudolf se ve svých pracích taktéž opírá o trvalkové výsadby. Využití dlouhověkých trvalek spolu s dřevinami, které nevyžadují častý stříh, je rozhodně krok kupředu. Vytváření různorodých zahradních kompozic přináší přírodní krásu, jež je takřka na dosah ruky. Déle vytváří skvělé zázemí pro rozvoj biodiverzity a zlepšuje vodní režim půdy (Oudolf & Kingsbury 2010).

Každý člověk si zaslouží žít v příjemných a vyhovujících podmínkách. Myslím, že není ani nutno připomínat, že zejména v takových zařízeních, jako jsou domovy pro seniory, je velmi obtížné zajistit výše zmíněné příznivé životní podmínky. Doufám však, že se na tyto aspekty života seniorů zaměří v budoucnu více pozornosti. I tato má práce by mohla posloužit např. k další diskusi a zamyšlení nad problematikou zeleně v podobných podmínkách.

7. Závěr

Na základě podrobného rozboru dané problematiky zeleně hospitalizačních a nemocničních zařízení, ve spojení s analýzou všech dostupných podkladů vznikl návrh rekonstrukce a obnovy parku domova pro seniory v Jenštejně u Prahy. Součástí přípravy byla i podrobná telefonická diskuse s provozovatelem zařízení. Výsledný návrh by měl reagovat na podmínky a přání ze strany provozovatele zařízení a na potřeby jeho klientů.

Návrh byl zpracován v projektové fázi studie a zahrnuje především prostorové uspořádání a budoucí náplň a charakteristiku jednotlivých ploch. Pro lepší přehlednost byla plocha celého areálu rozdělena do čtyř funkčních celků. Každý celek má svou vlastní náplň, které je přizpůsobeno kompoziční řešení. Přesto tyto celky nepůsobí odděleně, nýbrž právě naopak vzájemně spolu komunikují např. díky sjednocenému mobiliáři nebo výsadbě.

Na základě inventarizace byl vypracován plán a návrh péstebních opatření. Některé dřeviny budou zcela odstraněny, jiné je nutné podrobit arboristickým zásahům. Byly také navrženy zcela nové výsadby. Co se týče vegetačních úprav, zcela jistě převládají trvalkové záhony.

Návrh se snažil co nejvíce reflektovat venkovský charakter dané lokality. Bylo také přihlédnuto k bohaté minulosti oblasti a její roli v českých dějinách.

Na závěr práce byl zpracován oceněný výkaz výměr a prací. Kvůli stávající situaci nebylo bohužel možné lokalitu opakovaně navštívit. Zároveň přílehlý lesní porost, jenž zasahuje do katastru pozemku, není součástí řešení. Pro přesné nacenění by bylo nutné geodetické zaměření. Výsledná částka je proto pouze orientační.

Vypracováním návrhu řešení obnovy parku bylo dosaženo cíle diplomové práce. Tento návrh může sloužit jako nástroj diskuse o možnostech řešení podobných lokalit.

8. Seznam použité literatury

AOPK ČR. 2017. *Půdní mapa ČR*. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny. Národní geoportál INSPIRE. Available from <https://geoportal.gov.cz/web/guest/map;jsessionid=57DCA1D4EEC8E23813B481846F9591F6/> (accessed 11/2020).

Baroš A, Martinek J. 2011. *Trvalkové výsadby s vyšším stupněm autoregulace a extenzivní údržbou*: Certifikovaná metodika. Průhonice: Nová tiskárna Pelhřimov.

Baroš A, Martinek J. 2018. *Smíšené trvalko výsadby*. Praha: Profi Press. .

Baumann J. 2020. *Vyvýšené záhony*. Praha: Ikar.

Bruce H, Folk T.J. 1999. *Gardens for the Senses*, Gardening as Therapy. USA: Petals & Pages Press.

Clare Cooper M, Francis C. 1997. *People Places: Design Guidelines for Urban Open Space*. Second. USA: John Wiley.

Clare Cooper M, Marni B. 1999. *Healing Gardens: Therapeutic Benefits and Design Recommendations*. USA: John Wiley.

Clare Cooper M, Marni B. 1995. *Gardens in healthcare facilities: Uses, therapeutic benefits, and design recommendations*. United States of America: The Center for Health Design.

Čablová M, Maceková M, Mlčák L, Nawrath M, Římanová M. a Sedlák R. 2011. *Kvalitní veřejné prostory: Metodika tvorby a obnovy veřejných prostranství*. Brno: Nadace partnerství, 1.

ČHMÚ. 2020. *Denní data ze stanice Praha Klementinum*. Praha: Český hydrometeorologický ústav. Available from <http://portal.chmi.cz/historicka-data/pocasi/praha-klementinum> (accessed 10/2020).

ČUZK - Český úřad zeměměřičský a katastrální. 2020. Ústřední archiv zeměměřictví a katastru. Available from <https://ags.cuzk.cz/archiv/> (accessed 10/2020)

Fang E. 2000. *The Hospital and the City, International Academy for Design and Health WCDH*. Available from <https://www.brikbases.org/sites/default/files/10Erik-Fang-WCDH-2000.pdf> (accessed 9/2020).

Gerlach-Spriggs N, Kaufman R. a Warner S. B. 1998. *Restorative Gardens: The Healing Landscape*. USA: Yale University Press.

Gupta K. S, Kant S. a Chandrashekhart R. 2007. *Modern Trends in Planning and Designing of Hospitals: Principles and Practice*. USA: Jaypee Brothers Medical Publishers.

Harald H, Hudak R. 2016. *Vysoké záhony: Chytře zahradničit a bohatě*

sklízet. Praha: Vašut.

Hodnocení stavu stromů. *Zkvalitnění výuky modulu arboristický blok na VOŠ Zahradnické*. Mělník: VOŠZa a SZaŠ Mělník. Available from: https://www.neratovice.cz/assets/File.ashx?id_org=10356&id_dokumenty=415620 (accessed 11/2020).

Hurych V, Stejskalová J, Ezechel M, Svoboda S. a Michálková R. 2011. *Tvorba zeleně: Sadovnictví - krajinářství*. Mělník: Grada.

Chytrý M, Douda J, Roleček J, Sádlo J, Boublík K, Hédli R, ... Hrivnák R. 2013. *Vegetace České republiky*, 4. Lesní a křovinná vegetace. Praha.

Jebavý M. 2008. *Systémy sídelní zeleně I*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze.

Jenštejn. 2021. *Oficiální stránky obce Jenštejn*. Available from: <https://www.jenstejn.cz> (accessed 1/2021).

Kalusok M. 2004. *Zahradní architektura*. Malá encyklopedie (Computer Press), Brno.

Kaplan R. 2001. *The Nature of the View from Home: Psychological Benefits. Environment and Behavior*. 33(4), 507-542. Available from: doi:10.1177%2F00139160121973115 (accessed 11/2020).

Kaplan S, Kaplan R.1983. *Cognition and environment: Functioning in an uncertain world*. New York: Praeger.

King Sadler C. 2007. *Design Guidelines for Effective Hospice Gardens Using Japanese Garden Principles*. FACULTY OF LANDSCAPE ARCHITECTURE. New York. Available from: doi:10.1.1.542.6500 (accessed 7/2020).

Kolejka J. 2009. *Atlas krajiny České republiky: Landscape atlas of the Czech Republic*. Ministerstvo životního prostředí České republiky, Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, Průhonice.

Kratochvíl P. 2015. *Městský veřejný prostor*. Praha: Zlatý řez.

Kronika obce Jenštejn. 2020. *Oficiální kronika obce Jenštejn*. Available from: <https://www.jenstejn.cz> (accessed 10/2020).

Kunders G. D. 2004. *Hospitals : Facilities Planning And Management*. New Delhi: BookVistas.

Leibrock C. A, Harris D. 2011. *Design Details for Health: Making the Most of Design's Healing Potential*. Second. USA: Wiley.

Machovec J. 1982. *Sadovnická dendrologie*. Praha: SPN.

Main B, Geil Greet H. 2009. *Site Furnishings: A Complete Guide to the Planning, Selection and Use of Landscape Furniture and Amenities*. USA: Wiley.

Mareček J. 2005. *Krajinářská architektura venkovských sídel*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze.

McCuskey M. S. 2006. *The role of positive distraction in neonatal intensive care unit settings*. Journal of Perinatology. 26, 34-37. Available from: doi:10.1038/sj.jp.7211584 (accessed 12/2020).

Mitrione S, Larson J. 2007. *Healing by Design: Healing Gardens and Therapeutic Landscapes. Implications*. 2(10). Available from: <https://www.slideshare.net/pd81xz/zwy154> (accessed 1/2021).

Neuhäuslová Z, Blažková D, Grulich V, Husová M, Chytrý M, Jeník J, ... Sádlo J. 1998. *Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky*. Textová část. Praha: Academia.

Neducin D, Krklješ M, Kurtović-Folić N. 2010. *Hospital outdoor spaces: Therapeutic benefits and design considerations. Architecture and Civil Engineering*. 8(3), 293-305. Available from: doi:<https://www.researchgate.net/> (accessed 2/2021).

Otruba I. 2002. *Zahradní architektura pro střední a vysoké školy*. Brno: ERA group.

Oudolf P, Kingsbury N. 2013. *Planting: A new perspective*. London: Timber Press.

Oudolf P, Kingsbury N. 2010. *Landscapes in landscapes*. New York: The Monacelli Press.

Parcell S.2012. *Healing Garden's New Dimension: Edible Gardens*. Healthcare Design Magazine. USA, 5.

Parsons R. 1991. *The potential influences of environmental perception on human health*. Journal of Environmental Psychology. 11(1), 1-23. Available from: doi:10.1016/S0272-4944(05)80002-7 (accessed 10/2020).

Pejchal M. 2015. *Metodika hodnocení dřevin pro potřeby památkové péče*. Mendelově univerzita v Brně: Zahradnická fakulta v lednici, 10. Available from: <http://web2.mendelu.cz/> (accessed 11/2020).

Petros A. K, Georgi J. N. 2011. *Landscape Preference Evaluation for Hospital Environmental Design*. Journal of Environmental Protection. 2(5), 639-647. Available from: doi:10.4236/jep.2011.25073 (accessed 11/2020).

Piotrowski C. M, Rogers E. A. 2007. *Designing Commercial Interiors*.

Second. USA: Wiley.

Praus L, Kolařík J, Mikita T, Vojáčková B. 2018. *Posuzování provozní bezpečnosti a zdravotního stavu stromů*. Brno. Skripta. Mendelově univerzita v Brně.

Quitt E. 1971. *Klimatické oblasti Československa*. Geografický ústav ČSAV (Studio geographica), Brno.

Rausch A. 2003. *DuMonts Kleines Staudenlexikon: Herkunft, Standort, Pflanzung, Pflege*. Second. DUMONT monte Verlag. Germany.

Tyson M. M. 1998. *The healing landscape: Therapeutic outdoor environments*. Wisconsin: Parallel Press.

Ulrich R. S. 1984. *View through a window may influence recovery from surgery*. Science. 224(4647), 420-421. Available from: doi:10.1126/science.6143402 (accessed 9/2020).

Ulrich R. S. 1991. *Effects of interior design on wellness: theory and recent scientific research*. J Health Care Inter Des. 1991(3), 97-109. Available from: doi:10123973 (accessed 11/2020).

Verderber S, Refuerzo B. J. 2019. *Innovations in Hospice Architecture*. Second. USA: Routledge.

Whitehouse S, Warni J. W, Seid M, Ensberg J. M, Jacobs R. J. 2001. *Evaluating a children's hospital garden environment: Utilization and consumer satisfaction*. Journal of Environmental Psychology. 2001(21), 301-314. Available from: doi:10.1006/jevp.2001.0224 (accessed 12/2020).

Zimmermann A. 2015. *Constructing landscape*. Third. Germany: Birkhauser Verlag.

9. Seznam obrázků

Obrázek 1- Hlavní vchod nemocnice v Massachusetts (Zdroj: <https://www.hatcherlandscape.com/>)

Obrázek 2- Hlavní vchod nemocnice v New Orleans (Zdroj: <https://www.jhu.edu/>)

Obrázek 3- Vnitroblok brněnského sídliště (Zdroj: <https://brnenska.drba.cz/>)

Obrázek 4 - Zeleň před nemocnicí v Šanghaji (Zdroj: <https://www.parkwaypantai.cn/>)

Obrázek 5 - Střešní zahrada nemocnice v Bergenu v Norsku (Zdroj: <http://architecturenorway.no/>)

Obrázek 6 - Střešní zahrada Smilow Cancer Hospital (Zdroj: <https://news.yale.edu/>)

Obrázek 7 - Léčivá zahrada u základní školy v Německu (Zdroj: <https://landscapingdigimag.com/>)

Obrázek 8 - Ukázka meditativní zahrady (Zdroj: <https://www.nature-and-garden.com/>)

Obrázek 9 - Ukázka zeleně, která není přístupná veřejnosti, v nemocnici. (Zdroj: <https://www.hatcherlandscape.com/>)

Obrázek 10 - Ukázka vyvýšených záhonů (Zdroj: <https://www.dumazahrada.cz/>)

Obrázek 11 - Hlavní vchod nemocnice v Austrálii (Zdroj: <https://www.tetrattech.com/>)

Obrázek 12 - Dětské hřiště Laurel Hills Park (Zdroj: <https://raleighnc.gov/>)

Obrázek 13 - Ukázka jídelních prostor nemocnice v Austrálii (Zdroj: <https://www.tetrattech.com/>)

Obrázek 14 - Ukázka zahradního umění (Zdroj: <https://cz.pinterest.com>)

Obrázek 15 - Ukázka vodního prvku v zahradě (Zdroj: <https://cz.pinterest.com>)

Obrázek 16 - Historická kresba hradu v Jenštejně F. K. Wolf 1795 (Zdroj: <https://www.jenstejn.cz>)

Obrázek 17 - Příjezdová cesta (Zdroj: vlastní fotodokumentace)

Obrázek 18 - Příjezdová cesta a skupina borovic černých (Zdroj: vlastní fotodokumentace)

Obrázek 19 - Skupina katalp před hlavní budovou (Zdroj: vlastní fotodokumentace)

Obrázek 20 - Asfaltová cesta a travnatá plocha na východní straně (Zdroj: vlastní fotodokumentace)

Obrázek 21 - Travnatá plocha na východní straně (Zdroj: vlastní fotodokumentace)

Obrázek 22 - Skupina myrobalánů (Zdroj: vlastní fotodokumentace)

Obrázek 23 - Torza sadu (Zdroj: vlastní fotodokumentace)

Obrázek 24 - Východní strana pozemku (Zdroj: vlastní fotodokumentace)

Obrázek 25 - Travnatá plocha za hlavní budovou (Zdroj: vlastní fotodokumentace)

Obrázek 26 - Západní strana pozemku s letničkovým záhonem (Zdroj: vlastní fotodokumentace)

Obrázek 27 - Stávající cesta (Zdroj: vlastní fotodokumentace)

Obrázek 28 - Stávající cesta a sezení (Zdroj: vlastní fotodokumentace)

Obrázek 29 - Parkoviště pro zaměstnance (Zdroj: vlastní fotodokumentace)

Obrázek 30 - Komplex zchátralých budov se skleníkem (Zdroj: vlastní fotodokumentace)

Obrázek 31 - Travnatá plocha na západní straně hlavní budovy (Zdroj: vlastní fotodokumentace)

Obrázek 32 - Mlatový povrch (Zdroj: <https://cz.pinterest.com>)

Obrázek 33 - Staré cihly (Zdroj: <https://www.icarusbp.cz/inpage/stare-cihly/>)

Obrázek 34 - Hřiště na petanque (Zdroj: http://czechpetanque.cz/stavba_hriste.html)

Obrázek 35 - Vyvýšené záhony (Zdroj: <https://www.ceskestavby.cz/clanky/jak-na-vyvyseny-zahon-24143.html>)

Obrázek 36 - Parkoviště - Geosystem (Zdroj: <https://www.zatravnovaci-dlazby.cz>)

Obrázek 37 - Lavička Renata (Zdroj: <https://www.vakomobiliar.cz/>)

Obrázek 38 - Lavička Artemis (Zdroj: <https://www.vakomobiliar.cz/>)

Obrázek 39 - Odpadkový koš (Zdroj: <https://www.vakomobiliar.cz/>)

Obrázek 40 - Stojan na kola (Zdroj: <https://www.vakomobiliar.cz/>)

Obrázek 41 - Informační tabule (Zdroj: <https://mestskymobiliar.cz/>)

10. Seznam mapových podkladů

Mapa 1 - Lokalizace obce Jenštejn (Zdroj: <https://mapy.cz/>)

Mapa 2 - Vymezení katastrálního území obce Jenštejn (Zdroj: <https://mapy.cz/>)

Mapa 3 - Müllerovo mapování (Zdroj: <https://ags.cuzk.cz/archiv/>)

Mapa 4 - I. vojenské mapování (Zdroj: <https://ags.cuzk.cz/archiv/>)

Mapa 5 - II. vojenské mapování (Zdroj: <https://ags.cuzk.cz/archiv/>)

Mapa 6 - III. vojenské mapování (Zdroj: <https://ags.cuzk.cz/archiv/>)

Mapa 7 - Letecký snímek 1949 (Zdroj: <https://ags.cuzk.cz/archiv/>)

Mapa 8 - Historická ortofotomapa 1937 - 1996
(Zdroj: <https://ags.cuzk.cz/archiv/>)

Mapa 9 - Aktuální ortofotomapa 2018 - 2019 (Zdroj: <https://mapy.cz/>)

Mapa 10 - Indikační skici stabilního katastru
(Zdroj: <https://www.staremapy.cz>)

Mapa 11 - Císařské otisky stabilního katastru
(Zdroj: <https://www.staremapy.cz>)

Mapa 12 - Hydrologie území (Zdroj: <https://geoportal.cuzk.cz/>)

Mapa 13 - Reliéf území (Zdroj: <https://mapy.cz/>)

Mapa 14 - Funkční a prostorová analýza (Zdroj: <https://mapy.cz/>)

Mapa 15 - Silniční síť (Zdroj: <https://www.jenstejn.cz>)

Mapa 16 - Telekomunikační připojení (Zdroj: <https://www.jenstejn.cz>)

Mapa 17 - Kanalizace (Zdroj: <https://www.jenstejn.cz>)

Mapa 18 - Územní plán (Zdroj: <https://www.jenstejn.cz>)

11. Seznam tabulek

Tabulka 1 - Inventarizace dřevin - 1. část (Zdroj: vlastní měření)

Tabulka 2 - Inventarizace dřevin - 2. část (Zdroj: vlastní měření)

Tabulka 3 - Kvetení trvalek - 1. část (Rausch 2003)

Tabulka 4 - Kvetení trvalek - 2. část (Rausch 2003)

Tabulka 5 - Kvetení letniček (Zdroj: <https://abecedazahrady.dama.cz/>)

12. Seznam Grafů

Graf 1 - Vývoj srážek za rok 2019 (Zdroj: <https://www.chmi.cz>)

Graf 2 - Reliéf území (Zdroj: <https://mapy.cz/>)